VICTORIA CORONÆ SPINEÆ CHRISTI,

Auctore

Illustrissimo ac Excellentissimo S. R. I. Principe Domino

D. ALBERTO STANISLAO RADZIVILIO

Duce in Olyká & Nieświež, M. D. L. Cancellario, &c.

Conscripta.

VARSAVIÆ,
In Offic: PETRI ELERT S. R. M. Typographi, Anno Dñi 1652.

DEDICATIO.

SERENISSIME ac POTENTISSIME REX.

DVM instinctu interiori de Spineæ Coronæ Christi Victoria, aliqua pauca Typis exponerem, cuinam dedicarem, non diu hæsi animo, palpando enim INVICTISSIME REX, video Te Coronâ duplici simul aureâ &

ſpineâ ornatum; Au-
reâ, cùm coronatis,
Fratri, Patri, Auo, &
Proauo in ea ſucceſſe-
ris. Spineâ, cùm vix
impoſitâ illâ priori
hoſtium domeſtico
rum colluuies, & Pa
ganorum multitudo
circumdedit Te, ac
ſpinis rebellionis op
primere conata fue
rat. Succurrit ille, qu
primus Spineam Co
ronã portârat, & qua

asta-

aſtabat Mater mœ-
ſtiſſima eidē Coronæ
Spineæ, ipſo die Aſ-
ſumptionis ſuæ, Teq́;
è faucibus aduerſario-
rum liberauit, Tarta-
rum qui ad feriendū
venerat, ad auertendū
gladium malignorū
Subditorum, à Te, &
Regno, còégit. Iterū
ſpinæ creuerunt per-
fidorū, coniunctiſq́;
ingentibus, cum bar-
baris Copijs, Te ag-
greſ-

gressi, manu Domini altissimi, deffendente Deiparâ (cuius Tu & imaginem & deuotionem in Castris circumtulisti) Victor cũ stupore Orbis euasisti. Quia verò spinæ & intrinsecè & extrinsecé lædunt, Tu non tantùm aculeos hostium expertus es, sed intus etiam ab ingratissimis, loco gratitudinis puncturas inno-

cen-

center ſuſtinuiſti. Verùm vti ſpinæ Chriſti vicerunt peccata, ita Tuæ triumphabunt de rebellibus & ingratis: Conuertet ſupremus Rex qui Coronã Tuo capiti impoſuit, ſpinas in aurum, tribulationes in conſolationes, longitudine Imperij, & memoriâ glorioſæ æternitatis.

S. R. M. T.

D. C.

Alber: Staniſl: Radziwil

APPROBATIO.

Præclaræ Illuſtriſſ: & Excellentiſſ: Dñi D. ALBERTI STANISLAI Ducis RADZIVILII S.R.I. Principis, M.D.L. Cancellarij, Pinſceñ, Meueñ, Tucholieñ, Cauneñ Capitanei, &c. Non minùs doctæ quàm piæ lucubrationes (quas inter grauiſſima Reipub: negotia & curas ſeculi ſolitarius in foraminibus petræ & cauernis maceriæ, vulneribus nempe Chriſti, clauis & ſpinis ob enormitatem peccatorum confoſſis, ſcripſit,) multùm probantur. Quas vidi & legi: Dignumq; iudicaui quin prælo detur Opuſculum, cui titulus, VICTORIA CORONÆ SPINEÆ CHRISTI. Dat: Varſauiæ 17 Ian: Anno Dñi 1652.

Venceſlaus Waſowicz Archid. Poſ. Canonic. Vicarius in Spiritualibus & Officialis per Ducat. Maſouiæ Generalis S.R.M. Secr. m.p.

AD LECTOREM.

INter bellorum ſpinas gementem, animaduertendo totum fere mundum, dum Anteſignani Regis æterni Coronam Spineam conſidero, facilè inducor opinione, Deum ideò nos extra torqueri illis permittere, cùm intus nihil de doloribus Chriſti & ſpinis cogitemus; Inter fluctus ergo Martis, recurrere ad Coronam Spineam Saluatoris inuito omnes; Certùm ſi peccata recordatione dolorum Chriſti deleuerimus, ſpinæ areſcent, quæ cauſa ſunt tot malorum. Commutemus

er-

ergo actiones nostras cũ Dauide, dicendo: *Cogitaui vias meas, & conuerti pedes meos in testimonia tua.* Relinquamus Rosas mundi, quæ Alchimiâ cœlesti, in spinas trãsmutantur, arripiamus Spinas Christi, quæ licet intus tempestatem lacrymarũ eliciunt, tamen extra aurea libertate nos induent, & hîc, & in feliciori vita æterna, stratâq; ac rectâ semitâ, sequẽtes Domini Spinas, eæ aberrare nos nõ sinent. Vale mi Lector, & Spinas Regis nostri audacter manibus & intellectu versa, meliùs adhuc, si illis proprias quoq; nõ inuitus coniunges,

IESVS MARIA ANNA.

VICTORIA CORONÆ SPINEÆ CHRISTI.

Proœmium.

SI leni ſuſurro dicatur homini de Corona, magnum, præſtans quid ſuſpicatur: Chriſtus cùm de paſſione ſua Apoſtolis prædixiſſet, hæc verba protulit. *Ecce aſcendi-* Matth: *mus Hieroſolymam, & filius* cap: 10 *hominis tradetur Principibus Sacerdotum & Scribis, & condemnabunt eum morte, & tra-*

*dent eum gentibus ad illuden-
dum & flagellandum & cruci-
figendũ, & tertiâ die reſurget.*
Statimque de Matre Zebedæo-
rum Euangeliſta addidit, pro
filijs petendo dextram vel ſini-
ſtrã regni: Mirantur certi Do-
ctores, cur Chriſtus de Coro-
natione nihil intulerit; Et da-
tur ratio, ſi enim de Corona
mentionem feciſſet, non tan-
tùm illi duo, immò omnes Apo-
ſtoli & diſcipuli ad coronam
concurrerent, ideò ſilentium.
At in paſſione Euangeliſtæ lon-
gam deſcribunt præter alia Co-
ronationis Chriſti cerimoniã.
Excogitârat mundus varias co-
ronas, omnes lætas, victorio-
ſas, ſumptuoſas, triumphum re-
dolentes, ciuicas, ob ſeruatos
ciues, obſidionales, ob captas

obſi-

obsidione vrbes & arces, naua-les, ob naualem victoriam, ca-strenses, ob castra dispersa, o-leagineas ob pacem confectã, triumphales ob triumphum de-cretũ: Iam & propter coronan-dos Imperatores, *Ferreas*, *Ar-genteas*, *Aureas*; hoc terræ in-uentum. Venit Rex de cœlo, illius dictum: *Ecce noua fa-cio omnia.* Non sine Corona, Apoc. 21.
quia Rex, noua erit quia no-uus homo, & si muri ex lapidi-bus pretiosis in cœlo, qualis erit corona? Vt mirus aduen-tus, & incomprehensibilis In-carnatio, ita & Corona: Spi-nea illa est! Stupet mens, in-uentio non humana, talis im-posita Regi cœli; Sed cur? Vulnera (vt traditio affirmat) septuaginta duo capiti inflicta, fortè quia de septuaginta duo-

bus

bus peccatis victoria obtenta ideò firma, fixa, immobilis permansit. Percurrat mens hæc omnia peccata, ad congratulandũ Coronæ de tanto triumpho. Incipiamus à Paradiso & reuoluamus mente vitia, quæ Coronâ Spineâ afflixerunt venerabile Christi caput, ignominiosa quidem illa Corona, sed versa in gloriosam, quia Deus coronatus.

CAPVT I.
De Peccato Superbiæ.

ACuleus primus Spineæ Coronæ SVPERBIA, primus dico, tempore, primus eminentiâ, primus exemplo, Dauid nouit hũc aculeum: *Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper*, Voluntipsum cœlum (Psal: 73.)

con-

conſcendere ſuperbi, in Lucifero detruſa in infernum Superbia, in Paradiſo ſimiliter aſcendere voluit in primis parentibus, *Eritis ſicut Dij*, detruſa in terram. Ædificârat ſibi turrim etiam, cuius culmen pertingeret vſque ad cœlum, confuſio linguarum confudit Superbiam; Odibilis Deo prorſus ſuperbia, & omnes alias virtutes interimit, vti S. Auguſt. *Vbi ſuperbis, ibi quod acceperas perdis*, Et S. Chryſ. *Nihil ita hominem fatuum reddit ac ſuperbia, ſi enim videres hominem, qui ſibi appareret altior monte, & vſque ad ſidera pertingere, an non eum dementatum diceres?* Ita certè amens ſuperbus eſt, qui ſibi videtur

Ser: 3 de San: & ſer: 2 de verbis Apol:

ali-

alios antecellere ac supergredi.
Hinc Paulus. *Si quis existima*
Gal. 6. *se aliquid esse cùm nihil sit, ips*
se seducit. Quomodo negar
poteris superbũ nihil esse, cùn
1. Cor:4. dicatur: *Quid habes quod non*
accepisti? Malè prorsus s
Deus cum superbis habet, quia
Deus superbis resistit, superbu
se magnificat, Deus despicit,
ipse magnus apparere vult, De
us eum deijcit, à sæculo Deu
cum superbis contendit. Re
currat mens omnes Reges ac
principes, quomodo Deo re
fragabantur; audiamus vnum
Iudit 2. illorum. *Vocauit omnes ma*
iores natu, omnesq; duces &
bellatores suos, & habuit cum
eis mysterium consilij sui, di
xitq; cogitationem suam in eo
B esse,

esse, vt omnem terram suo subiugaret imperio. Quid factum postea? nō solùm hominis speciem amisit, sed vt bos alimento bestiali satiabatur, donec humilitate coram Deo allideret terræ superbiam. Taceamus Alexādros, Cæsares Romanos, quorum vita mera superbia, & licet confusione & humilitate prosterneretur Superbia, non poterat tamen plenè edomari. Oportuit vulnere Coronæ Spineæ Christi vulnerare Superbiam; Hinc Psal: *Tu humiliasti sicut vulneratum superbū.* Psal: 88. Post tale vulnus, quot numero qui Coronam Spineam eligunt præ aurea? S. Catharina Seneñ, S. Bernardus, & alij? Capite superbia crescit; capite cogitatur, præsumitur cum Pha-

Luc:18. risæo, *Non sum sicut cæteri.*
Ergo exoluit caput Christi delictum, & vulnere Coronæ Spineæ, deiecit trophea superbiæ, vt quod *Dÿ estis*, Superbia fraudulenter promiserat, hoc Corona Spinea verè pollicetur & præstat cum Rege Cytharœ-
Psal:81. do, *Vos Dÿ estis.* Ergo victoria prima Spineæ Coronæ Christi.

CAPVT II.
De Peccato Inuidiæ

BEnè appellat S. Bernard: Inuidiæ matrem Superbiam, iam adest illa, vt Spineâ Coronâ vulneret incarnatum Deum, & hic secundus ictus, Superbiâ diabolus eiectus è cœlo, ipse inuidiâ expulit hominem è paradiso, ergo filia, qualis mater,

talis partus. Aliquis putabat, inuidiam nasci in claustro, educari in aula, mori in hospitali: minor hæc opinio; maior, inuidiam natam in paradiso, educatam in mundo, mortuam sine morte in inferno. Cur? quia expulsæ creaturæ è cœlo, & paradiso, & è mundo, nō mortuæ, quousque durabunt illæ, non extinguetur inuidia. Mirum; Per inuidiam mors intrauit in orbem terrarum, & per mortē sine morte intrauit in infernū inuidia: Quot nomina habet inuidia & alia alijs deteriora: S Bernardus vocat eam, *Oculum Basilisci, Tineam animæ, Oculum venenatum, Ignem pectoris* & similia vocabula imponit verissima. Duplex illa tamen est, vna quæ inuidet

quod alter habet, vel habere poteſt, in Ioſepho imago; adorationem ſomnij non credebãt fratres quod haberet, ſed ne haberet ideò venundatus. Altera inuidia eſt, quæ hoc quod habet alter, ne habeat, laborat; in Adamo exemplar, ne haberet paradiſum iam poſſeſſor factus, effecit ars diaboli: Verùm Deus benè inuidiæ ſoluit malitiam, & Ioſephum adorauerunt fratres, & Adam non tantùm paradiſum, ſed etiam cœlum recuperauit; Quod remedium in vita S. Bernardi declaratur. *Vincit Inuidiam & mortificat homo exemplo humilitatis, & mutat in melius prouocatione charitatis.* Quis ille homo? Hic de quo Pilatus in Paſſione, *Ecce Homo*, quod

In vita S. Abbatis

elo-

elocutus post impositionē Spineæ Coronæ; quid humilius & abiectius quàm Spina? ex humilitate, quod & pedes humani fugiunt, Caput ascendit Saluatoris, & sanguine madente ex vulnere prouocat & ostendit charitatem. Perijt ergo inuidia & victricem Coronam Spineam proclamat, cùm nemini occludat iam inuidia cœlum.

CAPVT III.
De Peccato Luxuriæ.

NOn longè ab his duobus vitijs recessit luxuria, illæ tanquā primogenitæ filiæ diaboli, & matres omnium peccatorum, è Paradiso emigrantes genuerunt hanc de qua Sermo luxuriam, quæ totum orbem occupauit, & quia vrit propterea aquā diluuij restinctus ar-

dor: Vnde tamen origo? Ex pomo guſtato, At pomum antidotum contra luxuriam, quia refrigerat? natura pomi talis, verùm vt aqua frigida ſi calefiat, contra naturam fumat calore, ſic luxuria. Certè ſicut cauſa fuit diluuij quondam per aquam, ſic eſt & erit cauſa tormentorum in inferno per ignē. Remedio multi vſi ſunt Sancti, contra ſimiles tentationes ſpinis; Chriſtus vt ſatisfaceret graui peccato, vulneratus totâ Spineâ Coronâ, cùm enim conſenſus & intellectus perſuadeant luxuriam, Caput Chriſti, quod delicta in ſe ſuſcepit Spinâ trāſuerberari debuit; grande piaculum, cùm Saluatori ſpineum dolorem intulerit. Plurimi opinantur, propter nullum peccatum magis impleri infernū, quàm

quàm propter luxuriam: Exclamat iurè contra illam Granatensis. *O pestilens vitium, ô Destructionem Rerumpublicarum, gladium bonorū exercitiorum, mortem virtutum, nebulam bonorum ingeniorum, imposturam hominum, ebrietatem sapientum, amentiam senum, furorem iuuenum, & communem pestem generis humani.* Optimè dictum sed hoc magis dolendum, quod cum senescente mundo magis iuuenescat hoc vitium, vix rationis compos homo, & iam gnarus malitiæ luxuriæ, iusto ergo Dei iudicio, non expectatâ pœnâ in altera vita, hic statim puniatur à Deo, & varij morbi inficiunt libidinosos, licèt aliquos non

Granat: in Duce peccat:

non tam Dei timor, quàm in-
firmitatis cauſa cohibeat à ſce-
lere, eò aliqui denique deue-
niunt, vt de tali fæditate glo-
rientur, aliqui impoſſibilitatem
euitandi pro certo ſibi perſua-
deant, quod ex parte verùm,
nam & S. Bernardi ſonant ſimi-
Bern. de interiori domo. le quid verba. *Reuera difficil*
eſt libid.nis incendia extingue-
re, impuberes ſtimulat, iuuenes
inflammat, viros eneruat, ſe-
nes & decrepitos fatigat. Ac-
cidit, vt mors cum luxuria cer-
taret de victoria, Mors enume-
rabat vires, pulchrum ſe poſſe
deformem reddere, potentem
exuere fortitudine, terribilem
manſuetum facere, voracem
abſtinentem, quem denique or-
bis nequit capere, in vrna bre-
ui concludere: Luxuria im-

properabat morti, quòd res ſpecioſas in turpes immutaret, ſpectu iucundos antea, iam ares fætore impleret, illos qui nuêre, extingueret, ſcilicet gnominiæ totum adſcribendũ: Luxuria verò id agit, quòd laudem meretur, cùm ſenes & vetulas interno igne accendat adeò forti, vt licèt antea angulos quærerent, focum cuſtodirent, tertio vel quarto pede indigerent, tuſſi & pituita aures & pauimentum implerent, tantoperè in vegetos, alacres, venuſtos conuertit, vt iuuentutẽ quis putaret è liminio reuerſã. Et ſic victoria fortè ſtetit ex parte luxuriæ, niſi offenſa Dei maiori triumpho obrueret, cùm vel igne æterno damnat, vel hîc ſpinâ doloris diſpenſat delictum. Miſer talis homo, ſi co-

gi-

gitatio Spineæ Coronæ Domi ni non expungit ardorem. Sp me veram ſpinam ad imitati nem Heri tui, admoue pedi v manui, eradicabis & euinc pullulantem in viſceribus ma tiam luxuriæ.

CAPVT IV.
De Peccato Auaritiæ.

ALexandro magno viſus e paruus mundus, ob amb tionem, auaro paruus ob de derium habendi; Alexand magnus in mundo, Alexandr paruus mundus, auarus vu videri magnus in mundo, ide paruus illi mundus, vel poti exiguus mundi theſaurus ap paret. Auaritia genuit pauper tatem, filia quidem eſt, verùm non naturalis partus, magis pe priuationẽ ſubſtantiæ naſcitur

quæ illi obueniret, si cupiditas pene dispensaret: Abraham duos habuit filios, Isaac & Ismàelem, huic bona mobilia, illi immobilia concessit; apud auarum nihil est mobile, mobile quidem dum ad illum aurum ingreditur, immobile fit, cùm sedem in cistis figit, vt nihil det pauperi, non enim audet mouere quod semel impositum est: Ideò Saluator comparauit spinis diuitias, quia implicant infinitis cogitationibus caput, vt Philosophus quidam dixit. *Auarum & cogitationes torquent quia non asseruat, & homines persequuntur, quia non expendit.* Timendo enim aculeos auri ac si spinæ essent, non audet tangere, vt erogare possit, nam cor totum occupat auari- Thales

ritia, quod contra naturam
cordis, illud ita formauit De
vt eſſet figuræ triangularis,
feriùs contrahitur, ſuperiùs
tem dilatatur, declarando c
dis proprietatem eſſe, terre
parum affici, ad æterna deb
diſtendi; Contra auarus in t
ram cor conuertit, de cœlo
cogitat, *Affer* ſemper clama
vt cumulet theſauros, non ſi
autem ea quæ ſunt ſuper terr
Ea de cauſa Spinas in Cap
portauit Dominus Noſter,
auaritiæ inordinatum appeti
aperiret. Spinæ ſolent eſſe
terra, aurum in capite; diu
auarus, diuitias ponit vt ſpin
in capite, in terra veras diuiti
cœli; non curat, vt ſpinas, v
pretio æſtimat: Saluator ſtu
titiam demonſtrans diuitum, i
Capite imprimi ſibi Spinas iu

it, calcatis diuitijs tanquã pau-
errimus omnium. Si inter-
oges auarum, cur sic anxié
ongreget nummos? respon-
ebit, nullam viam aliam esse
d sustentandũ nisi vt tali mo-
o quærat victum, non credit si
i replicetur Deum non dereli-
turum, vti de Elia in sacra scri-
tura extat, cui panes & carnẽ
daces corui defferebãt, immò
e ipsis coruis, vti qui rerum
aturas descripsêre tradunt,
ullos coruorum à parentibus
estitui, quasi alienos per se-
tem dies, donec ornati plumis
igris à parentibus agnoscan-
ur, illis verò diebus pasci à
Deo vel rore cœlesti, vel qui-
usdam vermiculis, singulari
Dei prouidentiâ subministratis.
urdus ad hæc auarus immò
uertit illud Psalmi. *Dominus*

Psal: *regit me, & nihil mihi deer*
22. Dicit diues : Saccus auri me r
git & nihil mihi deerit ; interi
vel inimicus, vel fur, vel ign
vel denique mors aufert, & ip
reliquit Deus scit cui saccum
Psal: vt Dauid attestatur *Thesa*
38. *risat & ignorat cui congreg*
bit ea. Mos est dicere in mu
do, tot tantasque diuitias re
quit ille quia non accepit sec
non illius fuerunt, opera ta
tum bona vel mala sequunt
quia illorũ erant in vita. Re
ciamus ergo affectu diuitias
spinas, calcandæ sunt vt spin
quæ quidẽ pungunt, sed cont
runtur tandem & comburu
tur, nisi enim in mundo, cu
puncturis doloris remoueãtu
consummentur igne inextingu
bili diuites quia vbi thesaur

ibi & cor: ſpinæ verò Domini Redēptoris quia falſitatem detexerunt diuitiarum, ſimilitudine ſpinarum, victoriâ infinitâ florebunt ſemper.

CAPVT V.
De Peccato Iræ.

ALia peccata ſolùm mala ſunt, ira & bona & mala eſt; ſi fuiſſet vſus irâ bonâ Adam contra Euam dum porrigeret in pomo peccatum, remanſiſſet in paradiſo, quia abſtinuit, pulſus ſubitò. Sicut terra fructifera in ſterilem, ſicut roſæ in ſpinas, ſic bona ira in malam mutata eſt; Iubet tamen iraſci Rex. *Iraſcimini & nolite* Pſ: 4. *peccare.* Homicidium eſt malum, ex ira procedit, & tamen laudatur Phinees, commendatur Mathathias; Deus ipſe iraſci-

ſcitur; ita ira contra pecca
non vituperatur, ſed extol
tur, ira peccatum perpetra
abominabilis: In Deo eſt i
parua & magna, Parua, cù
tantùm temporalibus punit h
minem, ira magna cùm æter
damnatione caſtigat peccat
rem. Peccatum iræ eſt paruu
& magnum, paruum cùm p
mo affectu irrecollectus, a
quid inordinatum facit, ſtat
tamen reſipiſcit; magnum i
delictum, cùm vltionem e
quit, perſequitur in honor
ſubſtantiâ, vitâ, aduerſariu
Prorſus ira contra rationẽ e
ideò ſumere vindictam, pecc
tum. Chriſtus nec ſacrificij m
nus accipere voluit, niſi reco
ciliato inimico. Verùm dic
quis: quare contra ratione
eſt ira? Primò, quia anima

turbat, velut mare quod ventorum flatu procellisq; spumantibus huc illuc iactatur, ita ira Cor humanum; S. Gregorius dicit etiam Zelum Dei à charitate procedentem, animam turbare, vt Deo non fruatur nec eum videat: sicut enim collyrium oculum quidem purgat & mundat, vt postea meliùs videat, sed dum collyrio inungitur non rectè videt; tum ait idē Sanctus, Dei Zelus Collyrium est animæ, quia cùm à charitate procedit, illam purgat ac perficit, sed dum durat, mentem turbat, vt Deum videre & eo frui nequeat. Secundò, hominum abiectorum & timidorū est irasci, ideo pueri, senes, infirmi, mulieres leuiter & facilè irascuntur; Confirmat sententia Aristotelis, qui asserit.

Greg: lib: 5. moral: cap: 3. in Iob.

Inter officia magnanimi eſſe nõ iraſci, & obliuiſci iniuriarum. Tertiò, ira ſtultorum eſt præcipua proprietas: inde Sapiens.
Eccl: 7. *Ne velox ſis ad iraſcendum, quia ira in ſinu ſtulti requieſcit.* Quanta ſcelera committuntur irâ? delet hominem, quem Deus creauit, accipit ſubſtantiam, quæ à Deo data eſt, percutit illum, qui non ei ſubiectus, at Deo; ergo quaſi poteſtatem Dei ſibi vendicat. Verùm quis modus cohibendi irã? multi, vel continent vi linguã, nihil loquuntur cum Dauide.
Pſ. 76. *Turbatus ſum & non ſum lo-*
Plutar: *cutus.* Et de Artenodoro Plu-
in Ap. tarchus refert dediſſe pro Pharmaco Iræ Auguſto Cæſari conſilium, vt nihil diceret aut face-

ret iratus, niſi priùs recitaret Alphabetum Græcum; Et Seneca dicit. *Maximum remedium eſt iræ mora.* l. 2. de Im: c. 28. Vel potiùs imitando Chriſtum Dominum, qui in paſſione non iraſcebatur, Iudam admiſit ad oſculum blandis verbis, Malcho impreſſori alapæ ferreæ mitiſſimè reſpondit, flagellatus, ſpinis coronatus, non commotus fuit irâ, immò quod maximum eſt ſub Spinea Corona in Cruce primo verbo Iræ remedium cõſtituit, illa voce. *Pater dimitte illis quia neſciunt quid faciunt.* Luc: 23. Imitati Sancti, & S. Stephanus ſub lapidibus, & S. Iacobus Minor ſub fullonis ligno, eandem vocem ediderũt, recordati Spineæ Coronæ, quæ deuicit iram, immò omnes admittit tanquã

ſub vexillum iracundos, ne pe-
reant, potiùs vincant iras In-
ferni.

CAPVT VI.
De Peccato Gulæ.

PEſſima Gula, quæ ſecundùm Bernardum, Adam innocentiæ veſte priuauit. Quid non priuat illos qui Gulæ dediti ſunt? vti Parentes excluſit e Paradiſo & ita multos excludi ex cœlo, vel potiùs non admittit, quorum Deus venter eſt, ibunt ad ſuum Deum Bacchum ille non reſidet in cœlo, nam S. Hieronymo credendum eſt *Impoſsibile & hîc implere ventrem & in cœlis mentem.* Gula prima omnium tentat, & eſt inimicus animæ, nam & Adam cum Eua, & Chriſtum poſtquam ieiunaſſet tentabat, dicens

Dic

Dic vt lapides isti panes fiãt. Math: cap: 4.
Gulosus ex lapidibus panem conficit vel vertit potiùs. Plinius asserit fluuium quendam esse qui herbas & arbores immensas ibidem existentes in lapides mutat, sic Gulosus vorando, in stomacho lapidem efficere solet cùm parum caloris habeat, nec cibum decoquere possit & in corpus diuidere, ideô in stomacho detentus, & iecoris calore exsicatus in lapidem vertitur. Gulosum appellare possumus stomachum Reipub: quia seruat alimenta omnium, velut Suetonius de Vitellio Imperatore affirmat, qui in vna cœna aduentitia duo millia piscium lectissimorum, & septem millia auium apponi curauit. Itaque vti Ieiunium Diuus Basilius vocat *Sepulchrum vi-*

Pl: l. 2. Hip: c. 103.

Suetó: in vita Vitel.

tio-

tiorum, *vitam virtutum*, sic è contrario gulam dicere possumus, *Sepulchrum virtutum*, *vitam vitiorum*. Diues in Euangelio condemnatus, quia *Epulabatur splendide quotidie*. Regula autem diuitiarum, mensura erat Epularũ, non enim necessitas erat regula, sed vitium, & ideò hac regulâ, lapidem sibi elaborauit in sepulchrum animæ & corporis; Israël quare punitus cùm comederet Manna? Ait enim Dauid. *Adhuc escæ erant in ore ipsorum, & ira Dei ascendit super eos.* Vocatum est nomen loci, *Sepulchra concupiscentiæ.* In mensura Deus iussit comedere & bibere: figura huius; Præcepit Deus in mensura

Basil: hō: de Ieiun.

Luc: 16.

Ps: 27:

Num: 11.

Go-

Gomor Manna colligi, quod si quispiã ampliùs colligeret putrescebat, non ideò ergo Deus mensurã proposuit, quia Manna deficere posset, immò vt homines edoceret in mensura ab cis tẽporalia accipienda. Quin etiam Æthnicus Legislator. Licurgus conuiuari omnes publicè iussit, ne cuius diuitiæ & luxus in oculto essent; confirmat quidam, *Oculis Ciuium testibus factis, luxui modus fiebat*, Oculi ergo Dei magis sunt attendendi, qui videntes gulam auertuntur abominatione, Intelligenda autem est Gula, quæ & in cibo excedit, & in potu exuberat; quomodo enim plenus venter carne & vino aptus erit seruire Deo? multorum vitiorum est causa, quod

ma-

magis peiorem bestiis reddit
quæ vltra satietatem nec co
medunt nec bibunt: quot ab
sumpsit crapula? De Holofer
ne legi Monachij in Bauari
versum. *Hoc caput Assirij Re*
gis est, Iuditha recidit, Sobri
mens vicit, ebria victa iacet
Gula semper in pugna & culpa
pugnat contra temperantiam
culpam auget coram Deo, Gu
la litigat cum bursa, Gula pri
mogenita Esau vendidit Iaco
bo, Gula amat delicias, odit
spinas, potiùs cum alijs ligni
comburit, vt edulia præparet
Christus sub Spinea Corona ie
iunus fuit, nec bibit quia cla
Ioan: 19. mabat *Sitio*. Qui ergo deside
rat esse membrum Capitis Spi
neâ Coronâ ornatum, gulam
abdicet, & ieiunio merebitu
par-

partipationem Spinæ Domini, alias non euadet ſpinas æternas, quæ nunquam comburuntur, veriùs torquebunt, multos Spinea Corona pingues & guloſos traxit ad ſe imitatione, debetur ergo ei de Gula triumphus.

CAPVT VII.
De Peccato Acediæ.

ACedioſi non acceptant pænam latam à Deo in paradiſo, poſt tranſgreſſionem. *In ſudore vultus tui veſceris pane tuo*: Absq; ſudore vellent comedere & epulari: Duplex eſt panis, vnus qui cũ labore ſeminatur, & adueniente calore tempore meſſis colligitur nutritque corpora, Alter Panis de cælo in altari cum labore etiam & calo- Gen: 3.

re

re animæ per Charitatem fu-
tur, & animam paſcit. Aced-
ſus vel piger, neutrum per
borem vellet acquirere, ſed
aſſa columba in os intret ex
ctat: Relinquamus panem t
ræ, animæ potiùs conſulen
Bernar: de ord: vitæ. Ponamus ergo cum S. Bern
do duplicem Acediam, ille q
dem religioſis proponit, n
in omnes fideles trahemu
Vnum genus Acediæ eſt, ad
pus Dei pigritare Catholicu
pudeat certè, ad formicam
ger mittitur, quæ vt hyeme n
trimento non careat, totâ æſt
te haud otiatur; Et homo ad
otio indulget, vt pro æter
vita vanos conſumat dies, me
tem inanes cogitationes,
venenata tantùm occupe
conſilia, ager prorſus ſteril
Acedioſi, quem vrticæ & ſpin
obſi-

obſident, quid enim boni operari poteſt qui circum ſpinis obuolutus eſt, timet exire, ne lædatur, ieiunium, deuotio, mortificationes, Confeſſiones, Concio, Sacrum, ſumptio Venerabilis Sacramenti, ſunt ſpinæ, non audet pedem efferre piger, conuenitq; illud Pſalmi. *Manus habent & non palpabunt, pedes habent & non ambulabunt* Omnia præcepta Diuina nolunt palpare dura ſunt & acuta, ad templum properare verentur, ne pedes offendãt; Et tamen habent manus & pedes ad peccata. *In circuitu impij ambulant*, Quare in circuitu? quia nunquam progrediuntur. *Iter pigrorum quaſi ſepes ſpinarum*. Via enim in longum itur ad terminum conſti-

Pſal: 113.

Pſ. 11.

Prou: 15.

tutum cùm nihil impedit &
planum eſt, at vbi ſepes ex ſpi
nis ſunt, quis pergere vale
bit? Dolendum quòd nõ po
Pſal: ſint cum Rege dicere, *Viam*
118. *mandatorum tuorum cucurri*
oportet & currere & fatigari
Inſpiciamus Curſorem primum
Pſ: 18. noſtrum. *Exultauit vt giga*
ad currendam viam, Cert
cucurrit, & fatigatus eſt: A
cap: 4. non ſcribit S. Ioannes Euang
liſta, cùm ad fontem ſediſſet
expectando Samaritanã quò
fuerat Ieſus fatigatus: Fatiga
tus autem non cùm Angelo
creauit, & cœlos, verùm in ho
minis reparatione fatigatus
Et tu piger, vt te repares & tu
ſalutem, ne fatigeris, fugis la
borem, & opus Dei in præce
ptis datum negligis. Alterum

Ace-

Acediæ genus vagari huc illuc, & fugere à bona societate & occasione inseruiendi Deo: sic fit, fugit peccator acediâ occupatus à Dei domo & velociter currens elongatur. Notat hæc Ieremias. *Cursor leuis explicat vias suas, Onager asuetus in solitudine in desiderio animæ suæ, attraxit ventum amoris sui, nullus auertet eam, omnes qui quærunt eam non deficient.* Hier: 2.
Fxplicat hoc S. Hieronymus: Quomodo capra leuis, quam nos Cursorem dicimus, velox fertur ad pabula, & sicut onager in solitudine trahit ventum amore sui, sic (omnis anima acediæ immersa) toto impetu ad desiderium libidinis fertur, nec vllus est, qui suis monitis eam ab hoc impetu possit auerte-

tere: Qui eam quæsierit, ad malum paratam inueniet, non laborabit eam quærens, si verò ad bonum quæsita fuerit, nullus eam consequi valebit, nullus auertet à malo. Solus Christus sepes spinarum quibus propterea cinctus est destruxit, ac in Capite Corona cinctus illas Spinas collocauit, vocat pigros ad bonum cursum, fatigatur in Cruce, dum Caput Spinæ reclinare ad lignũ prohibent. Acediosi, sumite Spinas Compassionis Christi, certè curretis ad brauium quod Spinæ Christi meruerunt, vlulante Inferno.

CAPVT VIII.
De Peccato Visus.

POst peccata Capitalia septē, succedunt quinque sensuum

ium Imperfectiones, ex quibus
rimum eſt Organum viſus,
uod omnium malorum cauſa,
lo Dæmon parentes infecit
oſtros, Viſio enim à Deo crea-
a ad videndum vt in ſe eſt con-
itor, Serpens verò in vetito
omò ipſos poſſe fieri Deos in
aradiſo ſuggeſſit, & corrupit
culum. Hactenus mors & pec-
atum in pomo latuit exiguo
culo, iam oculus cum aliis
onfratribus ſenſibus, emitten-
o quaſi ex ergaſtulo, mortem
peccatum, totum orbem oc-
upare conceſſit, Ideò Chriſtus,
oculus tuus ſimplex erit, Luc: 11.
tum Corpus lucidum erit,
eccato & Adami & omnium
oſtrum ſimplicitatem exuit o-
ulus, vnde totum corpus tene-
roſum; Parentes in Simplici-
ate oculi ambulantes lucida
cor-

corpora habuêre, amiſſâ illâ
corpora tenebras quærebar
abſcondebantq; ſeſe tegere cu
pientes. Quare? Ieremiæ dictũ
Thren: 3. *Oculus deprædatus eſt animan*
meam. Latro eſt, exuit veſt
immortalitatis, tollit beatific
viſionem Dei, diaboli ac infe
ni acquirit conuerſationem
perpetuæ inter Deum & anim
inimicitiæ cauſa: Sicut paren
tes primo viſus pomi allexit
colloquium cum Serpente, i
omnium peccatorũ anteſign
nus oculus; Iob proteſtatu
Iob.31. *Pepigi fœdus cum oculis mei*
vt non cogitarem de virgin
Falleris Iob, oculi non cogitã
mentis intellectus hæc propri
tas; Falleris tu potiùs qui cu
pas Iob. Duplex eſt oculus i
ternus & externus, vt viſio D
pro-

promiſſa oculo interno & externo, priori eſſentia Diuina, exteriori Humanitas Dei & quæ ſubſunt ſenſui. Peccatum maculauit ante externũ oculum, hic transmittit interno vt pomum Eua Adamo: Innuit Saluator. *Qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, iam mæchatus eſt eam in corde ſuo.* Docent Philoſophi nihil eſſe in intellectu quod non fuerit primò in ſenſu; itaque eradicando oculi vtriuſq; prauum effectum, Iob profitetur ſe nolle cogitare de virgine. Oculo vidit Adam & Eua pulchrum pomum, nouerat ſibi vetitum ob mortem, viderunt illam eſſe ibi, Complacentia, confabulatio obliuioni tradidit mandatum; ab externo oculo

Matth: 5. ℣. 28.

celeriter internus informatus accepit, permisit, pomum aperuit, mors emissa fauces Adami compressit. Fenestræ sunt oculi nostri mortis, confirmat
In Psal: Qui habitat. f. 532. S. Bernard. *Occupauit omnia membra lex peccati, liberè intrabat mors per fenestras meas, cuius nimirum factus eram seruus etiam ego ipse.* Instrumentum nobilissimum arte Inimici, & indulgentiâ nostrâ, obedit magis inferno quàm cœlo, immò mouet manus, pedes ad peccatum tanquam conductor & cooperator malorũ. Dominus in Euangelio. *Si o-*
Math: 18. *culus tuus scandalisauerit te, erue eum & proijce abs te.* & similiter de pede: Primò tamen de oculo, non timendum de

alijs membris, ſi oculus abhorret à ſcandalo: ſi non, & pedes & manus ſcandalizabũtur: Cauſa Sanctis fuit vt cœcitatẽ elegerint præ viſu maligno, S. Ignatius Patriarcha Societatis dixit: *Terra mihi ſordet cùm cœlum aſpicio* Si ergo feſtuca, trabs, Chriſto admonente eruenda ex oculo, multò magis mors ſubſequens, peccatum; Chriſti Corona organũ viſus Spinâ infallibiliter læſit, & ſanguine velamen impoſuit; Eius exemplo pungunt, auertunt, purgant oculos electi in vita, aſpicientes vt ſtercora omnia in mundo, ſolam viſionem in ſolius Dei conſpectum in æternum præparantes: Oculorum electorum ergo aciem acuit Spinea Corona, deuicit maleuolorum detruſitque in abyſſum impura organa,

CAPVT IX.

De Peccato Auditus.

NOn pepercit malus auditus Capiti Christi cruore sua ex parte Spinâ expresso. Auditus Visum sequitur, visus solus secum ruminat quod videt aliquando, hic cum alio & per alium. In paradiso sæpè fortè oculus aspexerat pomum, nec ad peccatum traxit; Auditus à serpente sermo oculorum concupiscentiam confirmauit. *Eritis sicut Dÿ* placidè verbũ acceptum, hinc consensus: Disputatio pręcessit, interpretatio, additio, his auditus applausum fecit, Et ob auditum, & parentum & serpentis simul secuta maledictio: Fides non commissa visui, nam quod video fides non est sed res, Auditus Custos

ſtos & executor fidei: Deus ſide Parentes primos inſtruxit. *Ex omni ligno paradiſi comede, de ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas, in quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Gen: 2.
Debebant credere ſe morituros ſi manducarent; Alia lex ſerpentis, eritis ſicut Dij ſi comedetis; aure vtrumque; audierunt, relicta fidè à Deo deſciuerunt, & decepti promiſſo diaboli excluſi ſunt; Plane illud congruit. *Dic nobis placentia & audiemus te.* Placitum auditui poſſe ſe fieri Deos, ſtatim maledictio adfuit. Inter alia quia & ſerpentis vox audita, & Adami ab Eua exaudita, terra *Spinas & tribulos germinabit tibi*; Gen: 3. Ergo præci-

pué auditus cauſa fuit naſcendarum ſpinarum in terra. Ideo, Saluator veniens maledictionem omnem tollere, Paſſione ſuſtulit, & quia portauit peccata omnium, etiam ſpinæ quas terra maledicta produxit, creuerunt in Capite Chriſti, Et ſicut poſt peccatum omnis homo non eſt homo, aſſertione Re-
Pſ: 48. gis pænitentis, *Homo cùm in honore eſſet non intellexit, comparatus eſt iumentis inſipientibus & ſimilis factus eſt illis.* Ita ſatisfaciendo Redemptor & reaſſumendo hominis ſpeciem poſtquam Coronâ Spineâ indutus comparuiſſet, auditum à Iudice verbum: *Ecce Homo.* primò debuit organum auditus affligi Spinâ Chriſti, tum primùm redijt ad hominis ima-
gi-

ginem, & per illum peccator, quia Spina ſacroſancta ſpinam abſtulit maledictionis terræ, ex qua homo formatus. Sed obijcitur. Nonné Pilatus irridendo dixit *Ecce homo*, quomodo ergo ſimilitudo hominis redijt? Verum eſt, at pœnitens homo talis eſſe debet; pœnitentia à Pilato & eius ſimilibus irridetur, Deus Pater verum hominem agnouit, immò Regem, vti in Pſalmo. *Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo,* Non hominem mundus iudicat pœnitentem, inſultat potiùs; hinc & habitus religioſorum afflictorũ mundus odit, Cœlum aliter approbat hominem eſſe Spinâ Contritionis attritum; Sicut enim Spinea Corona Chriſti, poſt Reſurrectionem in glorioſam Pſal: 2.

ſam verſa Coronam, ſic ſpina pœnitentiæ in iudicio reſurre-ctionis fulgebit ſicut ſol; auditus organum reparabitur, audito verbo *Venite benedicti*: è contra auditus peccatorum æterno terrore & tortore quaſi conſumetur, voce Iudicis deto-
Matth: nante, *Diſcedite à me male-*
25. *dicti.* Audiat & cognoſcat ergo terra, & cœlum Spineam Coronam Domini, & ſerpentis auditum, & Hæreſiarcharum diſſeminatum per auditum dogma; viciſſe, transfixiſſe, infernoque alliſiſſe.

CAPVT X.
De Peccato Odoratus.

IMpiorum apud Sapientem
Sap: 2. vox. *Coronemus nos roſis*
ⱴ. 8. *antequam marceſcant.* Breuis odor,

odor, euanescit; Sponsa alios odores quærebat. *In odorem vnguentorum tuorũ curremus.* Cant: 1. ℣. 4.
Parentes nostri à Serpente ad odorem pomi vocati emarcuerunt, odor, in fætorem conuersus mortis, maledictio teterrimum odorem corporibus intulit, ex omnibus sensibus humanis ingratissimum. Nasus odorem exhalat, ach quales sordes inde exeunt? Terra, quæ Rosas ante odoris delictum emittebat, postea spinas germinabat absque vllo odore. Spina autem in Christi Capite rosas designat: hîc in mundo spinæ non habent quid gratum, rosæ etiam statim euaporant, Spinæ verò in Redẽptore suauissimum odorem redolent, vnde animæ currunt in odorẽ benedictæ, Coronas Spineas, &

tormenta, mortem, præ aureis Coronis libantes, illæ certissimè sunt halitu amabiles cœlesti. Postquam ergo Caput Spinis Domini ornatum fuit, Deus currentibus ad talem odorem promittit. *Ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceriâ*, præ rosis & lilij odorare faciam, nec ad fætorem mundi redire patiar. Mos in mundo, diuitum si quid non gratum naso, quærunt odores quibus expellant quod inficit. Peccator quasi catarrho obrutus non sentit fætorem offensæ Dei; itaque odorifera adhibeat, Spinam Christi in ignem amoris erga Deum inijciat, fragrantissimus odor enascetur. Si ergo ad conflictum cum carne te præparare vis, fac id quod antiquitus luctatores vsi; vnge-

Oseæ 2.

gebant corpora, idipſum Saluator imitatus antequam paſſionis initium daretur, vngi ſe à Magdalena permiſit, caputq; ita obfirmauerat, vt fortiter ſpinarum puncturas ſuſtineret. Vnge te vnguento miſer peccator odorifero ex paſſione Domini, & punge ſpinâ doloris, vinces omnia tormenta & inſultus carnis; nam ſicut inter ſpinas Roſæ naſcuntur, ſic in Capite Chriſti Spinæ inter rubeo colore emanantes guttas ſanguine productæ: Ego exiſtimo ideo Iudæ animam non per os, quod licèt ſpurcum fuerit exiuiſſe, cùm in oſculo applicatum ori Redemptoris odorem retinuiſſet, ideò ruptis viſceribus eiecta: Latro verò pendens conuerſus, odore gratiſſimo è Corpore & ſanguine
Chri-

Christi egrediente perfusus, cucurrit in odorem, eodem die
Luc:23. voce auditâ: *Hodie mecum eris in paradiso*, nam in loco supplicij fætorem extinxit Corpus Christi, & traxit odore Latronem: Quid mirum? cùm & Vestis Saluatoris Treuiri asseruata (vti ex relatione Archiepiscopi loci illius audiui) spiret iucundissimum odorem, & quæcunque res tangit Vestem, ad annum eandẽ retinet fragrantiam; Spinæ ergo in Corona Christi odore allexerunt animas ad Cursum, Fætor in inferno relictus, vbi qui adeò vnguentis vsi, in mundo, Dei mandata tanquam ingrata reiecerunt, iam squalore stercorum macerabuntur in æuum, odoratus enim & in cælo & in inferno pascetur suauitate sui obiecti.

In inferno nullus vnquã odor, in cœlo alius, mundano excellentior, ideo poſt mortem non adhibuit Chriſtus vnguenta præparata à Mulieribus; Vicit itaque odor Spineæ Coronæ Domini Infernum & peccatum ac nunquam marceſcet.

CAPVT XI.
De Peccato Guſtus.

VTi aliorum Senſuum ante in vita & in paſſione Chriſtus vſus eſt inſtrumento, ita & Guſtus; Viſu, reſpexit Petrum, auriculam Malcho ingrato reſtituit, odorem vnguentorum à Magdalena cum indignatione aliorũ, in Corpore excepit, Tactus, virtutẽ in Veronicæ efformatâ effigie ſolatium reliquit; Guſtu, ter paſſionem ſuam illuſtrauit, primò in ultima Cœ-

na Corpus & ſanguinem man-
ducandum & bibendum propo-
nendo, Calicem propinatum à
Patre in Horto ebibendo, in
Cruce fel & acetum guſtando,
hinc illa vox *Sitio*. Poteſt oriri
quæſtio, cur Saluator non di-
cendo ſitio, Calicem in horto
exhauſit, & in Cruce clamando
ſitio, tantùm guſtauit? innuen-
do, licet Deus neſcio quàm a-
marum Calicem propinet ho-
mini, accipiendus eſt cum Daui-
Pſal: de *Calicem ſalutaris accipiam*,
115. & addidit, *Nomen Domini in-
uocabo*; Quali modo? Cum
Iob dicendo, *Dominus dedit
Dominus abſtulit, ſit nomen
Domini benedictum*; Impoſſi-
bile enim ſine calice ingrato in-
trare Cælum, è contra ſine cali-
ce intratur Infernus. Propina-
De-

Deus duplices Calices Iustis, veluti duobus illis Discipulis, *Potestisnè bibere Calicem quem ego bibiturus sum?* & biberunt & bibunt Electi, cùm varijs tentationibus, mortificationibus in vita macerantur, at in Cœlo, *Torrente voluptatis tuæ potabis eos;* Et, *Cibauit eos ex adipe frumenti*, Felix talis gustus. Alter Calix offertur reiectis à prædestinatione: de istis dictũ. *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.* Tunc à Deo porrigitur Calix secundus. *Calix in manu Domini vini meri plenus misto, bibent omnes peccatores terræ in æternum.* Itaque Christi sectatores bibunt hilari vultu oblatum calicem á Deo. In Cruce licet

Math: 20.

Ps: 35.

Ps: 80.

Iob: 21.

Ps: 24.

licèt dixerit Sitio, tantùm gu-
ſtauit, quia non intellexit mun-
dus quid ſitiret, ille ſalutem no-
ſtram, hi putant fel & acetum.
Ornatum Caput Spineâ Coro-
nâ, quia tot peccata puncturis
delere decreuerat, adhuc ſitie-
bat, inde fel & acetum porre-
ctum, repræſentando venialia
& mortalia peccata; guſtauit
tantùm, quia non plenè à mor-
talium cordibus ſuſtulit. Dein-
de & hoc conſiderandum, in
hac vita guſtus breuiter amari-
tudinem ſentit, tantum guſtat;
momentaneæ afflictiones quid
ſunt, reſpectu æternitatis. Hac
de cauſa Christus Doctor in
ſuggeſtu Crucis voluit inſtrue-
re, omne inſuaue citò tranſire
tantùm in hac vita; In altera
inuitat Rex nomine Chriſti:
Pſ: 33. *Guſtate & videte quàm ſua-*
uis

nis est Dominus; Mirabile, primò gustatur deinde videtur? Contrarium faciunt mortales, vident primò, postea gustant, sed hæsit illud in faucibus vt spina, nō sic cum Deo, in mundo debet gustari. *Quæ enim videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur æterna*, in cœlo Deum videre merebuntur illi qui doctrinam & mandata eius gustant. Prophetæ totum librum iussit Deus comedere, aliqui partem ex libro comedunt, quod tantùm illis placet, vt Politici & Hæretici, quæ palato solùm arridēt, ea deuorant, non quæ à Deo porriguntur; Dicit S. August. *Vuam cape, spinam caue*, Parce mihi Augustine, contrarium affirmo, Vuā mundi caue,

2. Cor: 4.

S: Aug.

Spinam Christi cape ; Spinâ hac munitus quilibet gustabit fel & acetum mundi , sed non bibet , nam gustus Spineæ Coronæ visionem Dei offeret , & triumphum ducet in æuum.

CAPVT XII.
De Peccato Tactus.

COnsummatio peccatorum Tactu perficitur :] Parentes nostri tacto manibus pomo, tactum manus Dei terribilis experti sunt, tactus pomi & omnium nostrum illicitus non sanatus, nisi tactu omni genere tormentorum in corpore pretioso Christi. Midas ex fictione Poëtica quæ tetigit in aurum vertit ; peccatum tactus , omnia in toxicum & Dei transformat offensam; restitutio per Saluatorem sensus tactus & immutatio

tio peccati in gratiam, omnia flagella, ſpinas, clauos, lanceæ vulnus, in ſolatium conuertit æternum: Profitetur Propheta. *A planta pedis vsq; ad verticem Capitis non eſt in eo ſanitas*, vertex Capitis ſpinâ, pedes clauis cruentati; tactus peccati delectationem pariunt, verùm terribilium dolorum Domini cauſa fuére: Hinc Pythagoras docuit, *Imaginem Dei ne afferas in annulo*, id eſt animam corporis voluptatibus ne alliges, vti S. Hier. explicat, quid eſt alligare, niſi ſemper tactu peccare? Redemptor ergo, vt omnium membrorum tactus illicitos ſanaret, in omnibus viciſſim Sanctiſſimis membris acutiſſimos cruciatus pertulit; Iſai. 1. v. 6.

in capite onus ſpinarum, in ore fætidum Iudæ oſculum, in facie alapam & ſputa, in dorſo acerrima flagra, in manibus & pedibus clauos ferreos, in corde vulnus lanceâ perforatum; Isai. 1. v. 6. Et licet ſpinæ pro omnibus delictis Capiti impoſitæ, præcipuè tamen pro tactus exceſſu omnes ſimul impreſſæ, quia omnes tactu ſauciarunt Caput. Et quidem non ſemel, nam cùm ad Caluariæ locum deuentum fuiſſet, veſtis inconſutilis per caput detracta, commouit nouum dolorem Corona ſpinea; in eleuatione Crucis in foramen demiſſa Crux recrudeſcere fecit ſpinas, adacto Capite ad lignum Crucis, ibiq; ad mortem tactus Crucis, Coronæ ſpineæ, ſemper alias cauſabat punctures. O quam felix qui illici-

to tactu peccans, spinam licet vnam posset ex Capite Christi sumere & doloris in se excitare materiam. S. Benedictus amator spineæ Coronæ tentationũ volutatione in spinis abegit incentorem. Regnum Christi destruere venit regnum diaboli; quid aliud in mundo fiebat nisi omnibus sensibus præcipuè tactu impunè peccabatur: reciproco tactu Deus deleuit aquâ diluuij carnẽ, verba sũt S. Scripturæ, Pænituit Deum quod hominem fecisset in terra, & tactus dolore Cordis intrinsecus, aquâ consumpsit mortales; Tactu tactum puniuit impurũ Creator. Coronam Reges portant auream, vt sensus delectet, tangit & ambit aurum caput; Rex Regum destructor tactus impudici, assumpsit Coronam Spi-

Gen:6.

ſpineam, & tactu cruento reatus huius ſenſus abolitionem à Deo Patre obtinuit; Magdalena quæ tactu peccauerat, tactu pedum Christi mundatur; immò Longinus tactu lanceæ aperit fontē quo vno oculo conualuit. Tangat Peccator contemplatione ſpineam Coronam, ſanabitur à tactu mundano, infigat illam cordi, cruore pænitentiæ delebit offenſam: Ne tactu ſempiterno cruciarentur fideles, Chriſtus tactu ſpinarum eluit delicta: In inferno tanquam Araneæ quæ præcedunt tactu omnia in venenum & cruciatum damnati vertent. Regnet ergo ſpinea Chriſti Corona quæ Electis ex ſpinis tactum gloriæ cæleſtis nectit.

CAPVT XIII.
De Peccato Homicidii.

POst expulsionem è Paradiso parentum Nostrorum; Primum peccatum in cœlum clamans perpetratum à Cain homicidij, Abel enim interfectus ab illo, primus mortis sententiam à Deo latam expertus; Desperatio secuta in Cain & contentio cum Deo: Interrogatus à Deo: *Vbi est frater tuus?* Respondit: nescio, *Nunquid ego sum custos fratris mei?* Gen. 4. ℣. 9. Custodiuit vt occideret, & negat se occisum custodire; sic fit in homicidijs, diligenter antecedunt occasiones perimendi, postea vellent nescire, nec vt alij scirent, variè laborant vt occultetur facinus, verùm sicut interfecto Abel pri-

primogenito mortuorum, primò ſanguinis eius clamor auditus à Deo, ſic omnium occiſorum. Hac de cauſa inter quatuor clamantia primo loco ponitur, & S. Bernardi opinio eſt, homicidium primò omnium in decalogo debuiſſe prohiberi; ſed quomodo ſanguis clamat? Clamor hominis aure ſola excipitur, ab aliena aure, Deus diuerſas habet aures, ideò diuerſus Clamor; Clamat enim & inſurgit tota creatura contra peccatorem, etiam dormientē Deum quaſi èxcitat, quod at-
Pſal: 9. teſtatur Dauid. *Exurge Domine Deus, exaltetur manus*
Pſ: 48. *tua.* Et iterum. *Exurge quare obdormis Domine.* Nihil ſecretum in terra quod non ſciat cœlum; Rex pœnitens inter-
fici

ficic urauit Vriam in bello, latuitné hoc delictum? Non: Nathan Propheta tantùm abest vt exprobraret facinus, potiùs quomodo factum sit, enarrat his verbis. *Vriam Hethæum percußisti gladio & vxorem illius accepisti in vxorem tibi, & interfecisti eum gladio filiorum Ammon.* Iurasset Dauid se non occidisse; at non gladio proprio sed alieno perijt: Quatuor enim modis peragitur homicidium; Manu, vt Ioab Abner; Præcepto, vt Dauid Vriã; Consilio, vt Naboth Iezabel; Cõsensu, vt Pharisæi Christum: Cain his modis omnibus occidit Abel: dicet aliquis, quo instrumento vsus fuit Cain vt interficeret? Opinio multorum, baculo rem peregisse in agro, ibi

2. Reg: 12.

ibi fortè vt in terra inculta post maledictionem spinæ crescebant, inter spinas fortè baculo occubuit innocens Abel; Secundus ergo Abel noster Redemptor interemptus à posteritate Cain ligno, vbi inter Spinas òbijt. Sicut signum Deus posuerat in Cain THAV, vt multi opinantur Doctores, ne occideretur, ita in nostro Abel contrario idem (nam THAV instar Crucis signum est) vt occideretur, factum: verùm sua morte homicidas multos à morte perpetua liberauit, immò in ipsa passione absolutus est homicida Barabbas, & post dimissionem eius, Corona Spinea imposita Capiti Christi, vt spinam acutam homicidij elueret pœnitentiâ pro alienis talibus excessibus: Ergo iustè clamat

Rex Cytharedus. *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ*, bis inuocat Deum Creatorem & Redemptorem. Hac ætate, præsertim in hoc Regno, clamat sanguis vt vindicetur, verùm non sanguine at marsupio punitur; Cœlum autem offenditur tali vindictâ. Ach quot homicidia impunita fuére? Meritò Deus clamore tanti sanguinis effusi excitatus, immittit bella, pestes, famem, & similia mala, pungit vt spinis mortales cùm multi gladio inimicorum pereant; Christus effudit sanguinem pro inimicis, & nos amicorum etiam redemptorumque sanguine Saluatoris, sanguinem effundimus? Præssit hoc peccatum Spina acerrima Domini caput, hinc mul- Psal: 50.

multorum pœnitentia secuta, qui lacrymis vti Dauid transferunt à se peccatum. Homicidæ, confugite ad spinã Contritionis, per Spineam Coronã Christi veniam petentes obtinebitis. Alias certò in fauces incidetis illius homicidæ primi Rectoris Inferni.

CAPVT XIV.
De Peccato Oppreſsionis Pauperum.

SEcundum Peccatum clamãs & ore & sanguine in cœlum est Oppressio Pauperũ: Exurgit Deus in vindictam cum Psalmista Regio. *Non est oblitus clamorem pauperum.* Et
Psal: 9. iterum. *Patientia pauperum nõ peribit in finem.* Tum addit,

Oculi eius id est Dei *in paupe-rem respiciunt*. Et in alio Psalmo. *Propter miseriam ino-pum & gemitum pauperũ nunc exurgam.* dicit Dominus. Non differt, nunc, statim. Quare tam citò; Quia præcipuè curã pau-perum Deus suscipit, ita vt pau-perrimi figuram & vitã, dum es-set homo expresserit. Opresio pauperum fit propter diuitias, putãt diuites non posse se acqui-rere diuitias nisi per oppressio-nem pauperum, áb extremo ad extremum transeunt vt ipsi ni-mis habeant, Pauperes verò nihil. Quatuor modis fit op-pressio pauperũ, vel emunctio-ne substantiæ vt & sanguinis, vel nimio labore, vel iniuriâ, & vapulatione nimia, vel morte innocente. Christus ergo vt op-
Psal: 11.

pres-

pressionem depingeret in passione sua, omnia hæc sustinuit. Quæ illius substantia? Vestes duæ, hæ ablatæ & divisæ, etiam cum sanguine abstrahendo à sacro Corpore, & Coronam spineam in detractione commouendo; laborem nimium sustinuit, absque requie à puncto comprehensionis in Horto, ad vltimum halitum vitæ; caput non otiabatur Spinis confossum, dorsum flagellis concisum, Corpus graui pondere oppressum, manus & pedes onus clauium sustinentes: Iniuria aderat excessiua, dum falsarius, potator, seductor, vocaretur: Vapulatio apparuit, dum flagellis corpus, Caput arundine spinarum aculeos imprimendo in cerebrum percuteretur. Tandem, mors innocens subsecuta, cru-

crudelis, infamis. Pretium leuissimum in lege Regni constitutum, pro occiso paupere centum Marcæ soluuntur; Saluator viliorem proprij Corporis ordinauit quantitatem, ita enim contemptui Iudas Dominũ proposuit, vt diceret, *Quid vultis mihi dare & ego eũ vobis tradam?* date quid vultis, etiam obolum, vendam, nullius apud me valoris est, exiguâ summâ pecuniæ acceptâ tradam: Redemptor ergo quod docuit, hoc & fecit: vti enim diuites, ornant se auro & gemmis vt splendeant, sic Christus cúm spinis, quas diuitijs comparauit, adstabat lateri Pilati oneratus illis. Et sicut pauperes nimio labore ex agris spinas eradicant, ita vice versa summo labore

Matth. 26.

spi-

ſpinæ in agro ſacroſancto Capite videlicet Domini á maleuolis radicatæ ſunt usq́; ad ſanguinem, qui expreſſit effuſum ſanguinem miſerorum: Oppreſſores ergo congregatione diuitiarum nectunt ſpineam Coronam Chriſto dicit ille, *Quod*
Matth: 25. *vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis*, Veniet tempus niſi ad ſpinam doloris conuertantur oppreſſores, quod Propheta
Pſ: 57. prædicit, *Priusquàm intelligerent ſpinæ veſtræ rhamnum ſicut viuentes ſic in ira abſorbet eos*, id eſt antequam ex diuitiis iniuſtis ad libitum theſaurum congregetis, ſubito ira Dei permittente Infernus abſorbebit vos, ſpiniſque æternis transfiget; ſicut enim ſpinæ in Chriſti
Co-

Corona in gloria post resurre-ctionem apparebunt, & reui-rescent, imitatores eius in æ-uum, sic diuitiarum gloria in spi-nas pungentes vertetur, & con-figet acuto perpetuoq; cruciatu sectatores eius. Multos tamen oppressores Corona spinea in-struit veras spinas esse diuitias, qui abiurato earum vsu ad pau-pertatem spiritus conuersi, op-primunt Carnis & diuitiarum desideria; ne clament pauperes, obturant os satisfactione, resti-tutione, compunctione. Victo-ria ergo nunquam deerit spineæ Coronæ.

CAPVT XV.

De Peccato Retentæ Mercedis.

SVccedit tertium clamans peccatum, dum Diuites vo-

lunt vt illis gratis seruiatur, promittunt multa, parum vel nihil præstant, contrahunt pollicitationibus, ne re soluant: firmatur aliquando contractus manu & sigillo, postea manum subtrahunt, & verecundi sunt aperire sigillum scrinij; sed nō nouum genus soluendæ mercedis; Senecæ tempore idem accidit, hinc illa sententia.
Senec. *O turpem generis humani fraudem, publicæ nequitiæ confessionem, annulis nostris plusquā animis creditur.* Quid diceret, si iam nec annulis nec animis fides adhibeatur? Recte ille
S. Paul: locutus. *Radix omnium ma-*
Tim: 6. *lorum cupiditas*, ita amore trahuntur aliqui erga mammonā, vt tractare manibus in accipiendo delicias putent, reddere

pro

pro mercede quasi paralysi manus infectæ non facilè mouentur; sic custodes tantùm sunt thesauri, & auaritiæ, eius iussu dispensant, vel tardè vel nunquam. Alius modus non soluendi est, si minima occasio detur vindictæ, vlciscuntur detentione mercedis, & iure hoc fieri interpretantur. Nec ille modus reijcitur, non soluunt vt illis diutiùs seruiatur, miseri verò serui ne amittant præterita solatia seruitij, continuant famulatum, fit tamen vt ex parte tantùm compensetur damnum, contingit aliquando vt loco mercedis monetâ baculi persoluatur, vel eiectione è domo: Christo id contigit; per tres annos continuò saluti Synagogæ inseruiuit, vt ipse per Prophetam enarrat: *Quid est*

Isai. 5. v. 4. *quod debui vltra facere vineæ meæ & non feci ei?* Quæ merces? Spinea Corona, Crux, decretum mortis, eductio è ciuitate ad montem Caluariæ. Præcipuè tamen merces retenta conscientiam onerat, dum decimas Sacerdotibus assignatas detrahunt aliqui, hi enim cùm animabus inseruiant, si corporum alendorum sufficientia subtrahatur, animarum cura periclitabitur. Sacerdotes sunt Ministri Ecclesiæ in Capite Christi collocati, qui subtrahit mercedem, Spinam Capiti Domini infigit. Execrandum peccatum, quod parturit quatuor descendentes tanquam à fonte cisternas offensæ Diuinæ: Vindictam clamant non soluti in cœlum, dicentes: Vindica Domine iniuriam; Famam malã

& conſcientiam, quæ per ora hominum volat, & pungit, vt ſpina roditque intus tanquam vermis animam. Famem cauſat, dum inſoluti egeſtate conſumuntur & pereunt. Mortem ex retentione ſolutionis nō ſolutorū accelerat, ſibi verò mortem eligit æternam. In Euangelio conuenit de denario Pater-familiâs qui omnibus ſoluit, licèt alij murmurarent. Noſtri Patres-familiâs licèt non ſoluunt, nec denarium dant, nec bona verba. Vtinam non malâ imprecatione diris deuoueant iniuriati, ad laborē enim merces inuitat, ſi ille terret hæc ſolatur, itaque ſtrenuos reddit operarios, vti Chriſtus admonet & præcipit. *Dignus eſt operarius mercede ſuâ.* Et Iuſtitia quid docet, niſi reddere vni- Luc. 10. ℣. 7.
cui-

cuique quod ſuum eſt. Contra
iuſtitiam ergo peccat qui non
dat mercedem laboranti, quia
illius eſt; Deus, ille ſtat pro-
miſſis, nec fallit, Abrahamo
Gen: 15. dixit: *Ero merces tua magna*
ỷ. 1. *nimis.* an non executus? cùm
ſe eius Deum nominauerit; &
per illum filij & nepotis eius,
ſcilicet Deum Abraham, Deum
Iſaac, Deum Iacob vocari præ-
ceperit, & nos omnes prædeſti-
natos in gremio Eccleſiæ filios
Abraham appellari iuſſit, immò
pro exiguo labore æternã mer-
cedem deſtinauit: Vos ergo
qui retinetis labori & ſeruitio
mercedem, ſcitote quia Spina
Caput Chriſti oneratis; ſed in
hac vita alleuiare facietis acu-
leum ſpinæ, ſi cùm Zacheo nõ
tantùm non reddetis debitum
mercedis, verùm in quadruplo
re-

restituetis, spinæ æternæ vos non suffocabunt, verùm Spinea Christi Corona veniam impetrabit; Mirabilis virtus & efficacia Spinarum Domini.

CAPVT XVI.
De Peccato Sodomiæ.

VLtimum clamans peccatum carnis est quod ignem è cælo euocat, nullum crudeliùs à Deo scelus punitum, generale peccatum generali aqua deletum, in particulari aliquot Ciuitates igne teterrimo luere noxam coactæ. Causa, grauitas peccati; Quæ tanta ut cum totò orbe decreuerit Creator creaturam igne absumere, arrha atrocitatis eiusdem pænæ ob spurcissimum delictum data miseris incolis: Forte nihil fædius peccato Sodomiæ, & adhuc

huc aggrauat peccatum gloria-
tio delicti, quod Sodomitæ
executi sunt, cùm peccata sua
publicarint, inde ira Dei accen-
sa igne, publicoq; incendio de-
leuit scelestos. Executores mis-
si duo Angeli, qui decretum
diuinum ad effectum perduce-
rent. Posset quis cogitare qua-
re duo missi sint Angeli? Ad
annunciandam Incarnationem
Secundæ Personæ Sanctissimæ
Trinitatis vnus Gabriel Lega-
tus, ad Deiparam, ad Tobiæ
peregrinationis societatem, e-
tiam vnus, ad Zachariam de fi-
lio nascendo vnus, cur hîc duo?
non caret misterio, uti coram
Abraham tres Angeli compa-
ruerunt, & vnum ille adorauit,
agnouit enim esse Deum vnum
& tres Personas, ita hîc non
frustra factum, quod duo at-
ten-

tenderint Angeli executioni ponentur ſex rationes. Prima, ad bonos vnus ſatis legatus, vt bonum afferat nuncium, ad malos duo, vt potenter puniant, & duriter tractent transgreſſores mandati; Secunda, pro culpa & pæna duo adſunt, vt diuiſa peccata, diuerſo modo & ſeparatim puniantur: Tertia, Offenſam Dei, & hominum ſimul duo Angeli vlciſcuntur, iniuriam vnus Dei, alter hominum, quia Deus homo fieri debuit. Quarta, in vtroq; teſtamento præuidit Deus ſubſecutura talia ſcelera, vnus ergo Angelus ab altero, exemplo informabatur, quomodo punire deberet ſimilia facinora: Quinta, Maſculi & fœminæ inuoluebantur hac libidine, ideo duos Angelos oportebat diuiſim caſtigare ſexus diuer-

diuersos. Sexta contra præceptum Dei & naturam committitur turpitudo, ideo duo Angeli vindices fœditatis. Redemptor autem vt satisfaceret iniuriæ diuinæ, contra naturam spinarum quæ in terra nascuntur, in Capite portare uoluit proprio, rore sanguinis aspergendo: Cauendum malum quod spinarum causa Christi est, & tantum amoris eius incendio æternum extinguitur incendium. Forte etiam Abraham vltra numerum decimum nō ausus fuit rogare, vt parceretur sodomitis, quia in lege scripta difficulter dimittebantur peccata; In lege gratiæ solus saluator veniam impetrat, oportet tamen spinâ & sanguine pro medicina vti, vero dolore & mortificatione veniam obtinere. Verum & hoc mirandum,

dum, cùm Loth eductus esset coactus ab Angelis è Sodoma, Vxor eius quòd tantùm retro respexerit in salis statuam versa, quis scit an non curiositas in fæminis reprehensione digna? vel etiam si dubitauit an pæna sequeretur talis qualem prædicarunt Angeli, Vel si conuersationis præteritæ memoria subijt indigna pænæ æternæ, temporali tamen satisfecit. Quod autem in statuam salis conuersa fuerit, ideò forte, quòd salis statua sit apta omnibus bestijs, lambere cum gustu licet, hinc bestiale peccatum appellari potest sodomia: aut sicut sale condiuntur cibi, sic pro inferni stomacho alia peccata carnalia condiuntur hoc delicto eminenti: aut sicut sal nunquã putrescit, ita peccatum hoc nun-

quam consumitur, sed ab vno igne ad alium properat, iuxta
Psal: Dauidem. *Sicut oues in Infer-*
48. *no positi sunt: mors depascet eos*
& non consumet; comparauit ouibus quæ multo sale indigent & illo nutriuntur. O verè magnus clamor peccati huius, cùm & Sanctus Bernardus dicat, *Sodomiticæ libidini Deum infensissimum esse*, Sola Passio & Spinæ Christi sanare possunt. Ergo erepti à faucibus Inferni peccato huic obnoxij canãt triumphum Coronæ spineæ.

CAPVT XVII.

De Peccato Idololatriæ.

INuentor Idololatriæ Lucifer *Similis ero altißimo.* Ergo voluit esse Deus & adorari, quia vni Deo Idololatria nititur aufer-

ferre gloriam; non successit Guer: Ab.
ars, itaque Adamo, idem & Euæ in die Pu-
persuasit. *Eritis sicut Dÿ*, ne- rif: fol.
que hoc factum, At quia filij 1922.
hærædes fiunt & virtutum & vitiorum Parentum, sufflante Dæmone, semper de Dijs hominibus remansit desiderium, cùm ipsi non possent esse, alios homines pro Dijs colere cœperunt, & quidem omni nequitia infames, vnde apparet cuius instinctu id factum: Turris illa Babylonica ædificabatur vt quasi Deum ex cœlo exturbare voluissent si potuissent. In triplici ergo differentia Idololatria perpetrabatur: Alij colebant Deos aureos, argenteos, solem, & similia: Alij homines scelestos, vt Iouem, Mercuriũ, & reliquos: Alij ipsos Dæmones. Primum Idololatram fe-
runt

runt fuiſſe Nemrodum, qui fi-
nem aurei ſæculi fecit, quod
duobus millibus annorum du-
rauit; Scriptura ergo Sacra de
Nemrodo ſic loquitur. *Ipſe cæ-*
Gen: 10. *pit eſſe potens in terra, & erat*
robuſtus venator corā Domino.
Ob hoc exiuit Prouerbium:
Quaſi Nemrod robuſtus ve-
nator coram Domino. hoc Co-
ram Dño interpretantur Do-
ctores *Contra Dominum.* Pri-
mus Idololatra, & primus ty-
rannicè cœpit dominari popu-
lis, vim afferens corporibus, &
violenter rapiens facultates,
poſtea filius eius Bellus inuen-
tor belli, ita vt cum Idololatria
bellum ſimul cœperit eſſe, &
rectè, nam quia homo rebella-
uit Deo, ſtatim & feræ, & in fe-
ras immutati homines ſibi in-
ui-

uicem bellum indixêre: Quantitas autem Deorum innumerabilis fuit, Bruxellus Philosophus dum Romæ moreretur, vltima verba protulit. *Quemadmodum ducenta & octoginta millia Ciuium sunt Romæ, ita persuasissimũ habete, Decorum vobis ducẽta & octoginta millia à me relinqui.* Qualis confusio, & tamen deuoti fuerunt erga suos Deos, vt nobis pudorem exprimere possent in colendo vno vero DEO; quanto labore templa ædificarunt, quot sumptus in adorandis insumpserunt, quali reuerentia ad sua accedebant Idola; Inter alia Homerus in Iliade author est. Ægyptios vetustissimos, Reges suos Epiphanes cognominasse, & in more habuis-

In Hor: Princ:

buisse vt illi templa Deorum nudi pedes semper ingrederentur, aliàs si quis id non fecisset Regno priuabatur. Ipsi sibi vulnera infligebant ad sanguinem, pretiosissima quæque offerebãt: Sed non tantùm Gentium imò Iudæorum quanta fuit dementia, licèt nouerant verum Deum, tamen Idololatriâ delectatos fuisse & charissima obtulisse: Exemplum est, cùm Aaron deterrere voluisset populum Isràëliticum à vitulorum cultu, petijt ab eis inaures, putauit enim difficile eis futurum dare, atque adeò Vitulos ab eis hac causâ non exigendos, libenter tamen dederunt, sed vero Deo nihil. Et nos Christiani Idololatræ sumus, vitium quod amamus pro Deo colimus, cum Cypriano, qui ait:

Exod: 32. S. Agus. sup: Ex: dis: 141.

Imi-

Imitantur Israëlitas qui luxuriæ, ludo, & vanitati uniuersam substantiam præstant, Deo verò in pauperibus nihil elargiuntur. Deus ergo cùm videret homines pro Dijs haberi, factus est homo, sed non tantùm non cultus, immò Spineâ Coronâ ad risum coronatus, nec pro Deo, nec pro Rege, nec pro bono homine, immò nec pro homine habitus; destruxit Idola tamen, & deleuit penitùs Idololatriam. Iam adoratur vbique Christus pro Deo, gestans Spineam Coronã, quæ confodit oppressitque falsos Deos, & cum inuentore Diabolo in centro terræ conclusit.

CAPVT XVIII.

De Peccato Ingratitudinis,

INgratitudinis vindictam nulla lex humana conſtituit, nec ipſe DEVS in hac vita, Terribilis ingratitudo ſpinâ coronare Chriſtum pro tantis beneficijs; infernus ergo vlciſci ingratos deſiderat, aperit os vt tales deglutiat, Luciferum & comites abſorpſit verbum, ſimilis ero Altiſſimo, diſſimilem ſibi ipſi formauit, ex Lucifero Luciper vocatus ab ingratitudine; Parentes poſt peccatum abſconderant ſeſe, Compellit ad gratitudinẽ DEVS alloquio, vnus alteri culpam aſſignat: neq; poſt creationem gratitudo, neq; poſt delictum reſipiſcentia: Pulſi in mundum, vt beneficijs alliceret DEVS filium mi-

misit, qui triplici vinculo mortales ad gratitudinem invitaret dicens per Prophetam: *In funiculis Adam traham eos in vinculis Charitatis*, Tria sunt vincula, beneficium Creationis, Redemptionis, promissæ glorificationis, Creatio ad oculum, Redemptio & in ore & in corde versatur, glorificatio certificatur verbis Christi. Laban pro beneficijs laborum á Iacobo acceptis ingratus, sermone illius exprobrantis Seruitia & beneficia, *Viginti annis seruiui tibi, die noctuq́ æstu vrgebar & gelu, fugiebatq́ somnus ab oculis meis.* Placatus, ex inimico amicus factus. Saluator protestatur. *Quid vltra facere potui, & non feci?* Oseæ 11. Gen: 31.

& homines gratitudinis ergo Coronâ Spineâ cruciant, Cruce onerant, morte condemnant; Exhaurit thesauros beneficiorum Dei ingratitudo, nihil ergo magis exosum ingratitudine, cùm sit hostis gratiæ, & obstaculum Diuinæ influentiæ, saccus lacer ex quo eijciuntur collocata dona, loquor de hoc vitio cum S. Bernardo. *Sola nos à profectu conuersationis impedit ingratitudo nostra, dum quodammodo amissum reputat dator, quod ingratus accepit, cauet sibi de cætero tanto plura ingrato conferre, & ideo clementia esse videtur ingratis negare quod postulant.* Deus tamen non negat, & quod magis ad halitum vltimum beneficiis

De Ingr: cap: 114.

nefi-

neficijs, omnium satagit obruere ingratitudinem, cum Philosopho, *Non scribit in Calendario monstrata beneficia* in vita, post mortem ibi apparebit Calendariũ ingratitudinis. Iam ergo Spinam infixit Christus in fauces cerberi, nec patitur occludi infernum, hæret ita vt voluntate ingratitudinis viuens peccare possit homo, perire non possit. Quis ergo negabit triumphum spineæ Saluatoris Coronæ de Ingratitudine. Senec: de benef:

CAPVT XIX.
De Peccato Inobedientiæ.

ECce impressio Spinæ acutæ in Capite Christi ex inobedientia; Origo vti omnium malorum ita & huius vitij, Lucifer noluit DEO authori vitæ de-

deferre obedientiam, similis simili non obedit, cupiebat esse similis altissimo, inde inobedientiæ locus Infernus; Dejecit è cælo *Quis vt Deus?* ill ũ, qui non fuit DEVS sed DEI Creatura; Eadem inobedientia minori exilio mulctata in Paradiso, in mundum ejecti parentes, Quare? quia qui propriâ malitiâ peccat, maiorem meretur pœnam, qui seducitur ab alio minori vindicta dignus: semen est superbia inobedientiæ, nam humilis obedit, superbus dedignatur. Hinc CHRISTVS in mundo maluit vitam perdere; quàm inobediens esse Patri propter humilitatem; cùm nec pro homine agnosceretur & Barabbæ postponeretur, si causa sciri desideratur cur tanta obediẽtia in CHRISTO? Quia obedien-

dientia fuit cibus CHRISTI, ergo inobedientiæ portio venenum. Expertus Adam & Eva postquam degustarunt vetitum cibum per inobedientiam, tanquam si viperæ sanguinem suxissent, ad mortem condemnati vitæ innocentiam amiserunt, omnibus membris infecti, ita vt nec DEVM videre voluerint eos alloquentem, statimq; maledictio secuta, vt terra spinas produceret. Iam videndum quomodo satisfecerit Saluator DEO Patri pro inobedientia non tantùm primorum Parentum, sed nostrûm omnium, summâ obedientiâ; describit Paulus *CHRISTVS factus est obediens vsq; ad mortem, mortem autem crucis*, Inobedientia, mortis occasionem dederat, obedientia vitæ & quidem æter- Phil: 2. ℣. 8.

næ: Inobedientia è ligno fructu guſtato infecit genus humanum; obedientia in ligno è fructu ventris MARIAE egreſſa reſtituit vigori & gratiæ Dei amiſſæ, Ingratitudo peccauit intellectu, voluntate, ore, manibus, pedibuſque; obediẽt iare fecit pedibus & manibus clauis affixis, voluntate cordis lancea aperta, intellectu capite ſpinis confixo, ore ſumpto felle & aceto, & ſicut poſt inobedientiã loco florum ſpinas germinabat terra, ita obedientia in capite Chriſti ſpinas producit, tanquam in terra veritatis ſeminando, quæ verſæ ſunt in lilia & roſas ſpirituales, dum in clauſtris voto obedientia firmatur, dum Eccleſiæ alumni obedientiam Paſtori ſummo in loco CHRISTI poſito defferunt;

Chri-

CHRISTVS enim obediuit vt Corona ſpinea imponeretur inſcio Pilato ab inſolentia militum, quatenus omnes ad obedientiam invitaret, hinc fit vt clam multi obedientiæ ſe ſubmittant, ad tolleranda mala, & puncturas honoris, bonorum, tanquam imitatores Redemptoris Coronæ. Ergo devicta, ſuperata inobedientia & aculeus ſpinæ, ſtimulũ evertit auerni. Lamentetur hic, Io in æternum decantet Creatura ſpineæ Chriſti Coronæ.

CAPVT XX.
De Peccato malæ Interpretationis Dei Præceptorum.

TOrquet jam Spina Caput ſacroſanctum malæ interpretationis mandati, & in Paradiſo &Hæreticorum inuentione

erum-

erumpens: Omnia concessa in Paradiso nostris Parentibus, vna arbor vel potiùs fructus arboris prohibitus acerrimè his
Gen: 2. verbis *Ex omni ligno Paradisi comede de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, in quocunque enim die comederis morte morieris*, Clarum præceptum, à serpentis tentatione mulier inducta ad interpretandum, addidit inane verbum.
Gen: 3. *Ne fortè moriamur* quis hoc forte invenit? Certè hoc fortè forte vulnus inflixit spina in Capite Christi, ita fit dum mulieres & Biblia legunt, & interpretantur, & Ecclesiam gubernare nituntur, vt nostro æuo in Anglia accidit. Hæreseos semina procedunt ex hoc verbulo Fortè, addunt, minuũt, mutant;
mu-

mutilant verba Sacræ ſcripturæ, cur hoc? vt comedant de ligno ſcientiæ boni & mali, mali ſpiritualiter, boni corporaliter; Ambitio, Carnalitas, Mammona, reputatio primi accubitûs, eſt apud reprobos ſcientiæ boni Arbor. Arbor ſcientiæ mali eſt, euerſio veræ fidei, Romani Põtificis authoritatis ſupremæ denegatio, bonorum operum, mortificationumque abolitio: Quid ergo Saluator, vt repararet & deleret interpretationem peruerſam mandatorum ſuorum, ipſemet tanquam verus Doctor, nil aliud in mundo operatus, niſi realem mandatorum aggreſſus interpretationem quod per Prophetam profitetur, *In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facerem volunta-* Pſal: 39:

tem

tem tuam Deus meus volui & legem tuā in medio cordis mei; in corde & in capite ſcripta lex, ſtylo ſpinarum, in medio cordis aperto lanceâ. Triplex lex data à Deo, naturalis, legalis, Evangelica; in lege naturæ non multi ſaluati, in lege legis plures, in Evangelica plurimi. Quare? Legislatores diverſi Adam, Moyſes, Chriſtus: Infirmus Legislator Primus Adam, quia corruperat omnis caro viam ſuam, Secundus Legislator Moyſes, & hic debilis in lege ſcripta, attulerat primò tabulas lapideas, quæ fractæ ſunt, poſtea ligneas quæ abolitæ. Tertius Legislator Chriſtus firmiſſimam legem tulit, Prophetat de illa Dauid
Pſal: 9. & rogat vt detur, *Conſtitue Domine legislatorem ſuper eos*
vt

vt sciant gentes quoniam homines sunt; firmauit Spineâ Coronâ immobili genuinam mandatorum explicationem, mandatũ enim Christi, *Mandatum est amoris*, secundùm Bernardum: hoc declarauit Dominus, erga Deum Patrem amorem, quem ut homo ex toto corde amauit, & ob conseruandam legem & restaurandam, mortem oppetijt: Amauit proximum cùm & inimicũ genus, homines sanguine effuso Deo conciliasset, & quia capite peruerso eluditur Præceptum Diuinum, propterea Corona Spinea in capite Christi roborauit veram obseruantiam mandatorum, hinc Paulus in conuersione c sua, ùm dixisset *Domine quid me vis facere?* Postea decla-

De Pass: Dni.

In Act: Apost:

clarauit mandatum amoris, his
Rom. 8. verbis *Quis nos separabit à charitate Christi?* nec gladius illum, nec lapides Stephanum, nec ardens craticula Laurentium, nec Martyres varia tormenta poterant separare ab amore Christi; Quis ergo inhibebit cursum gloriæ Spineæ Coronæ? quæ cerebro Domini infixa, cerberi inuersiones malignas mandatorum contriuit.

CAPVT XXI.
De Peccato Transgreßionis Mandatorum Dei.

FAcilè post prauam interpretationem transgressio mandati sequitur, nouâque Spinâ Caput Christi oneratur; Debuisset Adam & Eua pronunciasse ad Deum illud Dauidis,
con-

contra serpentem tentantem: *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, sed non vt lex tua* Ps: 118.
consenserunt potiùs, approbauerunt, comederunt de ligno vetito; sed quid successit? nuditatem agnouerunt propriam, ita vt Deus ipsis vestes fecerit, quas Scriptura describit: *Fecit quoque Dominus Deus* Gen: 3.
Adam & Vxori eius tunicas pelliceas, & induit eos. Ipsi verò ante vt nuditatem operirēt, *Consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizomata.* Quid indicat? Fortè qui non seruant mandata Diuina, vestiunt se ficibus, quæ quidem dulces sunt, at breui marcescunt; id est, vel hîc doctrinam transgressorum interituram intellige ab Hæresiar-

ſiarchis conſutam, vel pœnam æternam, in qua dulcedo amaritudine ſuperabitur. Pelliceæ tunicæ ſunt induendæ, quas puto ex ouibus factas; Omnis tranſgreſſor legis, eſt leo, lupus, bos; leonem nominat S Petrus Diabolum, qui circuit quem deuoret, ille prodromus & maximus tranſgreſſor. Lupus rapax, Paulus ante conuerſionem fuit, & tranſgreſſor perſecutione, vti explicatur à S. Augu-
Ser: 14. de Sane: ſtino, Bos Nabuchodonozor, tranſgreſſor ſuperbiâ. Reparari tranſgreſſio non potuit niſi pelle ouinâ; Iacob protectis pelle manibus ſupplantauit Eſau, prærepta Patris benedictione; Chriſtus tanquam ouis ad victimam ductus reſtituit tranſgreſſoribus gratiam cœleſtem: Figura fuit Oblationi,
Chri-

Christi pro peccatoribus in Isaac, quem cùm ex mandato Dei Pater immolare constituisset: prohibitus ab Angelo, *Vidit post tergum arietem inter vepres cornibus hærentem.* Gen: 22.
Aries cornua habens inter vepres & spinas, Saluator; superinduit Diuinitati, humanitatis pelliceam vestem; cornua duo habuit, Diuinitatem carne velatam, & potentiam plusquam humanam, pupugit hostem, sed inter vepres & Spinas Caput eius hæsit vsque ad mortem; & sic transgressoribus veniam impetrauit, primo verbo: *Pater, dimitte illis quia nesciunt quid faciunt.* Luc: 23. Ira Patris puncturam æternam transgressoribus destinauerat, misericordia Filij puncturâ spineâ absol-

uit à reatu, id aſſecutus Regius Pſaltes, cùm exclamat dicens:
Pſ. 118. *Viam mandatorum tuoru cu-*
ỳ. 32. *curri, cum dilataſti cor meum.*
Quo dilatatum, niſi vulneribus Chriſti in toto corpore, & aculeis Spineis in Capite? Dilatatur enim tripliciter tranſgreſſio mandati, vel ſolius malitiâ hominis, qui ſibi diſpenſat & latum extendit campum peccandi; vel cum altero fit tranſgreſſio, ac cũ ſocio culpæ dilatatur facinus, vel palàm falſa doctrina & tranſgreſſio publicatur, & diffunditur delictum fuſiùs. Chriſtus vt ad cuſtodiam mandatorum & reditum inuitaret, & priuatim in prætorio comparuit Spineâ ornatus Coronâ, & cum ſocio Pilato, videndum ſe præbuit Spinis cruentum, & in patibulum
Cru-

Crucis euectus, Spineam Coronam in Capite omnibus videntibus non dimisit. Hac deuicit transgressores, immò plurimos ex illis zelantes pro conseruandis mandatis Diuinis effecit. Fugite syluestres Bestiæ, Agnus vicit inter vepres & spinas in ligno detentus. Triumphet ergo meritò Spinea Christi Corona.

CAPVT XXII.

De Peccato Ebrietatis.

MIrum quod post diluuium Nòé invenerit vinum, & eo fuerit inebriatus. Post absumptionẽ igne Sodomæ, Loth etiam ebrius factus; & secundum Cor Dei homines antiqui excesserunt crapulâ, Certùm ergo si pijs hominibus nocuit ebrietas, quid non nocebit impijs?

Prouer: 20. ℣. 1. pijs? Salomon asserit *Luxuriosa res est vinum & tumultuosa ebrietas*, Nöe bibit vinum, & virilia quæ per sexcentos annos celauerat, nudauit; Loth cum filiabus incestum comisit, & non sensit se peccasse, quia alienatus à seipso fuit. Similis ebrius est pisci marino, Græcis dicitur Onos id est latinè Asinus, cuius cor est in ventre, congruit S. Pauli dictum *Quorum* Phil: 3. ℣. 19. *Deus venter est & gloria in confusione eorum*, in eo enim ebrij gloriam suam collocant, quod hominibus confusio est. Nihil turpius ebrio, qui peior est bestiâ, ac in vitijs imitator earum, ideò irridetur, & ipse postea se accusat postquã egessit potum. Romani adeò ab ebrietate abhorrebant, ut subactos.

actos. Sarmatas, per conuiuium vino apposito à L. Pio Cõsule recipere eorum pacta, cum illis sancita noluerint, & loco præmij & triumphi quod consul sperauerat publicé securi percussus pœnas luit, Sarmatisque responsum per literas, illos fide absoluere publicâ Romanos statuisse. Verùm quanta mala Ebrietas creat? tum quia infida custos secretorum, vti vinum euomit, sic secreta commissa, vt etiam prouerbium creuerit, Puerum & Ebrium non posse celare secretũ, Tum quod transmutatur in alium quàm æstimatur; sit sobrius parcus in dicendo, ebrius, linguâ vt rotâ girat, sit pudicus, cum Nòé, denudat se & alios, sit castus, facilè fit adulter, sit doctus, celat doctrinam, & In Hor: Princ.

stul-

ſtultus apparet, ſit cautus, omnia communicat & detegit, immò vt cum S. Bernardo dicã *Multi per vinum à Dæmonibus capti ſunt, nec eſt aliud ebrietas, quàm manifeſtiſsimus Dæmon.* Et Ælianus ait *Simius & Elephas ſi vinum biberent, hic ſui roboris obliuiſceretur, ille verſutiæ.* Quod damna publica & priuata vini nimij cauſa ſecuta; quot exercitus deleti: id ſententia Senecæ *Ebrietas publica acerrimas gentes & bellicoſas hoſti tradidit.* Venit ergo Chriſtus & alterum obtulit vinum. *In quo non eſt luxuria*, in Cana Galileæ conuertit aquam in vinum, ſignificando eſſe quaſi aquam vinũ mundi reſpectu vini quod

De Ebrietate ſer. 25. lib. 2.

Epiſt. 84.

Epheſ. 5.

Domi-

Dominus è cellario cæli attulit & inuitat. *Bibite & inebriamini charißimi*, ipſe vt alter Noë inuentor huius vineæ inebriatus nudauit ſe, quem irridebant Iudæi progenies Cham, Nos imitatores duorum filiorum Catholici, operiamus compaſſione & fletu nuditatem. Vinum ergo optimũ ſcilicet ſanguinem ex latere dilutum aquâ ad vltimum ſeruauit dum clamando ſitio illud vinum intellexit, nam fel & acetum guſtauit tantùm, reliquum nobis reliquit amaritudinis vt ſapidiùs appareret nobis vinum ex ſanguine SacroSancto præparatum, hoc nos potat, & ne euaporet, ſpinis denſiſſimis contexit. Itaque duplex eſt vinum, vnum quod impij cum iucunditate hîc viuendo hauriunt, ve-

Cant. 5. ℣. 1.

rum in Inferno in amaritudinem fellis postea conuerso, non cessabunt in æternum à misero potu: Contrario, inuitati à Saluatore Electi bibunt iam in vita aliquando acetum tribulationum, sed immissæ Spinæ Christi, ita temperant acrimoniam vt in cælo suauissimo liquore in æuũ perfundi possint.

CAPVT XXIII.
De Peccato Detractionis Famæ.

Lingua ad Creatorem laudandum creata, statim in Paradiso aberrauit, nam & cum Diabolo locuta est, & limites protraxit præcepti Domini, ita vt terra corrupta spinas produceret. Sic lingua iam frequenter vti spina pungit proximum, quid dico? ipsum etiam Deum:

S. Ber-

S. Bernardus de detractoribus ſic loquitur : *Importantibus linguis aliorum perditionis virus, aliorum aures intrantem mortem libenter excipiunt.* ſup: Cāt: ſer: 24.
Odio ſummo proſecutus eſt Dauid dectratores. *Detrahentem ſecreto proximo ſuo hunc perſequebar.* Pſ: 100. Et Apoſtolus Paulus *Detractores Deo odibiles* aſſerit. ad Rom: 1. ℣. 30. Detractores aliorum dictis, factis, diligenter attendunt, ſua negligunt, nunquam enim (vt cum S. Bernardo dicam) alijs detraxiſſent, ſi ſeipſos benè inſpexiſſent : præcipuè tamen Rex pœnitens inuehitur in detractores ferè toto Pſalmo, & pœnas conſtituit, ſic enim ait : *Deus laudem meam ne tacueris, quia os pec-* Pſ: 108.

catoris & os dolosi super me apertum est. Tanta est maleuolentia detractoris, vt nemo possit mederi nisi Deus, apertũ semper est os, omni occasione, omni loco, omni tempore quærit modum quo possit detrahere; Et sicut Infernus semper apertus est vt deuoret, sic lingua detractoris, quid ampliùs dicam? peior Inferno, nam hic tantùm peccatores, impios, damnatos deuorat; os detractoris nemini parcit, nulli sexui, nulli conditioni, est ibi Rex, Papa, Dominus, amicus, inimicus, bonus, malus, Religiosus, Parens, Mater, filius, quin & ipse Deus: vt lapis molaris assiduè rotatur, & iam illum iam alterum comminuit in honore & fama: Restitutio grauis insufficiens, volat enim vt

auis

auis per àera, & quis reditum nouit? coram vno & altero fortè reuocat, quot ſunt quos conuocare nequit? Deus antequam homo fieret, multa à lingua humana paſſus, verùm plura cùm Homo pro nobis factus eſt, quàm ſtupenda pertulit, Vorax, potator, appellatus; demum poſt mortem ſeductoris nomen accepit, ideo Pſalmiſta dicit: *Deus laudem meã ne tacueris*, loquere pro me, reſiſte detractoribus, claude os doloſi rodentis famam, reſtituere enim illam ſolùm tu potes; Et inferiùs: *Conſtitue ſuper eum peccatorem, & diabolus ſtet à dextris eius.* Si promiſcuè peccator ſupra ſtabit, vt conculcet honorem aliorũ, tu elige illi locum, at vbi?

Pſ. 108. ℣. 1.

nonnè dextra ſemper eſt hono-
ratior ſiniſtrâ? Itaque ſit in
dextra Diabolus tanquam me-
lior illo, & detractor à ſiniſtris
ſtet, non ſedeat, quia nunquam
quieſcit à detractione, ſemper
eſt paratus. Deus vt Homo
audiuit verba detractoria, ma-
ximè in ligno Crucis Spineâ
Coronâ oneratus, Spinaſq; du-
plices ſenſit; inſtruendo, non
eſſe remediũ accuratius quàm
ex Spinis Chriſti ſolatium quæ-
rere in detractione. Si enim
Rex noſter Coronâ Spineâ in-
ſignitus, modeſtiſſimè tulit ora
detractoria; nos qui membra
ſumus, & ſub Corona hac mi-
litamus, reflexo intellectu for-
titer contemnamus os doloſũ;
veniet tempus in quo non ta-
cebit Deus laudem noſtræ pa-
tientiæ, potiùs reportabimus
au-

auream Coronam, detractores verò in perpetuis ſpinis ab orco, aperto ore excepti, à dextris Dæmones tortores habentes, in ſumma confuſione volutabuntur.

CAPVT XXIV.
De Peccato Iniuſtitiæ. Pſal. 118.

QVæ in homine ſunt attributa & accidentia, in Deo eſt eſſentia, inter alia opera Dei excellunt Miſericordia & Iuſtitia. Hîc in mundo regnat Dei miſericordia, Pſal. 84. cui nemo repugnat immò agnoſcit lætatur eâ conſecutâ: Iuſtitia Dei impugnatur, contrariâ iniuſtitiâ. In cælo eſt Iuſtitia, in Inferno executio Iuſtitiæ, in hac vita utrũque apparet, & Iuſtitia & Iniuſtitia, Gen. 18. & fortè hæc poſterior præualet, dura videtur diuina

Iu-

Iustitia hominibus impijs, &
quod magis tanquam de Iniu-
stitia conqueruntur, crassiùs
autem aberrant quando suas
iniustitias colore iustitiæ vesti-
unt. Ergo qui iniustitiam se-
quitur merè contra Deum in-
surgit, Psalmus dicit. *Iustus es*
Psal. 118. *Domine & rectum iudicium*
tuum, & ille cogitat, & mur-
murat, non es iustus Domine,
nec rectum iudicium tuum, sed
meum; non frustra ponitur à
Psal. 84. Dauide *Iustitia de cælo prospe-*
xit; ad quid? vt videat quo-
modo tractetur Iustitia in mun-
do, & quando agnoscit Iniusti-
tiam dominari claudit ianuam,
vt illis virginibus fatuis, & Iu-
stitiâ suâ punit; sic cum Sodo-
mam cogitabat Deus delere di-
Gen. 18. xit. *Descendam & videbo*
vtru

vtrum clamorem qui venit ad me opere compleuerint, ân non est ita vt sciam. Et cum Abrahamo consilium habuit, & tum clausit ianuam misericordiæ, ac igne Iustitiæ iniustitias cremauit. In multis rebus iniustitia committitur; præcipuè in Iudicijs, confirmat S. Bernardus *Hîc* (id est in mundo) *includitur iniustitia in marsupio*, id verissimum est, quot decreta non lex sed aurum format? vnde prouerbium, *melior est fauor in Iudice quam lex in codice*, at vnde fauor? persuadente marsupio. Dignum consideratione Isaiæ dictum. *Erit iustitia cingulũ lũborum eius*, quod quidem ad Deum ille applicat, verumtamen quia

Serm ad Cler.

Isai. 11. ℣. 5.

Iudi-

Iudices homines gerunt in iudicio personam Dei, ipsis etiam id conuenire debet, sed quid Iustitiæ cum cingulo? Multùm admodùm; cingulo si se præcingit quis, ut dextrè circumambiat, nihil imponere debet, si enim marsupium alligabit, statim demittet cingulum, & deprimet partem illius, si gladio vel bombardâ se accinget, & eleuabitur & distortè cinget, si manum imponet, statim inflectet partem cinguli, itaque Iustitia non comparabitur cingulo secundùm Prophetam, si aut auaritia, aut vindicta, aut respectus aliquis præsidebit, ideò in Euangelio monet Christus,

Lucæ 12. *sint lumbi vestri præcincti.* Iustitiâ, charitate, nam concupiscentia ex lumbis oritur, qui ergo absque cingulo se vestiet,

ſtiet, iniuſtitijs onerabitur, & abſque timore DEI tanquam Orbus iudicabit vti quando tenebræ erant in Ægypto, Ægyptij nil viderunt, filij Iſraël videbant lucem, ſic injuſti iudices vident aurum, Iuſtitiam non vident, Iniuſtitias Iuſtitias appellant, Iudas in tradendo Christo marſupium intuebatur, facinus non vidit, poſtea tamen faſſus *Peccaui tradens ſanguinem iuſtum*, injuſtè traditus Saluator, iniuſtè condemnatus, iniuſtè Spinis coronatus: verè ergo Spineam coronã imponit Domino iniuſtè iudicans, veniet dies in qua vti dicit. *Deus iuſtitias iudicabit*, æternis tum ſpinis decreta iniuſta addicendo, præcinget enim ſe fortitudine, & iuſtitia erit cin- Exod. 10 & 11. Matth. 27. Pſal. 74.

gulum lumborum eius, non flectetur auro, nec aliquo respectu, immò Spinas furoris sui emittet in Iudices iniquos.

CAPVT XXV.

De Peccato Rapinæ.

SI Respublicæ aliquæ Legislatori Christo adhærerent, & eius Constitutiones custodirent, quàm felices essent, nam omnia haberent communia vt dicit S. Lucas. *Cor credentium erat vnum & anima vna*; omnia quieta essent, nullæ rapinæ, nullæ violentiæ; sed cùm non inueniatur talis Cõstitutio Reipublicæ, potiùs contra præcepta diuina, peccata in omnibus ferè Rebuspublicis committuntur. Vt occurreret DEVS rapinis, in Decalogo posuit.

In Act. Apost. cap. 2.

Non

Non concupiſces rem alienam, Exod. 20
& numerando aliqua addit.
Nec omnia quæ illius ſunt,
Ah Bone IESV quomodo inultæ relinquuntur tot rapinæ? variæ autem ſunt. Alij vt Domini & Reges præſumptione, poteſtate rapiunt vt habeant, vſurpantque illud. *Dominus his* Matth 12.
opus habet, videre eſt in Achab, cui magis placuit vinea Naboth quàm tot poſſeſſiones Regni. Ad magis intelligendum, ſcire oportet, duos oculos homini datos externos, qui ſimiles ſibi, ſunt ergo ſpeculatiui & practici Oculi & in bonum & in malum, ſpeculatiuus oculus dat facultatem benè & malè operandi, Practicus verò ad opus inclinat, dicens hoc & hoc nunc agendum eſt, ſiue per ſe impel-

litur, siue ab alio persuadetur: Achab speculatiuo oculo vidit vineam Naboth, successit Practicus oculus ab Iezabel incitatus qui non tantùm ad accipiendum verùm ad occidendum deduxit opus. Dauid vidit lauantem Bethsabeæ oculo speculatiuo, Practico, & accepit in vxorem & Vriam maritum interfici iussit: alij vti prædatores vel ex penuria, aut vt crapulæ & ludis abundãtiùs indulgeant, rapiunt in itineribus, & spoliant varios & substantiâ aliquando & vitâ. Quid enim non facit homo sub mortis periculo constitutus? Gladio impendente ceruicibus prodiderunt homines quidquid sibi vnde viuerent reseruabant, quis non continuò prodidit ne percuteretur, & post proditionem

S. August. in Tract. 49 in Ioan.

for-

fortaſſe percuſſus eſt? Quis non vt continuò viueret prodere voluit vnde viueret, eligens magis vitam mendicantẽ, quàm celerem mortem, Alij tranſeuntes per viam in hoſpitio conſumunt victualia & non ſolũnt, niſi fuſtuariâ vel querceâ monetâ, vt videre eſt ſi alicubi, certè in Polonia. alij ſub ſpecie militiæ putant ſibi omnia licere, & Eccleſiæ, & ruſticorum bona, ſua reputant, emungentes eos vſque ad ſanguinẽ, ac ita tranſmutantur magis quàm Proteus in alios, nam vix albo martis dant nomina, & iam alius inceſſus, alia veſtis, alia vox alia deuotio, alia occupatio, alia mens, alia lingua. Nemo tamen rapinam magis expertus, quàm Saluator noſter, omnia ablata ei ſunt, veſtes, honor,

Initi-

in itinere ad Caluariæ montem, iterum ſpoliatus, & cruce oneratus, Corpus flagellis, Spinis, clauis perforatũ, demum mors ſubſecuta; veſtes verò militibus ceſſerunt qui inſtrumenta erant paſſionis Chriſti; Dominus ergo aliam rapinam commendauit dicens *vim patitur*
Matth. 11 *Regnum cælorum & violenti rapiunt illud*, per Spinas videlicet tribulationum, vti Electi faciunt in mundo. Primus raptor violentus Redemptor maxima vi rapuit & aperuit cælũ, verùm ſub Spinea Corona in Cruce, ibique Catalogum raptorum bonorum Atramento Sanguinis, & calamis clauium & Spinarum conſcripſit. Qui ergo in Calendario eſſe deſiderat Dei, ſi raptor malus eſt imitetur latronem bonum, hîc fuit
refor-

reformator & fundator malè rapientium, si bonus raptor sequatur Christum & eius spinas, aliàs cedent in prædam mali raptores rapacibus coruis in æuum.

CAPVT XXVI.

De Peccato Furti.

DIfferentia inter rapinas est hæc & furta. Quòd raptor palàm accipit, fur clam, raptor etiam de die, fur noctu, Raptor non curat si videatur, & linguas corrigentes contemnit, Fur, ne videatur cauet, & linguas detegentes fugit; Verùm vti Raptorum sunt & Tyrannorum pascua Subditi & pauperes, & rustici, ita Raptores & Tyranni sunt pascua Dæmonum; similiter fures defraudantes miseros, pascua sunt in-

ferni: Cum verò nullum vitium ſit quod vel defenſorem, vel moderatorem, vel interpretem colore ſpecioſo non habeat, furtum ſæpè defenditur, & moderatur pænâ leui, & interpretationẽ riſu dignam admittit, cum fures ſe vocant cuſtodes rerum malè poſitarum, vel auiculas, quæ non ſeminãt, & metunt aliena; immò conceditur furtum propoſitâ mercede, à Rectoribus Ciuitatum maximè in nundinis, ſed ſi executio ſequitur, cum furibus, fit, vt maximi fures minimos afficiant ſupplicio, & ipſi immunes maneant; Talibus Dæmon carnifex relinquitur. Sunt verò duplices fures, alij de quibus diximus, qui ſubſtantiâ alleuiant alios non rogati, iocoque tantùm dominij mutationem fur-

furto ſubſequi fatentur: Alij ſunt fures animarum; Comparat Saluator duplicibus furibus, vel illis qui fodiunt domum noctu, & admonet dicendo: *Vigilate*. Vel qui non per oſtium, verùm per feneſtram intrant, & ſunt fures & latrones, vti Diabolus, qui vel per ſuggeſtiones & cogitationes prauas, dona Dei aufert ab anima, vel per ſenſus qui ſunt feneſtræ, intrat, & tollit quod à Deo homo accepit, contemptũ videlicet rerum caducarum: Contingit etiam aliquando vt per oſtium intret inimicus per negligentiam animæ. Oſtium eſt cor hominis, vti in Canticis: *Vox dilecti mei pulſantis, aperi mihi ſoror mea amica mea.* Cant. 5 ℣. 2.
Dæmon idem facit, pulſat etiã
& vult

& vult ingredi, nam vterque & Deus & Diabolus Cor hominis vſurpare contendit, & nihil ſe habere putat donec illud acquirat, & expugnet. vnde illud
Pſal. 44. Pſalmi: *Sagittæ tuæ acutæ, populi ſub te cadent in corda inimicorum Regis*; id eſt, Sagittas ſuas acutas Deus in cor iaculatur inimicorum, & eos expugnat & ad ſe trahit, petitque.
Prou. 23. ℣. 29. *Præbe fili mi cor tuum mihi*, dicendo. Similiter Sagittas ſuas venenatas in cor hominis Satan dirigit. In Iuda manifeſtè apparuit. Quid non fecit Chriſtus vt emolliret Iudæ cor, & ſibi tributarium redderet? nihil profuit, quare? dat cauſam S. Ioannes.
Ioan. 13. ℣. 2. *Cùm iam diabolus miſiſſet in cor, vt traderet eum Iudas*, occupauit illud, & quod

&quod magis mirandũ. Cùm intinctum panem illi porrigeret Dominus, *Post buccellam introiuit in eum Satanas*, quia cor dispositum inferno inuenit, & non tam Iudas vendidit triginta argenteis Christum, quin potiùs Dæmon ipsius cor illâ pecuniâ lucratus est. Vidit tot signa Iudas & miracula nihil profuit, corde empto à Cacodæmone. Latro bonus vidit despectum, nudum, moribundum Deum, quia cor aptauerat inuenitque dispositum Saluator dixit illi *Hodie mecum eris in paradiso*, Diabolus fur maximus abstulit cor Iudæ, Christus laudabili furto cor latronis occupauit, & nunc cum S. Augustino, multi ex patibulo in Paradisum eunt, & faciliùs quàm è lecto. Consuetudo est

℣. 27.

Lucæ 23.

pro

pro furibus maximè in hortis ponere ferrum & ſpinas circùm vt offendantur, & retineantur fures. Id ipſum Chriſtus fecit Spinis in Capite, in manibus & pedibus, clauis circumegit hortos animarum; plurimi ergo fures merito Spinarum Domini & clauorum conuertuntur, & euadunt patibula Orci. Benedictæ ſint ergo Spinæ Chriſti.

CAPVT XXVII.

De Peccato Sacrilegij.

AScendit furtum altiùs, ſi quis res Deo dicatas, conſecratas non tantùm tangat, ſed vel clam vel palam accipiat, ac in vſum proprium commutet, templum diruat, ſacrificia vel impediat, vel tollat. Ingens ſcelus, ideò Eccleſia vt talia prohiberet, res ſacras Lai-

cis nec tangi permisit; si aliquis res Regias ad vsum comparaтas auferret, quo supplicio dignus iudicaretur? Quid ergo cùm DEO vasa dicata audet manibus sacrilegis tractare & ea sibi vendicare; Tripliciter accidit subreptio sacrarum rerum, vel per fures qui noctu diripiunt ornamenta Ecclesiæ, vel per milites qui vel ipsi idem faciunt, vel exactionibus nimijs cogunt alienare supellectilem domus Dei, vel Hæretici qui edocti à suis Magistris pro zelo computant, si aurum & argentum Dei dilapidare possint, immò iocantur, vti non longo abhinc tempore, cùm Rex Gustauus aureos Apostolos Herbipoli reperiisset, dixit Catholicos contra Dei præceptum fecisse, qui Apostolos conclusissent, diuisis itaque in frusta militibus

litibus, aiebat Ite in vniuerſum Orbem: Verùm poteſt aliquis obijcere, cur Deus permittit ſibi eripi quæ eius ſunt propria? Propter peccata noſtra id accidit, cùm enim nobis non parcat, & in opprobrium dat inimicorum Regna Catholica, perſonas etiam religioſas, ne nos conquereremur, permittit Deus ut & templa & bona ipſius expilentur, ſi enim filio ſuo Domino noſtro non pepercit propter delicta noſtra non parcet nec Eccleſijs nec ornamentis, multò minùs nobis qui id meruimus. Patriarcha Sacrilegij fuit Iudas, pecuniâ Chriſti neceſſitatibus ſuis proſpiciebat teſtimonio Diui Ioannis, loculos enim habebat, vnguentum quo Chriſtus ante Paſſionem fuit inunctus vendere volebat, tandem ipſum Deum tradidit, ideò

non merebatur veniam tanquã sacrilegus, in pœnam manibus iisdem, quibus sacrilegium commissum est se suspendit, ita vt viscera effluerent ob horrorem excessus. Balthasar Rex conuiuium fecerat, non vnum antea fortè, at quia tum vasa aurea & argentea, quæ asportauerat Pater eius Nabuchodonozor de templo in Hierusalem, protulit, & bibebat cum optimatibus vinum, apparuit manus in pariete, quia manibus illicitis tangebat vasa, & ea nocte supplicium secutum, Nabuchodonozor autem licet abstulerat illa non punitus, vel quia in pœnam Iudæorũ Deus concessit, vel quod illis nõ vsus fuerat præ aliqua reuerẽtia. Si enim prouẽtus Ecclesiæ ipsimet Sacerdotes, vel effundere vel aliquo modo frui illis nõ possint, nisi ex lege præ- Daniel. 5

ſcripta ; quid illi dicent qui audent dona & bona Dei ſibi attribuere? De Sacerdotibus eadem eſt S. Bernardi opinio, *Bona quæ habet Eccleſia pauperum ſunt, bona verò ſacerdotum vita æterna, ſi ergò ea quæ debentur pauperibus aliquis in ſuos vſus cõvertit vitã æternã quæ ſibi propria eſt amittit.* ſacrilegium deteſtando Redẽptor permiſit ſibi omnia adimi, nudus in cruce pependit, à ſacrilegis Iudæis omni re ſpoliatus, & quia Rex fuit, cùm auream Coronam illi debitam abſtuliſſent, & Romano Imperatori obtuliſſent, illis verbis *Non habemus Regẽ niſi Cæſarẽ*, Impoſuerunt ſacrilegi Capiti Domini Spineam Coronam, quæ omnes aureas & manus ſacrile-

De Reſur: Dñi.

crilegorum, conteret. Coronam verò propriam & Electorum Spineam auro immortalitatis includet.

CAPVT XXVIII.
De Peccato Possessionis Bonorum Ecclesiæ.

CVm Deus totum mundum creauerit, nonne potuisset sibi & Ecclesiæ vniuersum subijcere & reditus applicare, noluit, sicut & festos dies omnes celebrare si iussisset, id ei liberum foret, verùm vnum diem in veteri testamento sabbathum coli jussit, in nouo diem Dominicũ vt alijs diebus iuxta feriarũ appellationẽ homines liberi essent pro labore negotijsq; perficiẽdis. Quod cõcessit Deus ex nimia liberalitate sua, & vt operaretur homo, vtereturq; prædijs

fundis, diuitijs sibi concessis, Hinc Psalmista *Meus est orbis terræ & plenitudo eius*, sed distribuit inter homines vt fructus sibi facerent, DEVS vero minimam partem sibi reseruauit & illud voluit cum merito mortalium fieri, nullus Rex est qui daret Ciuitates, Oppida alijs, sibi vero exiguam relinqueret particulã. Quid ergo petit Deus à nobis, nimirum vt ei aliquid concedamus, vel pauperibus, vel sponsæ eius Ecclesiæ ornandæ, Ornamenta autem sunt, fundationes, decimæ, Eleemosynæ, vasa Ecclesiæ & supellex, hæc danda sunt Deo, & his delectatur & mercedem Regnum cælorum præparauit; si ergo quis aufert, quod Deo datum est, & expilat Ecclesias, pauperes cogit fame

Psa. 49

mori; qualem vindictam à Deo experietur? Dicet aliquis in decalogo non est positum de tali peccato quidquam, de proximi bonis sancitum est, de Dei & Ecclesiæ nihil: Respondetur, Multis annis non fuisse legem contra Parricidas, quia nemo cogitare ausus tam ingratos fore filios, vt à quibus vitam acceperint, eis adimere facto velint, at cùm id acciderat, tum lex constituta; Ideò in decalogo non est expresse de ablatione bonorum Deo consecratorum, implicite tamen est. *Non habebis Deos alienos coram me*, tollere rem alienam est vniuersali lege prohibitum, si ergo Diuina res accipiatur quisquis talis est, non putat esse Deũ in cælo, cum insipientibus dicit in corde *Non est Deus*, Exod. 20

vti verbi gratia si quis auaritiam pro Deo colat, hîc nihili Deum reputat, Deus verò etiã per miracula ostendit, quàm grauiter offendatur, si illi dona data auferantur, vt in Diuo Stanislao, qui in testimonium veritatis bonorũ pro Ecclesia emptorum, triennio defunctum Piotrouinum in iudicium adduxit: & S. Fridolinus fundatorẽ Cænobij Sæckingẽsis Vrsum nomine post mortem è sepulchro ad audiendum decretum euocauit: si Dauidem Deus puniuit ideò quòd Vriæ vxorem sibi appropriauit, quæ pœna manet qui hæreditatem Christi sibi applicant? Hinc tot Hæreses, præcipuè Lutherana, quæ concessit primo Duci Saxoniæ, bona Ecclesiæ vsurpare; dilatata est hæc licentia progressaque &

in alias Orbis partes, vnde fit ut cùm Deo donata transferuntur in priuata commoda, Deus viciſſim Regna & Prouincias puniat, & alterius Dominio tradat. In Polonia ante multos annos deteſtanda lex ſtetit, quâ fundationes meliorandæ prohibentur, nouæ niſi ex conſenſu omnium (quod difficile eſt) conceduntur, viciſſim immiſit Deus bella, quibus bona nobilium direpta, deuaſtata ſunt. In Gallia ferè ad multa millia Eccleſiarum ab Hæreticis tempore Caroli Noni in prædam ceſſere. In alijs Prouincijs ſpinæ, tribuli agreſtes ſyluæ producuntur vbi antea templa fuerant. Propterea ergo quia caput Eccleſiæ eſt Chriſtus & ſpōſus in proprio capite ſpinas ſibi poni permiſit, oſtendendo de-
teſta-

teſtationem, ex bonis ſuæ ſponſæ occupatis, dolens deflorationem ſponſæ, ornatur ſpinâ lugubri, ſed & illi vſurpatores, in æternis ſpinis ardebunt & non comburentur; Vt ergo reddant accepta bona Eccleſiæ, iniqui mortales doleant, & ſpinis contritionis auſum deplorent, certò his veniam impetrabit Corona Spinea Chriſti, quæ auferre vult ſpolia Inferni.

CAPVT XXIX.

De Peccato Deſperationis.

VAlde mirandum quod multos deſperatione de DEI miſericordia capiat Dæmon, cùm nihil magis apparuit & in Creatione & Redemptione in Deo quàm miſericordia, Rex
Pſal. 58. Pſalmiſta dicit, *Deus meus*

miſe-

miſericordia mea. Nam aſſumpta carne humana ſaluator, licet in eſſentia ipſa ſit miſericordia, tamen humanè loquendo miſericordiam diſcere voluit, ac propterea miſerias noſtras homo factus ſuſcepit, vt miſereri poſſet edoctus experientiâ miſeriarum; non ſuperant peccata miſericordiã Dei etiam grauiſſima totius mundi, quia paſſione ſua Redemptor pondus eorum ſuſtulit, idem affirmat Propheta. *Si fuerint peccata veſtra vt coccinum quaſi nix dealbabuntur, & ſi fuerint rubra quaſi vermiculus velut lana alba erunt*, videlicet ſanguine Chriſti; verùm cùm ſanguis ſit rubei coloris, quomodo erunt alba vti in Apocalipſi legitur: *Lauerunt* In cap. Apoc. 7.
ſtolas

ſtolas ſuas & dealbauerunt eas in ſanguine agni. Quomodo in ſanguine rubro lotæ, candidæ ſtolæ eſſe poſsũt? Certiſſimè quia ſanguine macula peccati deletur & ſanguis bis decoctus lac candidum efficitur ſecundùm Philoſophos, lac eſt ſanguis bis coctus. Sanguis ergo Chriſti bis coctus & Charitate Dei & proximi factus eſt lac candidum: Omnis deſperatio ſumat prototypon è Maria Magdalena peccatrice, in qua ſeptẽ dæmonia erant, & tamen è maxima peccatrice facta eſt piſcatrix maxima, retia enim ex capillis tetendit, mare ex lacrymis prodijt, & ſic illis Margaritam nobiliſſimã Domini ſcilicet miſericordiam & abſolutionem cepit, Dauid ut omnino deſperationem effugeret pronun-

tiauit. *Quoniã tu singulariter in spe constituisti me* & alibi *Si consurgat aduersum me prælium in hoc*, Id est Deo: *Ego sperabo.* Psal. 26. Psal. 4.
Adulterium coniunxit cum homicidio, certè prælium desperationis commisit cum dæmone & vno verbo *Peccaui* superauit, utq; omnẽ accessum desperationis abscinderet in vno Psalmo quinquies non tantum sperat sed supersperat Quater loquitur. *In verbis tuis supersperaui.* & semel, *Ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaq; quia in iudiciis tuis supersperaui.* Si ergo quis credit in vita semper, & sperat in verbis Dei à Propheta prolatis, certò in iudicio etiam quando comparebit, coram Iudice Reg. 2. Psal. 118.

superſperabit. In paſſione ſua Dominus Noſter oſtendit bis, & deſperationem cauendam, & ſpem veniæ habendam, Petrus & Iudas peccauit, ille ſperans fletu culpam deleuit, hic deſperans crepuit medius, Vnus latrò deſperans periјt, alter ſperando ſaluatus eſt, & illo die Paradiſum conſecutus. Quicunq; ergo deſperationis tentatione liber eſſe cupit accedat ad vulnera Chriſti, brachia ſunt extenſa clauis, quemlibet admittet. Corona ſpinea, euellet neſciò quæ peccata ex corde deplorato, & quò vicinior quis Coronæ ſpineæ eò citius merebitur veniam. Ecce Dominus in Cruce pendens quia propior fuit latro Coronæ ſpineæ, priùs illum quàm Matrem allocutus eſt: Timet ſpinam Chriſti inimicus

animæ

animæ, ideò misericordiam dũ peccat homo, extollit, post peccatum minuit & Iustitiæ rigorem proponit, vt in Cain contigit dum occidisset Abel, & Deus illi maledixisset. Infernus composuit orationem: *Maior est iniquitas mea quàm ut veniam merear* Nondum fuit Corona spinea in Christo, iam diuersum canit Dominus per Psalmistam, *Multa flagella peccatoris sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.* Corona scilicet spinea remanente, residentia desperationis in abysso Inferni.

Gen. 4.

Psal. 31.

CAPVT XXX.

De Peccato Hypocrisis.

O Si quis calculo notare possit Hypocritas hac mundi

ætate

ætate quàm Xerxes maiorem exercitum numeraret: Aula est nutrix talium; quid dico? vtinam domus priuatæ etiam Sacratæ immunes essent à tali delicto, Saluator noster dicebat:
Lucæ 17. *Attendite à fermento Pharisæorum, quod est Hypocrisis.* Sicut enim fermentum corrumpit massam cum qua commiscetur, ita Hypocrisis bona opera & actiones maculat. Egregiè S. Petrus Rauen: describit Hypocrisim. *Hypocrisis subtile malum secretum virus, virtutum fucus, tinea sanctitatis, Hypocrisis suâ æmulatione arte crudeli virtutes detruncat mucrone vitiorum, ieiunium ieiunio perimit, oratione orationem euacuat, misericordia*

mise-

miserationem prosternit, Hypocrisis cognata febri, frigido poculo propinat ardorem. Est consuetudo, si quis Rex nollit esse agnitus aliam assumit vestem simplicem, quâ purpuram tegat, non agnoscitur facilè, nisi quis fimbriam attendat vestimenti, aliquando eminet vltra purpuræ lineam, sic Hypocrisis operit se veste alienâ, at in fine ad summum vitæ detegitur fucus. Dominus noster Matth. in Euangelio dum de Iudicio 25. dissereret vltimo, Enumerat bona opera quæ iusti viuentes fecerunt, & iniusti quæ non fecerunt, & vtrique affirmant se fecisse, non enim mendacium afferrent coram Deo, & tamen damnat illos, quia fortè simulatè id fecerunt, ideò non pla-

cita fuerunt illorum opera. Qui vero sunt authores Hypocrisis? Certè tres sunt: Caro, Mundus, Dæmon. Caro imaginem quandam solidæ & diu duraturæ vitæ assumit, quâ facilè mortalium spem prolectat & fallit. Contrarium Regius
Psal. 38. Vates probat: *In imagine pertransit homo.* quod sic explicat S. Augustinus: *Citò transit corporaliter imagine speculi, quæ citò euanescit.* Mundus non minori laborat Hypocrisi; cùm enim leuior plumâ, aquâ mobilior, vento inconstantior, ita faciem suam exterminat & immutat, vt immobilem & firmam bonorum formam homi-
Epist. 110 nibus ostendat. Aptè Seneca. *Miramur parietes tenui marmore inductos, cùm sciamus*

quale

quale ſit quod abſconditur, oculis noſtris imponimus, & cum auro tecta perfundimus, quid aliud quàm mendacio gaudemus? ſcimus enim ſub illo auro fœda ligna latitare. Dæmon etiam pollet Hypocriſi, finxit ſe in Paradiſo Conſiliarium, & ſic primi hominis oculorũ aciem perſtrinxit, vt cùm Diuinitatem ſe per illum acceпiſſe credidit, immortalitatem amiſit. Pulchrè S. Gregorius. Lib. 33. Moral. 18.
Diabolus bonis latenter inſidians, ſub ſpecie ſanctitatis illudit, nã honeſtatis prætextu ſe palliat, vt mala quæ eis aperte non valet, tecta bonæ actionis velamine ſubintromittat. Chriſtus extirpator Hypocryſis

dice-

dicebat: *Sit ſermo veſter, eſt eſt, non non*. Et fecit, dum in Cruce nudus appenſus Spineâ Coronâ pupugit Hypocritas, quæ arundine in Capite percutiebatur, hoc faciunt Hypocritæ, qui (vt Dominus aiebat de S. Ioanne, non fuiſſe arundinem vento agitatam) vento quæſtus vel adulationis mouentur, & mouere alios faciunt, aderit rubus ſpinarum in Inferno, qui vret & non comburet. Remedium ergo in Corona Spinea Chriſti Hypocritarum, iam ſpinis deteſtationis ſemetipſos crucient, vt rubum inferni euadant, verùm ſincerè, non ſint imitatores Oſculi Iudæ, qui Rabbi Magiſtrũ Chriſtum appellauit & ſimul tradidit.

CA-

CAPVT XXXI.

De Peccato Scandali.

CVm Deus permittat mala propter bonũ; vt illud eliciat inde, de nullo tamen ita apertè dixit vt de ſcandalo *Neceſſe eſt ut veniat ſcandala.* Et poſtea addit pænã: *verumtamen væ homini illi per quem ſcandalum venit*, & vult ac imperat, ut ſcandaloſus demergatur in profundum maris, quare hæc & non alia pæna? Grauitas delicti poſtulat. Deus vniuerſaliter puniuit, & punit adhuc per aquam & ignem, Diluuio in mundi principio ſuſtulit vniuerſam carnem, eandem torquebit in Inferno igne. Scandalum indiſparem ſubibit diſciplinam, hîc in aqua maris

Matth: 18.

ſubmergi debet, in altera vita gehenna vlciſcetur tale ſcelus, vbique ſcandala reperiuntur, idcirco Vates conqueritur: *Funes extenderũt in laqueum,*
Pſal: 189. *iuxta iter ſcandalum poſuerunt mihi.* Vita noſtra eſt via, eſt iter quo properamus ad vitam, itaque laquei funibus ſcãdalorum ſunt parati, difficulter quis euadit: Potiſſimum tamen ex ſeptem fontibus erumpit Scandalum; Vel ex auaritia, vt Iudas ſcandalizatus eſt, dum Magdalena vnxit vnguento IESVM murmurat cupiditate,
Matth: 26. dicens: *Vt quid perditio hæc?* poſtea ſe ſuſpendit. Chriſtus vt tolleret ſcandalum Auaritiæ, nudus pependit, & pro aurea Spineam aſſumpſit Coronam. Vel ex præſumptione, vt Petrus,

trus, dixit enim: *Etſi omnes ſcandalizati fuerint in te, ego nunquã ſcandalizabor.* Christus vt auferret præſumptionis ſcandalum, *Reſpexit Petrum*, & ad fletum induxit, cum Propheta proteſtans: *Beatus qui non fuerit ſcandalizatus in me.* Vel ex pulchritudine corporis, quo alios ſcandalizat, vti Abſalom, cuius cæſaries tondebatur ſemel in anno, & ponderabat ducentos ſiclos, poſtea ijſdem capillis quaſi funibus ſuſpenſus eſt; Chriſtus vt redderet contemptibilem mundi pulchritudinem, Spineâ Coronâ capillos totondit, & à Pilato deformis oſtenſus cum voce, *Ecce homo*, quaſi minimè homo. Vel ex dolore, vt malus Latro ſcandalum ſumpſit ex pœna

Matth: 26.

Luc: 7.

2 Reg: c. 16.

Luc:23. Domini: *Si tu es Christus, saluum fac temetipsum, & nos.* non dignatus est Saluator respondere, alter Latro tanquã Cancellarius eius replicabat di-
Ibid: ctum, reprehendens: *Neque tu times Deum, quòd in eadem damnatione es*, vt dedignationem ostenderet Christus, secundùm multorum opinionem, auertit faciem à malo Latrone, & tergum SpineæCoronæ quasi vltricis reliquit aspiciendum. Vel ex inuidia, vt filij prodigi natu maior frater allocutus est
Luc:15. Patrem: *Ecce tot annis seruio tibi, & nunquam dedisti mihi hædũ, vt cum amicis meis epularer sed postquã filius tuus, hic qui deuorauit substantiam suã cum meretricibus, venit, occi-*

disti illi vitulum saginatum. Christus vt mederetur scandalo inuidiæ, omnia tradidit, etiã vestes & matrem dilectissimam Ioanni pronunciãs, *Ecce Mater tua*, sub Spineæ Coronæ pondere laborans. Vel ex ebrietate, vti in Nòé accidit, qui Gen: 9.
cùm ebrius nudatus esset in tabernaculo suo, Cham videndo nudata verenda Patris, nuntiauit fratribus suis irridendo, at maledictionem ideo Patris accepit. Christus vt scandalum Ebrietatis eliminaret, ebrius Charitate nudauit se, & Spineæ Coronæ aculeos passus, dum irrideretur à filijs, id est Synagoga, qui clamabant: *Salua* Matth:
temetipsum, si Filius Dei es, 27.
descende de Cruce. Vicissim vocem emisit Christus, *Sitio.*

ſed quem potum Domine ſi-
tis? in primo verbo declarauit
ad Patrem: *Dimitte, non enim
ſciunt quid faciunt*, non ma-
ledixit vt Nòé. Vel ex con-
temptu, vti in ipſa Chriſti paſ-
ſione apertè apparet, ſecũdùm
1. Cor. 1. Paulũ: *Nos prædicamus Chri-
ſtum Crucifixum, Iudæis ſcan-
dalum, Gentibus ſtultitiam.*
Dominus ſuſtulit ſcandalum,
doctrinâ reprehendendò illud:
Matth. 18. *Videte ne contemnatis vnum
ex his puſillis.* Ergo à minori
ad maius argumentum fecit, id
eſt, nec de me ſcandalum ſumi-
te, nam puſillorum Angeli vi-
dent faciem Patris mei, & ego
creaui Angelos. Qualis ergo
erit medicina ſcandali? Dauid
optimè agnouit illam, dicens:
Pax

Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis scandalũ. Psal: 118.
Passio, Cruci affixio, Spineæ Coronæ impositio in Capite Christi, hæc dant pacem, hæc tollunt scandala; Spinæ Christi contriuerunt scandala, & florẽt florebuntque æternâ pace mortalibus conciliata.

CAPVT XXXII.

De Peccato Blasphemiæ.

AFfinitas stricta scandali cũ blasphemia, quæ puto supra omnia peccata, est abominabils coram Deo, si rusticus Regẽ blasphemaret qualis atrocitas pænæ subsequeretur, at dum vnus puluis, vermiculus, linguam contra Deum euomit quanta audacia? quibus tormentis satisfiet honori Dei, Deiparæ, & Sanctis, qui omnes tuen-

tuentur & zelant Creatoris honorem Dauid cùm interfeciſſet Vriam, & vxorem eius ſibi copulaſſet enixa erat illa puerum maſculum quem vnicè diligebat, Nathan exprobrando ſcelus inter alia hoc dixit.
2 Reg: 12. *Verùmtamen quoniã blaſphemare feciſti inimicos Domini propter verbũ hoc filius qui natus eſt tibi morte morietur*, tantùm quòd cauſam dederat blaſphemandi ſecuta vindicta, quid fiet cùm quis linguâ propriâ inſurgit inDeum? latro bonus in Cruce quantàm gratiam conſecutus in púncto mortis poſt ingentia patrata ſcelera, non alia cauſa, ſola hæc, quia à blaſphemia & ſocy & Iudæorum defendit Chriſtum, ſocium corripiendo, & Iudæis declarando

Do-

Dominum fuiſſe innocentem, nam Regem & Deum inde agnouerat? bene S. Aug: alloquitur illum. *Dic ò latro ubi thronus ex ſapphiro ubi Cherubim & exercitus cæli? Vbi Corona, ſceptrum, & purpura ut eum dicas Regem cæli? Vides nè Coronam aliam quàm clauos, aliam purpuram quàm Sanguinem, alium thronum quàm Crucem, alios miniſtros quàm Carnifices? Quid ergo Regium vides?* Defenſio à blaſphemia aperuit oculos eius, Fides enim lynceos oculos habet, & vidit Regnum & eo die illo potitus eſt Lingua blaſphemi eſt Infernus ante Infernum, eſt ſepulchrum fætidum, vermis corrodens conſcientiã,

Ser: 130.

est cadaver teterrimum odorem usque ad cælum emittens, est causa auersionis viscerum Dei absque misericordia, est deniq; cantilena damnatorum, discipula, imò tempore potiùs magistra: Blasphematur autem varijs causis impellentibus. Sex tantùm consideratione dignæ sunt, Prima, Ex malitia mera, vti Christo accidit, dum enim accusaretur à Pharisæis, inter-
Matth: 27. rogat Pilatus; *Quid mali fecit.* Ecce Blasphema responsio, *Crucifigatur.* Secùnda, ex odio expertus Christus dicens,
Ioan: 15. *Odio habuerunt me gratis*, Et cùm de causa vellet scire Præ,
Ioan: 18. ses sic responsum. *Si non esset hic malefactor non tibi tradidißemus eum* Tertia, ex desperatione, & Christus excepit ictum

ta-

talem, cùm omnes causas quæsiuissent Iudæi vt interficerent, dicebant: *Quid faciemus quia hic multa signa facit*, Desperarunt iam de sua Synagoga & blasphemo ore miraculorū occasione Domini ad perdendum eum sunt vsi. Quarta, ex vindicta cùm iam crucifixissent Christū & lacerasset corpus flagellis, clauis, & spinis, clamabāt *Vah qui destruis Templum Dei?* Quinta, ex inuidia cùm Christus à Pontifice interrogatus esset, si esset Christus filius Dei, respondit se esse, & venturum ad iudicium, inuidebat illi & negabat Pontifex dicens *Blasphemauit* at Echo in cælo aliud auditum, Pontifex Blasphemauit. Sexta, ex timore timebant Pontifices, ne si omnes crederent

Ioan: 11.

Mar: 15.

Matth. 26.

rent in Christum nemo templum defenderet, & dicebant.
Ioan: 11. *Venient Romani & tollent gentem nostram & locum*, ideò de destruendo tẽplo eum accusarunt, & blasphemijs in illum insurrexerunt; adhuc etiã post mortem Domini, timendo ne resurgeret, seductoris nomen imposuerunt. Vlciscetur Deus blasphemos, sagittis confodiet, vti per Moysen promittit
Deut: 32. *Inebriabo sagittas meas San-*
℣. 42. *guine & gladius meus deuorabit carnes.* Sagittæ habent & lignum & ferrum, ferrum ex clauis, ipsas sagittas ex spinis conficiet in vindictam Christus in judicio extremo, gladius quoque ex lanceæ ferro deuorabit carnes blasphemantium. Remedium restat blasphemis,

Vt nunc in vita abſcondant ſe contriti latentes inter ſpinas Saluatoris, aliâs in perpetuas deuoluentur cùm ſimilibus impijs blaſphemias.

CAPVT XXXIII.
De Peccato Periurii, & Falſi Iuramenti.

ETiam peccatum Periurij falſique Iuramenti non vnam Spinam appoſuit Coronæ Chriſti, dum plurimùm duo præcepta violat Decalogi, in vanum Domini Dei nomen aſſumendo, & falſum teſtimonium contra proximum producendo. Omnia officia, dignitates, omniſq; ferè ſtatus eſt juramento obnoxius, & ſæpè fit, vt quis juret verbis ſe facturum quod promittit, & poſtea re in periurium vertitur juramentum, ſi

enim verè jurare, est DEUM adorare, ergo peierare est Deum blasphemare; si secundùm Prouerbium Iuris, Iuramentum est finis litium, ergo periurium erit initium pænæ inferni Hoc agnoscet qui in iuramento benè ponderat, quod sæpè insinuet se simul periurium. Princeps gubernacula adeundo jurat subditis quæ sunt iuranda, subditi vice versa Domino. In statu matrimoniali Coniuges vicissim vinculo juramenti colligantur. In statu Sacerdotali & religioso, vota juramento solidantur. In iudicijs decreta Iuramento roborantur. In adeptione bonorum conseruanda, juramenta admittunt possessorem. In Electionibus officiorum juramenta præcedūt vsurpationem. Ah bone Iesu quot vio-

violationes in his omnibus juramentorum, dum ex Iuramento peccatum periurij elicitur? Nescio an nouum genus Iuramenti vel potiùs palliatæ falſitatis ſit alibi quàm in Polonia, vbi cum teſtibus juramenta decretis feruntur, adſtant Nobiles, parati jurare proprijs juramentis, ibi ſuos Principales non examinant, an juſta ſit cauſa, an verúm juramentum non trutinant, tantùm interrogāt quantùm pecuniæ ſoluetur illis pro Iuramento, & tamen tecto iuſtitiæ nomine dicunt ſe velle aſſiſtere ſanctæ juſtitiæ defenſioni, adiutoreſque ſe juſtitiæ appellant, ſi quis ergo falſa juramenta calculare vellet, opprimeret eum labor. Alij Calculo nigro Cacodæmonis diligenter inſcribunt numerū per-

iurij falſique iuramenti, quòd in illo libro ex quo mũdus iudicabitur in vltimo die apparebit & vniuſcuiuſque periurij falſitas in agone adſtabit oculis; ſed Periuria & falſitates iuramentorum etiam hîc puniuntur. Eligius Baſſeus quatuor pænas ponit Periurij. Prima eſt Infamia, vtroque iure tam Pontificio quàm Cæſareo decreta. Secunda pœna periurij, quæ Ciuili pœna punitur criminis ſtellionatus, & ideo periurus ad tempus exulat. Tertia Periurium ſimplex priuato homini iniuriam & præiudicium irrogans, iure Pontificio pœna depoſitionis ab ordine punitur, ſi Clericus ſit; quod ſi falſum teſtimonium dixerit, detruditur in Monaſterium, ſi laicus ſit qui falſum teſtimonium aduerſus

reum dixerit, vt ipse reus eidẽ ille pœnæ subiacet si Capitale Crimen: Si non, tunc pæna falsi in homine libero assignabitur, quæ est deportatio, omnium bonorum publicatio; in seruo autem vltimum supplicium. Quarta, Periurus debet priuari beneficio quod habet: quid fiet in altero sæculo? Qua ratione delictum tale torquebitur? Sed & Sanctis accidit labi in hoc peccatum, vt in S. Petro videre est, qui ad ignem ab ancilla interrogatus Christum negauit iuramento addito, licet Christus admonuerit his verbis: *Antequam gallus bis cantet, ter me negabis.* Matth: 26. Posset oriri quæstio, quare bis oportebat gallũ cantasse? Forte sicut gallus ordinariè priusquam cantet duabus alis percutit pectus, &

poſtea canit, ſic quando delinquit quis peccato periurij vel falſi teſtimonij, debet percutere pectus dolore vehementi, & auſterâ pœnitentiâ. Redemptor viſo falſo Iuramento, *Re-*
Luc: 22. *ſpexit Petrum*, aſpectus eius ad fletum commouit oculos Petri, efficacia id fecit Paſſionis Chriſti, nam antea in veteri Teſtamento rogabant potiùs Deũ vt auerteret faciem à peccatis,
Pſ: 50. quod & Dauid orat: *Auerte faciem à peccatis meis.* Paſſio verò Domini conuertendo faciem ſanat peccata. Percutiebat idẽ Rex pœnitens latera bis, & dixit: *Tibi ſoli peccaui.* Et iterũ: *Cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.* Quod cùm Pſalmo Quinquageſimo inſonuiſſet, tandem Pſalmo Cente-

ſimo decimo octauo incipit can tare cum gallo: *Cantabiles mihi erant iuſtificationes tuæ in loco peregrinationis meæ.* S. verò Petrus cantum in cœlum reſeruauit, hîc enim aſſiduò deflebat culpam admiſſam. Chriſtus ergo cùm viſu Petrum ad Contritionem adduxiſſet, Columnam in qua gallus cantabat adhibuit ſuæ Paſſioni, eamque ſanguine tinxit, tum & Spinas Capiti impoſuit, ſecutus tandem cantus in Reſurrectione Domini: *Cantemus Domino, glorioſè enim magnificatus eſt.*

CAPVT XXXIV.

De Peccato Lectionis Librorum Prohibitorum.

MAxima & iucunda eſt occupatio, Lectio Librorum, nã libri ſunt muti magiſtri, ſunt teſtes factorum præteriti temporis, ſunt reſuſcitatores mortuorum operum, ſunt ut ita dicam retentores immortalitatis humanæ, ſunt veri reprehenſores vitiorum, laudatores virtutum, ſunt ſoli qui vera dicunt etiam magnatibus, quos vox offendere veretur litera verò non erubeſcit; ſunt inſtructores vel veræ vel falſæ fidei; Ideò Mater Eccleſia conſiderando imbecillitatem ingenii humani decreuit ne libri prohibiti legantur, absq; conſenſu ſuperiorum. Diuerſæ fidei contrariò omnibus permittunt, etiam fæminis, inde errores, inde interpretationes proprii Capitis, inde auctio Hæreſeos; perſuadent enim lectio-

ctionem aduersarij bibliorum & aliorum librorum, vt promptiùs capiantur hamo falsitatis, supponunt escam sacram scripturam, & postea aculeum addunt quo incauti decipiantur. Non tantùm erroneos libros verùm & profanos legere cælum improbauit, duo exempla tantùm depromam, vnum S. Hieronymi dum enim seculares libros reuolueret, euocatus ad Tribunal diuinum in somnis, quis sit rogatur Respondet Christianum se esse: negat Iudex, Ciceronianum esse dictitans, non Christianum; simulque mendacij conuictum cædi tam diu imperat Iudex, donec vitæ emendationem Hieronymus, cælites vadimonium spondent, & certè ampliùs quid fuisse, quàm somnium sparsæ passim
per

per omne Corpus plagæ loquebantur. Narratur etiam de B. Cæsario: Quidquid flores aut fragmenta legis inter Poëtarum porrigunt vireta, Cauere oportet, latet anguis certe in herba. Indormiuit Cæsarius in serpentis amplexibus, non Æsculapius erat hîc, sed Apollo, profanus inquam codex cui nocte quandoque invigilabat ille, cùm precibus debuisset; In somnis ostendit cælum, serpentis non libri volumina esse quibus incumberet; Quare euigilans manibus excussit. Cauenda ergo Lectio mala & perniciosa; ioco dicitur, meliùs est otiari quàm nihil agere, ego puto meliùs otiari quàm mala legere, omnis id sexus attendat & ætas. In libris prohibitis ostenditur pratum amænum, Latent tri-

bu-

buli & Spinæ, quæ conscientiam sauciant & transuerberant, sæpiùs etiam æterna occidunt morte: Pluribus exitio fuit Librorum, talium lectio; Varij autem sunt libri prohibiti, Hæreticorum, videlicet Astrologiæ Iudiciariæ, Thalmudi, Cabalistici, Magicæ artis, & alij nefarij libri, quos legere & penes se retinere nemini licet, sub peccato mortali, & alijs pænis de quibus Clemens VIII. constitut 20 & nouissimè Vrbanus VIII. Etiam alij interdicuntur libri licet propter Hæresim vel eius suspicionem non sint prohibiti siue Hæresiarcharum libri de materia planè indifferenti aut moraliter bona tractantes, qui ob personarum abominationem prohibentur, vt sunt libri materias inhonestas, per-

perniciosas, scandalosas, aut malè sonantes in materia morum & virtutis continentes, omnes prorsus sunt interdicti. Passio Christi est verè liber nemini prohibitus, sunt ibi Spinæ at in Capite Christi quæ Spinas scandalosas exterminant: legendus certè sanctus hic liber, qui acuit intellectum ad concipiendos dolores ad satisfactionem pro peccatis, ad lacrymas gratitudinis reddendas. Prohibiti verò libri vti hîc in spinas errorum protrudunt curiosos, sic in æternas deducent à morte Spinas.

CAPVT XXXV.
De Peccato Hæresis.

CHristus venit in mundum vt tolleret Idololatriam, cum fremitu Inferni, & sustulit,

lit, vix alicubi auditur de Idolis, Euangelio succidit tanquam gladio spirituali adorationem Idolorum. Quid ergo Dæmon? aliud inuenit medium, vt Evangelio ipso & armis Christi oppugnaret veram doctrinam. Dominus in Euangelio vocat se Patremfamilias qui seminat. *Exiit qui seminat seminare semen suum*; Venit inimicus & superseminauit Zizania, non agnoscitur nisi cùm exit de terra, prohibetur euelli vsq; ad messem, secundùm illud *Oportet & Hæreses esse vt qui probati sunt manifesti fiant*. Pinguis terra, facilè (si non diligenter; excolatur) producit Zizania. Car o & ambitio sunt excultores Hæreseos, quid pinguius & sapidius, quàm non ieiunare, non mor-

Luc: 8.

1 Cor. 11.

mortificare concupiſcentias, nõ pati iniurias, viuere & comedere & ſtatim in cœlos transferri, quàm ſuaue iucundũ, ſi verum? Eccleſiaſtica bona ſibi vſurpare, iucundos dies in voluptatibus tranſigere, ſolaque fide ſaluari, quid feliciùs? Aduertit ille qui dixit: *Dic nobis placentia & audiemus te.* & S. Paulus Prurientes auribus magiſtros futuros agnouit. Ambitio & illa parit Hæreſes, videri ab alijs, magni æſtimari, honorari, Rabbi vocari, quam magnificum apparet; Verùm hoc dolendum, quod ſimul cum Euangelio Hæreſes inchoarunt; Iudas primus & anteſignanus Hæreticorum & Hæreſiarcharum, cùm in Horto ſalutaſſet oſculo IESVM, protulit, *Aue Rabbi*,

2. Tim. 4.

Matth. 26.

Ma-

Magistrū appellat, ex doctrina ipsius Christi, & tradit in mortem inimicis; ita Hæresiarchæ ex sacra Scriptura verba sumūt & animas occidunt. Vltimus Hæresiarcha Antichristus erit, falsa omnia dicet, & Euangeliū non verbis sed re euertet: Intermediæ Hæreses obruunt essentiam Euangelij, tempore S. Pauli iam semina iacta errorū, cùm enim Discipulis valedixisset discedens Romam; prophetauit his verbis: *Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi, & ex vobis ipsis exurgent viri loquentes peruersa, vt abducant discipulos post se.* Quod factū; nam Nicolaitæ, & alij, tum & Arrius prodijt, & sic progenie Act.20:

vipe-

viperinâ ad noſtra tempora procreatæ Hæreſes durant, quæ & corporibus & animabus inferunt bellum, inde ſeges Martyrum, coacta religio, inde exilia, inde deſtructiones Regnorum, euerſiones Eccleſiarum, direptiones patrimonij Chriſti;
nam Hæreſim ita definit S. Tho-
2. 2. q. 11. ar. 2 mas: *Hæreſis eſt error intellectus voluntarius, cum pertinacia, contra aliquam fidei veritatem.* Tria ergo requiruntur, vt quis Hæreticus dicatur.
ex Baſſ: Primò, vt ſubiectum ſit capax criminis Hæreſis, quæ eſt negatio fidei ſuſceptæ per Baptiſmum. Secundò, vt errorem habeat in intellectu circa fidẽ. Tertiò, vt ſit pertinax in ſuo errore; Talis fuit Arrius, qui veſtem lacerauit Chriſti, vt ipſe

ap-

apparens B. Petro Alexandrino intimauit. Vestis est Vnitas Ecclesiæ Redemptoris, quam spinarum aculeis, dogmatum videlicet, lacerant Hæreses, & veritatẽ Euangelij immutare curant, ac à Capite Christi auellunt membra, pro quibus lucrandis Spineâ Coronâ Caput eius fuit vulneratum, sentient postea spinas æternas eo maiori vulnere, quò plures suo exemplo doctrinâque separârunt à luce Euangelij.

CAPVT XXXVI.
De Peccato Falsariorum, & Fraude.

DEfinitio Falsarij est: Committens crimen falsi: quod consistit in peruersitate veritatis cùm dolo & alterius iactura. Tria verò ad hoc crimen requirun-

Baſſ: runtur. Primò eſt veritatis immutatio, Secundò dolus operantis, Tertiò vt alteri damnum inde proueniat: In Christi Paſſione prima conditio planè palamque apparuit, videlicet veritatis immutatio; omnia falſa adducta. Iudas falſarius pecuniam quæ pro re emptitia iuſta fuit in vſu, rem inæſtimabilẽ Dominum vendidit, & quidem ipſe falſitatem faſſus dicens

Matth: 27. *Peccaui tradẽs ſanguinẽ iuſtũ.* Iudæi falſarij, nam falſos teſtes contra Meſſiam ſtatuerũt, hinc

Mar: 14 Euangeliſta: *Non erat conueniens teſtimonium illorum*, Pilatus falſitatem commiſit lauando manus; & iniuſtè Dominum condemnando, falſò etiam Barabbas Chriſto Prælatus, falſò Regis Titulus & Coronatio Spineâ Coronâ ſecuta; Et fal-

ſum

ſum decretum, immò etiam poſt mortem falſa dicere militibus de Reſurrectiòne Redemptoris peccuniâ corruptis còégerunt: Secunda conditio Dolus operationis, inuentus eſt in Paſſione Christi, aduertit dolum S. Auguſtinus, dum quaſi noluiſſent nec prætorium ingredi nec condemnare Sacerdotes & Phariſæi Dominũ dicentes: *Nobis non licet interficere quemquam* & tamen blaſphemis linguis clamabant, Crucifige, craſſus certè dolus. Tertia Conditio vt maximum damnum alteri proueniat. Si cui maius quàm Domino noſtro illatum damnum, in honore, in pudore, in nimia flagellatione, in inaudita Coronatione, in veſtibus, in vita, cùm turpiſſima morte eam finiuerit: Si ergo

Chri-

Christo falsitas nocuit, quid nõ faciet membris eius ad consummationem seculi? Falsarij sunt ad instar piscatorum, hamo sub specie cibi capiunt incautos pisces; De talibus S. Ambrosius:
l.1.Hex. c.8. *Talia eorum sunt argumenta,* (videlicet qui sunt fraudulenti) *hi ingenium suum sæpè commutant, & diuersas nocendi artes mouent, vt qui eos audiunt aut vident, incautâ facilitate se credant, eoq́ citiùs labuntur dum distinguere non nouerunt.* Et subdit. *Et ideo cauendi sunt, qui crines suæ fraudis, & brachia longe lateq́ dispergunt, vel speciem induunt multiformem.* Et supra idem Sanctus: *Fraudulentum ingenium non*

præ-

præteribo, qui vadoso in littore petram nactus affigitur ei, atq; eius nebuloso ingenio colorem subit, & simili specie terga obductus, plurimos piscium sine vlla suspicione fraudis allapsos, dum nota præualent, & saxum opinantur cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodam suæ carnis intercipit. Ingens falsariorum & fraudulentorum numerus, alij monetam falsam cudunt, alij scripta & priuilegia falsificant, alij consilio falso securos opprimunt & expilant: Ideò Saluator inter falsitates quæ instar spinarum aculeis lædunt proximos, spinis onerari Caput voluit, falsitatis delictum, compensando, reuera falsitates sunt spinæ mundi, per-

forant vſque ad medullas in honore & ſubſtantia multos. Medicina eſt in Spinis Chriſti, neque enim decet delicata eſſe membra, & nihil pati ſub Capite Spinoſo, falſitates condemnabuntur in die Iudicij, veritas verò Domini & Victoria Coronæ Spineæ manebit in æternum.

CAPVT XXXVII.
De Peccato Tutoriæ.

TVtor omnium ſupremus Deus, *Viduam & pupillum ſuſcipiet*, Mater Dei Vocatur in Litanijs *Adiutrix Orphanorũ*, tamen vt homines pupilli, homines tutores haberent, Voluit & lege cauit, partim ob meritum ipſorum tutorum, partim ob defenſionem hæreditatis, quia Homo Homini Deus, ve-

rùm fortè in tutoria fit vt dicatur, Homo Homini Lupus; S. Paulus ad Galat. de paruulo hærede sic loquitur.: *Quanto tempore hæres paruulus est, nihil differt à seruo cùm sit Dominus omnium, sed sub tutoribus & actoribus est vsque ad præfixum tempus à Patre.* De Tutoribus contrarium scribi potest: Tutor quamdiu tutelam gerit nihil differt ab hærede cùm sit Dominus omnium, ac pro libitu gubernat vsque ad maturitatem hæredis, quem sæpè non dimittit à tutela, nisi omnia accepta condonentur. Tutela est triplex de Iure; Naturalis, Testamentaria, Datiua. Iam verò videmus, esse vnam solam Tutoriam acceptiuam, omnes rapiunt tanqnam proprijs Gal: 4.

bonis abutantur, quod magis etiam ſæpiùs largiùs tanquam non ſuis, hinc in hiſtoria ſcribitur de quodam Vſurario, qui cùm ante mortem reſipuiſſet, ac omnia reddi à quibus acceperat vſuram iuſſiſſet, tum & quatuor Tutores teſtamento legaſſet, Dæmon fruſtratus ſpe animæ cùm piè deceſſiſſet, Lucifero conqueri cœpit ereptam ſibi prædam, quam in inferno collocandam cenſuerat; cùm Lucifer interrogaſſet, an teſtamentum & tutores nominaſſet, illo reſpondente quatuor aſſignatos, replicuit, benè eſt, locò enim vnius, quatuor habebimus animas, nam executio teſtamenti peribit negligentiâ tutorum. Magnum eſt onus tutela, & ſicut ingens præmium illis, qui non proprijs ſed pupilli

pilli commodis intendunt, sic pœna non exigua qui abutuntur licentiâ sibi commissâ, cùm Tutor ex eadem culpa teneatur, quâ negotiorum gestor prouidere sibi commisso hæredi, nempè ne ex dolo, negligentia, pupillus patiatur detrimentum; Proponit quidam author, ad tria teneri tutorem; Primò, vt conseruet pupillos intactos à criminibus, & illos bonis moribus imbuat, assignetque præceptoribus stipendium, iuxta quantitatem patrimonij & qualitatem hæredis; Secundò, vt res eius præseruet ab iniuria, vnde dicti sunt tutores quasi tuitores; Tertiò, quòd pecuniam eorum, vel bona mobilia, quæ ad nihilum valent, si seruentur, conuertant in prædia, ex quibus fructus percipi Bass:

po-

poteſt, vno verbo definitionem tutelæ, Tutor præ oculis habere debet, quæ eſt talis: *Tutela eſt ius & poteſtas in capite libero ad tuendum eum, qui per ætatem ſuam ſponte ſe tueri nequit, à iure Ciuili data ac permiſſa.* Bone Deus, quàm pauci ſunt qui re ipſa tutelæ oneri ſatisfaciant. Narratur de quodam Eremita, qui cùm in ſpiritu raptus eſſet ad cœlum, vidit conclauia varia Sanctorum, videlicet Martyrũ, Confeſſorum, Virginum, Doctorum, Religioſorum, omnia plena erant, intrauit vnum, in quo ſolum S. Ioannem Euangeliſtam reperit, ſciſcitatur ab Angelo, cur vnicus Sanctus tantùm degeret, iuſſus ab Angelo vt ſubſcriptionem Cameræ lege-

geret, vidit ſcriptum, PRO TVTORIBVS; tum Angelus ſubiecit, illum ſolum tutorem in cœlo eſſe, neque ad hoc tempus ſocium acquirere potuiſſe. Sola tutela felix, quæ ſub Spinea Corona in Cruce datur, ſic extat in ſcriptura, cùm tradidiſſet Chriſtus Matri in filium & tutorem S. Ioannem, appoſuit: *Et ex illa hora accepit eam Diſcipulus in ſua*, licèt pauper, tamen egeſtate prouidit Matri victum; Tales debent eſſe Tutores. Ergo etiam Tutores Spinas ingerunt Capiti Chriſti mali. Cauete Tutores, ne vos ſpinæ conſumant æternæ, confugite ad Redemptorem, ſatisfacite pupillis in damno, & Spinam ex Capite Chriſti eximetis.

CAPVT XXXVIII.

De Peccato Vſurpationis alienorum bonorum.

POſt creationem Angelorum & poſt delictum, Luciferi & eius aſſeclarum, creauit Deus terram ſecundum aliquorum ſententiam, itaq; non poterant mitti rebelles niſi in infernũ, Parentes autem cum & minori peccato obnoxij fuiſſent, nam Dæmones à propria voluntate inducti rebellarunt contra Deum, parentes perſuaſione ſerpentis callidi decepti mandatum exceſſerant diuinum, cùm & ex terra creati eſſent, & terra creata ante fuerat, eò in exilium miſſi ſunt, inde amor hominis erga terram, Deus maledicendo edixit *In ſudore vultus*
Gen. 3. *tui veſceris pane donec reuerta-*

taris in terram de qua sumptus es, quia puluis es & in puluerē reuerteris. Homo verò vertit aliter, ac aliorū labore pascitur non suo, immò non tantū labore, sed etiam sanguine, antequam reuertatur in terram de qua assumptus est, multã terram occupat vi alienam, & sic deprauata voluntas, quæ satietatem Paradisi amisit, cogitat vt ambitu terræ appetitum compenset. Quid aliud erant, sunt, & erunt bellatores mundi, Alexandri Iulij, Annibales, nisi vsurpatores rerum & bonorum alienorum? Ita vt prouerbio dicatur; *Ius Regum in armis esse*, Arma, confinia statuunt, arma iudicant inter meum & tuum, quod vocat frigidum verbum S. Ioan: Chrisost., quidquid malorum est, in vitam nostram Tom: 3.

in.

inuehens, innummeraq; gignẽs bella; inde S. August. ait supra illa verba Psalmistæ. *Introibunt in inferiora terræ.* Explicando: *Omnis qui contra salutem suam cupit terrena, sub terra est, quia terram sibi præposuit,* quasi terram super se posuit & se subiecit, Assentitur Iob dicens;

Iob. 40. v. 8. *Absconde eos in puluere simul.* Et rectè comparauit quidam hominem mysticum mundum quatuor Elementis mundi.

S. Ant. Padu. *Terra est auaritia, aqua est luxuria, Aër est in constantia, ignis est superbia.* Hæc sunt Elementa parui mundi id est hominis & profanitatis instrumenta; contra tales vsurpatores aliorum bonorũ, clamat Abacuc.

Aba: 2. *Væ qui multiplicat non sua vs-*

quequo aggrauat contra se densum lutum; Ille enim se denso luto aggrauat, qui aliena bona terrena multiplicans, peccati proprij oppressione se coangustat Meritò ad rem, loquitur Lactantius. *Cum vos terræ submittitis humilioresque facitis, ipsi vos ultrò ad inferos mergitis, ad mortemque damnatis, quia nihil est terrâ inferiùs & humiliús quàm mors & inferi.* Hinc Christus non tantùm prohibuit aliena usurpare, sed & propria distribuit, Et quod fecit docuit & mirabiliter docuit, nam propria cesserunt varijs usque ad vestes, & ipsam matrem, aliena verò mala sibi appropriauit, vt vsurpatores Deo Patri conciliaret, naturam hu-

ma-

manam terram parentem hominis assumpsit, infirmam, laboriosam, passibilem, adhæc quod peius, spinas quæ alienæ erant; quid enim Deo cum spinis? quas terra inutilis, arida, & infructifera producit, in capite cum summis doloribus posuit, ita vt sicut vsurpatores bonorum alienorum sanguinem e terra exprimunt, & prius polluunt eam effusione sanguinis quam in potestatem accipiant, Sic Redemptor noster vt veniam impetraret alienis spinis cruentum reddidit caput sacrosanctum, vt alienatum per peccatum cœlum homini tanquam proprium restitueret. Adorandæ ergo Spinæ Coronæ Christi, quæ puncturis peccatoribus cælum aperuerunt.

CA-

CAPVT XXXIX.
De Peccato Vsuræ.

NOmen vsuræ tripliciter à Doctoribus accipitur, Primò pro lucro, seu obiecto proprio ipsius mutuationis seu actionis vsurariæ, & hoc mutuum dicitur vsura, quia ex usu pecuniæ alteri mutuatæ prouenit; dicitur etiam fenus á fetura, quia in fenore nummus nummum parit, licet enim pecunia ex se sit infecunda, tamen industriâ cupidorum fecundior est omnibus animalibus; & sic definiri potest, *Vsura est lucrũ immediatè ex mutuo proueniens*, Bene lucrum vocatur, acquisitio rei supra sortem, pecuniâ æstimabilis. Secundò, accipitur usura pro Contractu usurario, qui nihil aliud est quàm mu- Bass.

mutuatio expreſſa vel implicita cum pacto reddendi aliquid ſupra ſortem ratione mutui; Tertiò pro voluntate ſic contrahendi, vt accedat voluntas capiendi lucri ſupra ſortem ex vi mutui. Iudas Vſurarius apertus fuit, nam indignatus eſt cùm vnguento Chriſtus à Magdalena inungeretur, dixit enim:
Mar: 26. *Potuit hoc vnguentum venundari pluſquam trecentis argenteis & dari pauperibus*, pretiũ oſtendit, & voluntate ſummam illam in loculis habere cupiebat, dumque eſſet fruſtratus, Vſuram vendito Chriſto decem pro centum triginta videlicet argenteos accepit, at loco fenoris funem potiùs emit quo ſuſpenſus interijt. Ita vſuratij quærunt modũ, quo fraudem vſuræ licito contractu condicãt. Dauid in multis Pſalmis deteſta-

tur Vſuram, cùm autem præcipuè Vſurarij pauperes opprimant, rogat ille vt Deus eos eripiat, dicẽdo: *Liberabit pauperem à potente.* Et infra: *Ex Vſuris & iniquitate redimet animas eorum*; Nullum enim refugium niſi à Deo. Ideò vſurarij appellari poſſunt, & piſcatores & venatores illorum à quibus ſumunt, vſuram, piſcantur retibus contractuum illicitorum res alienas, & exultant cum ceperinr ſicut dicitur per Prophetam, *Super hoc lætabitur ſacrificabit reti ſuo, quia in ipſis incraſſata eſt pars eius.* Sicut enim rete laqueis ſic vſura fraudibus intexitur ad rapiendum alienum aurum. Hinc fuit quòd Apoſtoli omnem deponentes opulentiæ ſpem, verùm amplexantes Chriſti pau-

Pſ: 71.

Abacuc de Reg: Nabuch:

periem retia dicuntur reliquiſ-
ſe, quæ eas artes ſignificant,
quibus Vſurarij in mundi huius
mari alienas opes expiſcari ſo-
lent. Venatores etiam ſunt, &
de ijs conqueritur Propheta:
Ier. 5. *Sicut decipula plena auibus, ſic
domus eorum plenæ dolo.* Qui
autem ſunt, præmittit dicens:
*Inuenti ſunt in populo meo im-
pij inſidiantes, quaſi aucupes
laqueos ponentes, & pedicas ad
capiendos viros.* Pedicæ ſunt
laquei, quibus per pedes miſe-
ræ captantur aues, ſic cùm ho-
minibus queſtus adimitur, quod
præcipuè fit per Hæbreos ſiue
Iudæos, nonnè laquei, nonnè pe-
dicæ vocari poſſunt? cùm ab
vno floreno medium groſſum
vnâ capiunt hebdomadâ, at
per annum viginti ſex nume-
ran-

rantur grossi, ita vt vix non adæquet summam originalem, Catholici verò multi sunt qui dicere possunt, *Hebræi sunt & ego*, immò maiores. Vsurarij Iudæis, Restitutio grauis, immò contemnitur ab hæredibus, estque detestandum adagium in Polonia, felices filios vocari, quorum parentes sunt in inferno. Saluator vt ab vsura reuocaret mortales, expandit rete & laqueos, in Cruce scilicet Spinas, vt timendo spinas perpetuas pro vsura, hîc potiùs Spinis Christi sibi subueniant, licèt asperum sit vt multis contigit, tamen restituerunt, doluerunt, & paupertatem elegerunt, cum Zacchæo dicentes: *Si quem defraudaui reddam quadruplum.* sed satis est red-

dere quod acceptum eſt. Floreant ergo Spinæ in Capite Chriſti.

CAPVT XL.

De Peccato Diſcordiæ.

CONcordia à DEO maximè commendata, Diſcordia à Diabolo introducta, In Paradiſo interDeum & hominem ille ſeminauit hoc ſemen, variè in mundo fructificat. Rectè S. Climacus loquitur: *In cordibus manſuetorum requieſcet Dominus, Anima autem turbulenta nidus eſt diaboli*, in illius nido generantur diſcordiæ. Saluator veniens in mundum concordiam prædicabat, quæ ex amore Dei & proximi proficiſcitur, nam quem amas, & donec amas concordiam tenes,

Gr: 24.

nes, discordia tollit amorem. Ergo maximè contraria est præcepto Domini. Post Spiritum Sanctum acceptum, in Ecclesia credentium fuit anima vna, ac summa concordia, verùm antequam acceperunt Spiritum S. ipsimet Apostoli discordiâ laborabant, dum enim prædixisset Passionem suam Dominus, statim duo Apostoli de loco cōtendebant; subiungitur enim: *Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus.* Matth: 20.
Etiam sumptâ cœnâ vltimâ, dicit alter Euangelista: *Facta est autem & contentio inter eos,* Luc: 23.
id, est Discipulos *quis eorū uideretur eße maior.* Nec Scholæ Christi, nec tam tristi tempori pepercit discordia, irrumpit illa vbique, maximè si habeat in-
 cen-

centores & eius naturæ, qui causando discordias adhuc gloriantur, sibique complacent; Est quasi pugna voluntatum discordia, quæ definitur sic:
Bass: *Discordia est inordinata dissensio voluntatis à voluntate alterius cui consentire deberet.* discordes ergo dicuntur quasi diuersi cordis; Varia autem est discordia, neque semper est opposita charitati, sed etiam alijs Virtutibus, iuxta obligationem quâ tenemur ab alterius voluntate non dissentire, & ideò consequenter ad diuersa vitia pertinere potest, vt pro exemplo, Subditus ex lege obedientiæ tenetur suam voluntatem conformare cum voluntate Superioris; Ergo discordia obedientiã violat; Similiter Debitor tenetur ex Iustitia consentire cum

Cre-

Creditore, discordans peccat contra iustitiam: In statu Matrimoniali, si vel maritus, vel vxor non seruat fidem, discrepant re & verbis mutuò, Iuramentum frangũt, peccata enim specificantur penes perfectiones & virtutes, quibus opponuntur. Multi Doctores sunt eius sententiæ, Toletus, Bonacina, Reginaldus, & alij; Maximè tamen Diabolus laborat, vt discordiã seminet inter mortales, quæ tollit charitatem, optimè notauit S. Bernardus: *Totum quod habemus si damus propter Deum, hoc diabolus non timet, quia ipse nihil habet; si ieiunamus, hoc diabolus non timet, quia ipse nunquam comedit; si vigilamus, non timet, quia ipse nunquam dormit: sed* de modo bene viuendi.

si cha-

ſi Charitatem & concordiam teneamus, hoc diabolus vehementer timet. Quare? quia hoc tenemus in terra quod ipſe in cælo tenere noluit. Diſcordia enim iram Dei in ſe conuertit, Chriſtus contrariò præcipit, prohibuit diſcordiam, & in Paſſione ſpecialiter promouit concordiam, inter Patrem & hominem eam compoſuit, inter Pilatum & Herodem inimicitias & diſcordias ſopiuit, inter Iudæos & Barabbam diſcordiam ſedauit, graui etiam condonatâ pœnâ: demum ſeparata coniunxit, Vitam cum morte, Latronem cum ſanctitate, Spinas quæ diſcordes ſunt cum pedibus hominum in Capite copulauit, vt vel ſic ad vnitatem & concordiam omnes alliceret, &

ad

ad cœlum vbi ſumma concordia inuitaret, cauitque ſimul ſeriò ne diſcordijs huius ſeculi diſcordiæ æuiternæ ſuccedant, *vbi nullus ordo ſed ſempiternus horror* diſcordiarum inhabitat. Iob 10.

CAPVT XLI.

De Peccato Diſcordiæ Fratrum.

LIcet Dominus commendarit omnibus Charitatem, præcipuè tamen in vnione Eccleſiæ conſtitutis, vocarique fecit *Fratres*, Innuendo naturalem amorem eſſe inter eos, qui ex eodem utero exierunt, poſt reſurrectionem ait Chriſtus? *Ite nuntiate Fratribus meis*; Id eſt diſcipulis, & ipſe vt intimè ſe nobis copularet per Apoſto- Matth: 28.

Rom:8. lum nominat ſe *Primogenitum ex multis fratribus*, Et adeò zelat Charitatem mutuam, vt dicat; *Si offers munus tuum*

Matth: 5. *ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet ali quid aduerſũ te, relinque munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo.* Appoſitè ad hæc verba S. Chriſoſt:

Hom: 16. in Matth. *Sed ò Domine nonne melius eſſet tibi primum Satisfacere, & Angelis Dei expectantibus, Sacrificium & Orationem noſtram vt tibi offerant & deinde fratri.* Concludit Sanctus. *O Ineffabilem Dei noſtri pietatem atq; immenſum erga nos amorem, honorem ſuum quo-*

dam

dam modo deſpicit, dum in homine charitatem requirit; Hæc verò præcipué in Euchariſtiæ ſacramenti ſuſceptione locum habent, cùm enim illud ſit Sacramentum Vnitatis, nullo modo diuiſionem fratrum patitur, Iam Dei gratia plura exempla Charitatis Fratrum, poſt Paſſionem numerantur, quam in lege Naturæ & Lege Legis, ſeptem paria amantium pro miraculo antiquitas colit, at diſcordias fratrum plurimas calculo notare quilibet poſſet, nihilque peiùs quàm cùm amor innatus vertitur in odium, ſicut enim amor excellit inter fratres, ſic diſcordia in ſummo gradu aſcendit, & ferè ſunt inſanabiles diſcordiæ inter fratres, aliquot de cauſis, vel ex Inuidia ſicut Cain contra Abel habuit, nam

nam inuidebat Deum illius munera benigno vultu respicere, sua verò repudiasse, amor in tantum odium versus, vt primus mortem fratri intulerit; vel ex multitudine diuitiarum, quod veritus Abraham cum amicissimo sanguine Loth voluit separari, dixitq; *Ne quæso iurgiū sit inter me & te & inter pastores tuos & pastores meos, Fratres enim sumus recede à me obsecro*; Vel ex diuersitate matrimonij, vt inter Isaac & Ismaelem accidit, dictum enim est Patri. *Eijce ancillam & filium eius*, Et sic à Deo fuit approbatum, & effectu secutum; Vel ex præeminentia de primogenitura, videre est inter Esau & Iacobū Scriptura teste. *Oderat semper Esau Iacob, pro benedictione*

Gen: 13. / Gen: 27.

qua

quâ benedixerat ei Pater. Vel ex ſuperbia, exemplum in Ioſepho, ſomnium fratres terruit, quòd deberent aliquando adorare illum, appellabant ſomniatorem, & ideò vendîderunt Ioſeph; Verè Anonymus aduertit dicens: *Duodecim fratres fuerunt, vndecim Iôſephum duodecimum (ne ſibi dominaretur) vendiderunt, Ecce quid intenderunt? Sed aliud contigit quàm voluerunt, nam ideò quia eum vendiderunt eidem ſubditi ſunt.* Vel ex timore, vti Abiſſinorum Dominus fratrum oculos eruit, timendo ne ſuccedant. Còmparat quidam amorem fratrum aſpidi, quòd non vna ſed duæ ſimul incedant, & altera alterius cauſam ſuſcipiat, Lib. 3. Hom: 8. cap. 4.
& ſi

& si vna lædatur altera vindictam sumere de lædente curat, si verò discordia oritur, suis venenis mutuò se conficiunt. Saluator ergo præcipuè propter fratres venit in mundum, cùm verò eum non recepissent, pro omnibus in Cruce cum Corona Spinea pependit, vt spinas discordiarum proprio dolore tolleret, inde iam non tam multa exempla discordiarũ inter fratres scribuntur, potius vti fratres in vna Ecclesia & sub vno Capite collocati amorẽ & charitatem fouent. Concordia ergo adscribenda est Fratri Primogenito Domino nostro, & eius Cruci, Spinis, & morti.

CAPVT XLII.

De Peccato Irreuerentiæ Parentum.

POst Præcepta in Decalogo de Deo & festo, primum est quod iubet Deus, *Honora Patrem & matrem tuã*, additur, *vt sis longæuus super terram.* Reuerentia ergo post Deum prima debetur Parentibus, quia ad generationem concurrit Deus hominum, vt à Parentibus corpus, á Deo animam recipiant, quasi ex pacto, S. Paulus etiam discolis præpositis, tanto magis genitoribus præcipit obedientiam. Sed hoc mirum quod Parens etiam decem filijs procuret & possit alimẽta dare at decem filij vnum Parentem nutrire pro impossibili aliquando iu-

Ser. 2. de Nat.

lib. 8. de educ. pu

iudicant, vitam, lac, educationem bonam debent Parentibus, & accidit, vt vitâ, inediâ malis verbis, ereptione hæreditatis priuent eos à quibus geniti, Aetas longior, acer, expectatiua molesta; Fortè obiiciet aliquis, quia matres alieno lacte pascunt per nutrices filios, ideo tanta irreuerentia? Verum quidem est, nam dicit Vincent.
Ser. 2. de Nat. *Sicut vterus matris est Camera filij, ita ubera sunt Cellariũ.* Legitur etiam Historia de fratre Rustici, is cum ex bello Romam rediisset, ac matrem & nutricem à qua alitus fuerat offendisset, Matri cingulum argenteum Nutrici Monile dedit aureum, matre id ægrè ferente respondit filius. *Tu me nouem*
lib.8. de educ.pu *mensibus portasti, illa vero triu*

ennium me ſuis aluit vberibus, & quando me infantem à tuis reieciſti oculis iſta me excepit & in ſuo gremio ac ſinu educauit. Licet ergo improbent alij matribus denegationem lactis filijs, tamen quia matres ſunt, quia in lucem ediderunt, quia educarunt, honore dignæ ſunt, optime S. Hieron: Loquitur. *Primus gradus eſt pietatis iſte vt quos authores tibi voluit eſſe Deus, honores obſequiis, abſtineas contumeliis, ſed nec vultu lædenda eſt pietas Parentum, meretur cæcitatis ſubire ſupplicium, qui Parentum vultus toruo vultu deſpexerit.* Iſaac non contradixit Patri cui placuit illum immolare Deo & vitam auferre. Deipara quan-

quantâ reuerentiâ prosequebatur parentes, ideò longæuam duxit vitam, tot dolores & cruciatus in Passione Christi suscepti non intulerunt mortem. Sed Saluator noster super omnes excelluit reuerentia erga Parentes, Ioseph erat putatiuus Pater, MARIA Mater vera, & tamen additur: *Et erat subditus illis.* Quid iam Patri Æterno non fecit, voluntati eius obtemperãdo, pro honore eius & contumeliâ ab hominibus illatâ, Homo fieri & mori voluit. Dicet quis: Quare tamen Christus breuem vitam duxit, & non longiorem, secundùm promissum in Decalogo? potest responderi; duplicem Parentem habuisse Christum, In cœlo Æternum Patrem, in terra Matrem MARIAM, vtrique satisfe-

Luc: 2.

fecit, Matri viuendo, ſecundùm computum multorũ ſupra mediam partem annorum illius; cùm enim illa ſexaginta tres attigiſſet, Dominus triginta tribus vixit annis; vti ergo dixerat dum in templo fuiſſet à Ioſeph & MARIA inuentus: *Neſciebatis quia in his quæ Patris mei ſunt oportet me eſſe?* Luc: 2.
Ita oportebat eum viuere vitâ Patris quæ eſt æterna; tandem in Cruce cum reuerentia inclinato Capite emiſit ſpiritum, Corona etiam Spinea (quam ex obedientia Patris habuit impoſitam) decenter, licèt cum dolore depreſſa, inſtruendo filios etiam ſpinas tolerandas à Parentibus, aliàs ob irreuerentiã Parentum cruciatus manere æternos diſcolis filijs, quod à multis auertere Saluator Paſ-

ſione ſuâ dignatus eſt, quia pro multis effudit ſanguinem.

CAPVT XLIII.
De Peccato Perſecutionis Religionem.

STatus Religioſorum ab omnibus coli venerari deberet, maximè à Catholicis, nam Vatiniano odio eos & Infernus & Hæreſis perſequitur; Sed hoc mirum quòd Catholici eos opprimant, bona, vel ex parte, vel integra auferant, peioreſq; ſunt ipſis Dæmonibus, nam hi cogitationibus varijs mentem turbant Religioſorum, ijſque tantùm perſequuntur, homines peruerſi & verbo & opere eos quieſcere non ſinunt. In Canticis ad Sponſam dictum ponitur: *Adiuro vos Filiæ Hieru-*
Cap. 3.

ſalem

ſalem, ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam donec ipſa velit. Id eſt, Sponſa anima in Clauſtro concluſa vacat Deo quàm diu vult, à nullo impeditur, orat, cantat, meditatur, eſt adinſtar Ceruæ, quæ in ſylua, ſola dum eſt, ſecurè dormit, quieſcit, ſi verò in forum prodeat Ciuitatis, non inuenit requiem, canes, homines turbant, diſcurrit huc illuc: ſic Religioſus, in cella quietè Deo ſeruit, ſi canes, qui malè loquuntur, ſi homines qui perſequuntur, ad fora Tribunalitia cum prouocent, relinquere cogitur ſecuritatem animæ ſolà quieſcentis, litigare, diſcurrere cogitur inuitus; Rectè Thomas Malleolus: *Dilecti Fratres qui in religione ſtatis, ſi* Ser. 11. ad Novit.

fideliter impletis quod vouistis Martyres estis. Et si vt S. Augustinus ait: *Tota vita hominis Christiani si secundum Euangelium viuat, Crux est atque Martyrium.* Qualis erit vita Religiosi hominis, qui secundum Euangelij perfectionem est? Et Dauid in persona illorum dicit *Propter te mortificamur, tota die facti sumus sicut oues occisionis,* Triplici autem modo fit persecutio religionum, vel si aliquis offeditur ab vno religioso, statim virus vindictæ euomit in totam religionem, & nocendi materiam quærit; vel si aliquod delictum etiam paruum videat, aut audiat Religiosi, summopere scãdalizatur, & rodit mordaci lin-

Ser. 32 de Sanctis

Psalm. 43.

gua

gua integram religionem, vel ſi confinia habeat cum bonis religioſorum, eos & vi & iure affligit; Milites etiam maximè delectãtur bonis religioſorum, & expilant, abutuntur illis verbis; *Pinguis eſt Panis Chriſti* & loco *Regibus* dicunt *delicias præbebit* Militibus, ſic vndiq; Martyrio miſeri afficiuntur religioſi, & non tantùm non ſunt Martyres ſed etiam holacauſta vti tradit Nazianzenus; *Sacrificia viuentia & holocaumata rationabilia religioſi*, Spinas habent & intùs & extra, intùs per reſiſtentiam inſultibus Diaboli, Extra per patientiam fortiter toleratam ab iniurijs illatis, ſicut enim in Capite Chriſti Spinæ & intùs pungebant & extra apparebant, ita in vocatione,

one Religiosa idem sit, imitatores sunt Spineæ Coronæ, quã persecutores milites & Iudæi imponentes Capiti Christi percutiebant arundine, quæ significat debilitatem, nam à quolibet vento mouetur; ideo Saluator de S. Ioanne, *Quid exiʹstis videre arundinem vento agitatam*, sic persecutores minima præsumptione vindictæ, aculeis tanquam spinis Religiosos sauciant, & interim vt tortores genua flectentes irridebant Dominum, non aliter hi faciunt, in tẽplo audiunt apud Religiosos Sacrum, & illorum se orationibus commendant. Aderit hora quæ Coronam auream, immortalitatis imponet Religiosis, persecutores verò æternũ sertum spinarum fodiet.

Matth: 11.

CAPVT

CAPVT XLIV.
De Peccato Simoniæ.

S. Bernardus appellat Simoniam *Matrem Auaritiæ*, Ep. 62.
hoc tamen diſcrimen, quòd tantùm inter ſpirituales contractus Simonia verſetur, auaritia generale vitium nuncupetur, Origo à Simone Mago, nam ſicut ab operibus eximijs nomina dabantur multis, ita & à peruerſis, ibi propter laudem etiam poſthumam, hîc ob vituperium nunquã ceſſaturum, nam habetur de Simone qui emere voluit poteſtatem conferendi Spiritum ſanctum, id eſt dona eius. Primogenitura peccati Simoniæ in nouo teſtamento ab illo orta fuit, & ſtatim audiuit à S. Petro. *Pecunia tua tecum ſit in perditionem quoniam* Act. 8.

niam donum Dei existimasti pecunia possideri, Ijsdem verbis vsus S. Gregorius Magnus, dum pecuniam post mortem Sacerdotis cuiusdam inuenisset; Iam verò Simoniaci non Sanctum Spiritum volunt emere, sed reditus, pallium superinduunt Contractui gratitudinẽ vocitantes, de Spiritu Sancto non multùm sunt solliciti dum modò marsupium impleatur, vt verò sciatur quid sit Simonia definitionem illius audire licebit, communiter ergo ita definiri solet à Doctoribus.

Eli. Bas. de Sim. *Simonia est studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum pro temporali, vel pretio temporali.* Pecunia est inuenta

pro

pro commutatione rerum temporalium vnius pro alia, quæ itaque res ſpiritualis pecuniâ acquiritur Simonia exercetur: Simonia ex ſuo genere eſt contra Religionem, & valdè graue peccatum mortale, immò probabile eſt non dari in Simonia peccatum veniale, ex leuitate materiæ, niſi ex inconſideratione vel ignorantia, habente admixtam negligentiam venialem: Ita turpitudo & deformitas huius delicti in eo conſiſtit, quod gratia Dei quæ excedit omne pretium & contractus humanos, ſubijcitur pretio & humano contractui; Omninò obominandum quod res ſpiritualis ponatur intra ordinem rerum vendibilium. Aliquorum etiam eſt ſententia Doctorum, eſſe mentalem Simoniam, Ibidem

quo-

quoties per actionem ſpiritualem principaliter intenditur aliquid temporale, vel quoties per actionem temporalem ſeu traditionẽ rei temporalis principaliter intenditur aliquid ſpirituale, mediante illo temporali Et ſic qui Epiſcopo ſeruit intendens præcipuè beneficium, reus eſt labis Simoniacæ, licet alij dicant non poſſe committi Simoniam mentalem, niſi intendatur temporale tanquam pretium rei ſpiritualis, vel ſpirituale tanquam pretium rei temporalis. In tria tamen diuiditur pretium Simoniæ, ſi enim à manu, à lingua, ab obſequio. Per manum, munus intelligitur, per linguam laus adulatio, ex vi pacti expreſſi vel taciti, Per obſequium ſi ſeruitium intendatur merè ad obtinen-

tinendum quid ſpirituale. Ego tamen iudico ante Simonem, Iudam traditorem commiſiſſe Simoniam, cùm non tantùm rem ſpiritualem, ſed DEVM vendiderit acceptâ pecuniâ. Chriſtus vt Simoniam tolleret emi fecit in ſepulturam peregrinorum agrum, pro pretio fraudulentæ pecuniæ. Certè inter dolores Spinarum Domini, erat peccatum Simoniæ, quod quicunque pro mammona acquirit rem ſpiritualem, in mundo pro eadem mercatur infernum in altera vita; Si enim Saluator appellârat Spinas diuitias, quid Simoniam quæ grauior? tacitè impoſita Corona Spinea Capiti Domini, Simoniam damnauit, & victoria obtenta Spinea Corona Simoniam conculcandam vti ſpinas pedibus declarauit & inferno.

CAPVT XLV.

De Peccato Veneficiorum.

MAximus numerus est illorum qui Veneficijs vtuntur, puto in Iudicio vltimo exercitum integrum adfuturum, quos nequitiâ Diabolus suâ & fraude decepit, præcipuè & communiter fœmineus sexus subiacet tali peccato, forte ob quinque causas. Prima, Hostis Dæmon assultum in Euam fecerat primum, quia ei successit *Eritis sicut Dij scientes bonum & malum*, & sic continuat seducendo illas, quæ volunt scire bonum & malum; Simplicitas absque doctrina impedit scientiam, Cœlum non libenter se humoribus mulierum accomodat, ergo ad Diabolum recursus, qui promptus ad seruiendum

dum si lucrum animæ sequatur; itaque ordinariè etiam Veneficijs fœminæ delectantur, & à Dæmonibus obsidentur, fundatâ impiâ iurisdictione in Paradiso. Secunda, Curiositas, est mera proprietas mulierũ, ideò curiosum Dæmonem sequuntur qui & similis Altissimo esse voluit, & curiositate scientiæ boni & mali illusit fœminæ. Tertia, volunt apparere non rudes mulieres, ob futura quæ sciunt, & quæ ad effectum cum admiratione aliorum perducunt, putant sibi honorem & reuerentiam propterea deberi. Quarta, diuitias sibi à Dæmone imaginantur posse dari, cùm vix aliqua Venefica fuerit vnquam diues, impostor & Hostis animæ promissa non seruat, immò Veneficas affligit, verberat, & ob

hanc

hanc causam vt relatio multo-
rum secuta, in templo se diutiùs
occupant, vbi immunes à vexa
tione Cacodæmonum relinquũ
tur. Quinta, ob vindictam ve-
neficijs vtuntur, quasi leænæ co
quunt vltionem, & apud Danie
lem mulier leæna pennata vide
batur, & Maximus dicit mulie
rem leænæ complectentem ma
litiam, furit ergo & incantatio
nibus maximum damnum in
fert per tempestates, fulmina
mortes, varios morbos: Se
posset aliquis cogitare, cur Dia
bolus nõ noceat hominibus pe
se, potiùs per homines? Tre
sunt causæ. Prima, quia sic mu
tis nocet, plura enim damna i
fert per homines, quàm per
ipsum, vt resistere superioribu
excitare hæreses, abuti rebu
sacris. Secunda, vt plures d

ci-

cipiat, quia naturaliter homines abhorrent consortium Diaboli non hominum. Tertia, vt maiorem Deo iniuriam faciat, cùm abutitur creaturâ rationali ad malum. Ergo summè delinquunt Venefici & Veneficæ, cùm sint instrumenta malitiæ Diaboli contra ipsum Deum, neque illi minùs peccant, quorum in morbis & afflictionibus recursus est ad veneficia, cùm hac in re consentiant pacto Diaboli, & habent fidem quandam & confidentiam posse illos saluari & liberari à molestia, quod perniciosissimum est peccatum. Si aliquis interrogaret, cur per sacra verba & res sacras Dæmon suadeat veneficia fieri? Respondetur, vel vt maleficorum peccata reddat grauiora, nam eo pacto non tantùm sunt

ma-

malefici, ſed etiam ſacrilegi, vel vt faciliùs decipiat perſuadendo huiusmodi effectus non fieri á Dæmone, verùm à Deo vtpote poſt res ſacras effectos: Quid dicemus de illis qui ſanguine proprio Chirographos dant Diabolo, horrendum & cogitare! Ideo Chriſtus vt Chirographum tale tolleret ſanguine copioſo effuſo deleuit maledica ſanguinis Dæmoni ſubſcriptionem, vt in multis apparuit; Venefici inſignem Spinam Capiti Redemptoris impoſuerunt, ſauciarunt Caput Chriſti, qui cùm ad ſimilitudinem ſuã creaſſet homines ſimilitudinem Dæmonis aſſumpſerunt, dum facti inimici Dei, ab iugo ſe illius fortiter exemerunt, & non tantùm Diaboli fiunt per veneficia mancipia, ſed conſpirant contra

tra Deum, seruiunt Diabolo vt Deus offendatur & proximus, sunt tanquam seræ, quæ misericordiam Dei præscindunt & separant vt lignum à ligno, sic Creaturas ab obsequio Creatoris.

CAPVT XLVI.
De Peccato Incendiariorum.

ELementa omnia Deus ad vsum hominis creauit, àérem ad respirandum, terram ad sustentandum & nutriendum, aquam ad lauandum & coquenda alimenta, ignem ad tria subsidia homini contulit, ad lucendum, calefaciendum, cibos præparandum. In creatione secundùm Moysis descriptionem, qui de creata à Deo terra & aqua tantùm loquitur, de àére nihil, de igne similiter, puto inter lu-

cem creatam Ignem condidiſſe, Aërem etiã inter aquæ creationem intraſſe, ſicut enim in commodum mortalium omnia elementa Deus fecit, ita etiam in pœnam, Aër infectus & peſtifer multas myriades hominum extinxit, Terra abſorbuit homines & vrbes, Aqua deleuit carnem mortalem. Ignis ſæpe offenſam vlciſcitur diuinam. Et in fine totus mundus ab igne conſumetur; At non ſolus Deus Elementis punit peccatores, illis ipſis viciſſim ſibi nocēt homines. Aquâ dum ſubmerguntur alij ab alijs, vt etiam & ſanctis ſimiliter contigit, In terra viuos defodiunt, & ſuperpoſitâ terræ glebâ opprimunt, Aërem vel veneficijs vel veneno inficiunt & interimunt, verùm maximè nocent ſibi igne, nam primis tribus ele-

mentis rariùs enecant, Ignis simul substantiam & vitam aufert, integræ domus & Ciuitates igne in cineres rediguntur, vulcanus non libẽter parcit, vbi pedem figit, ex vna scintilla oritur tale incendium, quod in fauillam & homines & bona comminuit; Multi in genere Incendiarij possunt appellari. Aliqui vt se ab hostibus defendant igne se liberare coguntur, Aliqui ne inimicis spolia cedant hæredem vulcanum instituunt, Aliqui capta vrbe vt Milites statim igne subiecto accendunt, vt commodiùs rapinæ studere possint. Incendiarij tamen propriè in quinque genera diuiduntur. Primum cùm sint naturæ ferocis captant voluptatem ex igne immisso, talis fuit Nero hic Romam recreationis

causa conflagratam aspexit, & vt scelus tale à se repelleret, culpam in Apostolos transstulit. Secundum, Propter vanam gloriam vti ille qui Ephesi Dianæ templum igne est depopulatus Iam verò rari tales reperiuntur Incendiarij, at triplices sequentes magno numero calculari possunt. Tertium Multi ex mera malitia ignem inijciunt, vt ex confessatis apparuit, multorum enim tale est ingenium, qui nisi nocerent alijs nec dies lætos nec quietem se habere fatentur: Summa peruersitas filiorum Adam, & naturæ per peccatum corruptio. Quartum Ob vindictam multi ignem subijciunt ædibus alienis, tunc lætantur cùm illatam iniuriam igne vindicare illis fuit concessum & insultant illato damno. Quintum ob

spem

ſpem prædæ, & hi ſunt veri Incendiarij, quoties hoc agnouit noſtra Polonia, quot mercatores, Nobiles, Ciues Colonos, vna nox vel dies mediante igne, ex diuitibus inuitos ordini mendicantium adſcripſit? Quot nundinæ interceptæ igne, locò lucri omnibus mercibus ſunt ſpoliatæ? Ideo etiam Incendiary meritò ipſi igne cremantur, & ferè præcipua flagitia igne coercentur, vti ſacrilegia, veneficia, & ſimilia, Ignis tamen lignis indiget ad nocendum, etiam ſpinis accenditur & conſeruatur ignis, vt ergo Incendiarijs remedium ſaluator præberet, ſpinas in Capite ſuo ſacroſancto poſuit immunes à Vulcani poteſtate, & ad extinguendum & delendum hoc peccatum, ſanguine locò aquæ proprio madefecit ne conci-

ciperent ignem. Tu qui tali ſceleſcere te ſcis pollutum, ſcias aquâ poſſe ſedari furorem ignis; Coniunge ſanguinem Chriſti cum aqua tua lacrymarum, ſanguis talis & aqua ſuffocabunt peccatum igne commiſſum, alios expectant non pœnitentes aliæ ſpinæ in inferno, quæ alunt ignem, neque conſumentur, ita alternata maledicta ex igne mundi ad illum tranſibunt Incendiarij, ibi quinque genera enumerata diuerſimodè patientur pænas & vltionem quam alijs igne inferebant, in propria carne ſentient, vlulabunt præ anguſtia; Spinea Corona Chriſti parata eſt etiam tanto peccato ſubuenire: Ergo extollenda in æuum.

CAPVT XLVII.
De Peccatis in militia Commissis.

MIlitia actualis id est opus ipsum bellãdi quoad executionẽ iuxta Zuares Filluciũ proximè accedit ad opus seruile, quia ars militaris computatur inter Mechanicas, hinc per se militia prohibita est in die festo, per accidens tamen & ex causa toleratur, cum semper sit aliqua vtilitas aut necessitas, in non differendo bello ad aliud tempus, si statim commodè geri possit. At certè gloriosa est militia, nam Principum Magnatum schola est exercendæ Virtutis præcipuè fortitudinis, dexteritatis, verùm hoc tempore una littera immutata est, militia nimirum in malitiam versa, dum antequam

quam cum hoſte congrediantur, magnanimitate licentioſa conſligunt cum bobus, armentis & ſupellectili ruſtica, & Eccleſiaſticis bonis, ita fit vt in vero congreſſu cum hoſte duplices inimici appareant, homines hoſtes, & boues arieteſque miſerorum, illi haſtis, hi cornibus pungunt, illi corpus, hi animum conturbant, illi terribiles armis, hi feroces timidæ inſultant conſcientiæ, & cùm quaſi ad nuptias ſe ornent, dum ad pugnam procedunt, timore correpti abſque muſica choreas fugâ ducunt. Aptè S. Bernardus deſcribit hunc militum decorem. *Quis ergo ô milites hic tam ſtupendus error, quis furor hic tam non ferendus, tantis ſumptibus, ac labori-*

ad milit. templi c. 2.

boribus militare, stipendijs vero nullis nisi aut mortis aut criminis? Operitis equos sericis & pendulos nescio quos panniculos loricis superinduitis depingitis hastas, clypeos & sellas, frena & calcaria auro & argento gemmisq́ circumornatis, & cum tanta pompa pudendo furore & impudenti stupore ad mortem properatis, Militaria sunt hæc insignia an muliebria potiùs ornamenta? Nunquid fortè hostilis mucro reuerebatur aurum, gemmis parcet, serica penetrare non poterit? Et in fine concludit. *Non sanè aliud inter vos bella mouet litesq́ suscitat, nisi irrationabilis iracundiæ*

cundiæ motus, aut inanis gloriæ appetitus, aut terrenæ qualiscunq; possessionis cupiditas, talibus certè ex causis, neq; occidere neq; occumbere tutũ est. Ideò fortè rari saluantur milites, nam lacrymis pauperum & religiosorum manus aspersas habentes, lubricis ad feriendum hostes vtuntur, inde benè idem S. Bernard: *Miles & Monachus ex eodem panno partiuntur sibi cucullum & Chlamidem.* Ex reditibus eorum vestes sibi aptant, imò expilatione bonorum, vix cucullos religiosis fieri concedunt: Sed quid mirum si in pauperes & miseros sæuiant, cùm executio decreti contra Christum lati militibus concessa fuit, quam rigi-

rigidè executi sunt, Coronam Spineam non iussu Pilati ex mera imposuerunt milites malitia Domino, crucifixerunt, vestimenta diuiserunt, latus aperuerunt, & vt vno verbo declararet S. Ioannes malitiam militum dicit, *Et milites quidem (hæc) fecerunt.* Quid miramur si eorũ successores in membra Christi quæ sunt pauperes & Religiosi, similem exercent carnificinam? S. Martinus bonus Miles & tamen tantùm mediam vestem dedit egeno, miraculum illud ipsemet Christus publicauit, iam si mediam tunicam pauperum auferrent adhuc tollerabile esset, sanguinẽ, lacrymas exsugunt miserorum; ob hanc causam aperto latere miles Longinus, vidit vtrumque exire è Corpore Christi, innuen- Ioan. 1.

nuendo id facere milites mem-bris eius. A Spinis ergo Coronæ impositæ Domino furorem milites expectent, nisi recurrant ad sanguinem Christi vt Longinus, sanatus sanguine sub Spinea Corona; tamen lacrymas ergo fundite milites, reddite accepta, spinâ Contritionis & restitutionis euadetis vltrices spinas quas meruistis.

CAPVT XLVIII.

De Peccato iniusti Belli.

NOn satis morti quòd tolla homines è mundo, bellum in auxilium euocat, illud gignit famem, fames pestem, pestis mortem, sic, licèt vnus sit introitus in mundum, vt Seneca ait, plurimi tamen & varii exitus inde; Bellum est iustum & iniustum, in vtroque sepul-

Senec.

chra

chra crebra mortalium viſuntur, plures nihilominus animæ iniuſto pereunt bello, hoc grauiſſimum cenſetur peccatum, tum, & charitati, ac paci, tum etiam Iuſtitiæ oppoſitum; Sed fructus belli attendamus, vnus eſt Spoliatio Eccleſiarum, hinc ſilentium Laudum Dei: etiam in cœlo quando fuit prælium inter Michaëlem & Luciferum, *quaſi mediâ horâ factum eſt ſilentium*, fortè ad captum noſtrum dictum, quòd bellum cogit vacare à Sacrificijs Deo debitis. Secundus, cùm Ablatio rerum conſecratarum Deo ſequatur, cùm Iure belli omnia ſibi deberi abſque diſpenſatione imaginantur milites. Tertius eſt etiam deſtructio ædificiorum quæ tot ſumptibus extructa, Vulcani ope funditùs Apoc. 8.

euer-

euertuntur; adhuc Diuitum in pauperiem transmutatio apparet & vicissim, nam rapina aliquibus detrahit, alijs largitur. Libertatis in captiuitatem conuersio, dum vincula quondam aurea quæ pectora cingebant, iam durum ferrum in squallore sordido detinet libertatem. Tandem vita aufertur multis corporis si non animæ, dum vel imparatis gladius resecat ceruices, vel desperatis fauces non compunctæ eliduntur; Si vnquam talia damna manibus palpantur, certè his annis in tota ferè Europa conspiciuntur, vt Germania quæ per triginta duos agitata annos bellorum fluctibus, quot Episcopatus & Abbatias & loca Religiosorũ concessit vt perpetuò in seculare mutarentur hæreditates. Idem

per

per hos annos Cosaci cum nostris templis egerunt. Auderet tamen quis suspicari, cur Deus aggredientes iniusto bello secundet aduersarios? Ob duas puto causas, vel vt tanquam flagello vteretur ad coercenda peccata nostra; vel vt resipiscentiam & dolorem delictorũ mentibus ingerendo ad Dei auxilium confugere cogat, nam prospera obliuioni beneficia eius traduntur. Possumus ad illos qui iniusto bello mundum turbant hoc eloqui, quod Garamantus ad Alexandrum Magnum dixerat, cùm Darium vicisset vocat ausum eius insolentiam, & volentem occupare totum mundum, appellat nõ Regem hęreditarium sed Tyrannũ aduentitium. Enumerat postea delicta contra virtutes pugnan-

In Hor. Princ. tia, cuius vtar verbis: *Quomo-do iustitiam te credimus quæ-rere cùm contra rationem & æquitatem vniuersam Tyran-nide terram opprimas? Quo-modo pacem, cùm quot te suscipiant tributarios facias, & resistentes hostiliter tractes? Quomodo quietem, cùm turba-rum toti mundo sementem fa-cias? Quomodo clementiam, cùm fragilitatis humanæ car-nifex sis? Quomodo diuitias, cùm tibi neque opes propriæ, nec ea quæ à Victis accipis, nec quæ à victoribus offeruntur suf-ciant? Quomodo amicorum commoda quærere te credimus, cùm ex amicis veteribus host-*

effi

effeceris nouos? Detestanda mortalium sitis & cruoris & crumenæ alienæ. Saluator noster bellum cum Principe Tyranno mundi suscepit, cruentũ bellum, & opinione humanâ victor apparuit Dæmon, nam Dominum & flagellauit, & Coronâ Spineâ ornatum morte acerrimâ sustulit, in oculis insipientium triumphus agnoscitur iniusti belli, at in re ipsa arte inenarrabili superatus Infernus, Spina in Capite Christi sauciabit in æternum Luciferũ, decreto perpetuæ damnationis & instrumenta illius vlciscetur, iniusta bella iustissimâ sententiâ reijciendo à pace perpetua; iam tamen & nunc promittit brachijs extensis & Spinarum dolore si velint veniam talibus.

CAPVT XLIX.

De Peccato Vindictæ.

NAturale est quidem homini vindictam cupere, sed deprauatæ vitiũ naturæ Christus vt corrigeret inclinationem malam in vindictam, præcepit dicẽs. *Diligite inimicos vestros & benefacite ijs qui oderunt vos*; Durum quidem est verùm magno præmio talis à Deo honoratur. Fuerunt homines sicut nos, Dauid, Stephanus, Paulus, Iacobus minor, & pro inimicis orarũt, præiuit exemplo Dominus, & quid non contulit ingratis Iudæis & Iudæ licet sciret omnes in perniciem suam conspirasse? Dicet aliquis: Quare ergo Sancti clamant *Vindica Sanguinem nostrum*

Matth. 5.

strum Deus noster Respondet S. Bernard: *Non tanquam vindictæ cupidi, nec de propriæ ultionis zelo, at ex desiderio resurrectionis & glorificationis corporum suorum quam nimirum usque in diem Iudicij differendam esse non dubitant.* Et infra: *Unde & B. Ioannes asserit, sine macula sunt ante thronum Dei, sine macula inquam, sed non sine ruga donec veniat Dies, cùm sibi gloriosam Christus exhibebit Ecclesiam non habentem rugam.* Verùm etiamsi de vindicta mera loquerentur Sancti, illam tamen non sibi assumunt, sed illi concedunt, qui dicit: *Mihi*

In Festo Omniũ SS. ser. 3.

vindictam & ego retribuam. Iudæos non eſt vltus vt homo Saluator, vt Deus vindictam per Romanos talem ſumpſit vt non remanſerit templi lapis ſuper lapidem. Et S. Ioannes Gualbertus propter vindictam commiſſam Deo, ita placuit, vt cum Crucifixus amplexu ſuaui dignatus fuerit amplecti: At ſi oſtendamus quod Chriſtus mirabili vindictâ vltus eſt & vlciſcitur homines, quid cogitabunt vltores peruerſi? De qua
Pſ. 117. re mirè loquitur Pſalm: *Circumdederunt me ſicut apes, & exarſerunt ſicut ignis in ſpinis, & in nomine Domini quia vltus ſum in eos.* quaſi dicat, Fauus mellis ego fiã, & ſicut apes illum circumdant, ita me circumdabunt inimici mei, faciam ve-

verò eos igne amoris ardere veluti spinæ ardent, & sic in nomine Domini optimam de eis sumam vindictam; Quid est verbum in Carne? nisi mel in cera humanitatis? Cùm ergo Deus Homo factus est, fauus mellis factus est nobis, circumdederunt verbo homines, quasi apes hunc fauum mellis, sicut testatur Dauid: *Exurge Domine Deus meus in præcepto quod mandasti, & Synagoga populorum circumdabit te*. quasi dicat: Posuisti vnum dilectionis præceptum, exurge & imple illud, ideò subiungit: *Et exarserunt sicut ignis in spinis*, igne Charitatis exardescent; Tum sequitur: *In nomine Domini quia vltus sum in eos*,

Ber: ser: x. de Aduen:

Psal: 7.

id

id eſt, vindictam optimam reportaui; ſed quomodo? amor meus ſumpſit vindictam, hic facit Martyres eos qui carnem ſuam crucifixerunt cum vitijs & concupiſcentijs, hic amor innumeros exules fecit, deſertis, montibus, & ſpeluncis, ac Religionibus addixit, omnes crucem baiulare ſponte docuit, & non tantùm ſuſtinere in alijs, immò proprijs manibus ſumi tormenta perſuaſit. Fuit ergo Vindicta quam Diuinus amor de homine ſumpſit glorioſiſſima Deo, quia ex eorum voluntate proceſſit, à quibus vindicta ſumpta eſt. Dumque Chriſtus in cœlum aſcendens ab Ange-
Iſai: 63. lis interrogaretur: *Quare rubrum eſt veſtimentum tuum?* reſpondit: *Calcaui eos furore*

meo,

meo, & conculcaui eos in ira mea, & aspersus sanguis eorum super vestimenta mea, dies enim vltionis in corde meo, annus retributionis meæ venit. Verè exarsit amor Christi in Spinis Coronæ Spineæ, dicto verbo: *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.* Vindicta eiusmodi ad similes vindictas inuitauit multos. Talis vindicta laureâ bonarum Spinarũ coronabitur in felici Electorum statu.

CAPVT L.
De Peccato Tyrannidis.

Aliqui putant sub signo Saturni Crudeles nasci & Tyrannos, quodcunq; sit signum, multi sunt qui voluptatis loco numerant si sæuire in homines lice-

liceat; Duplicem Tyrannidem advertimus, vnam in Principibus qui varijs ſupplicijs mortales necarunt. Alteram quæ fidem Chriſtianam tormentis extinguere voluit: Prima Tyrannis non diuturna, nam Deus non permittit vt Tyrannus diu imperet, gemitum pauperum exaudit Deus. De Phalaride Tyranno Ouidius fuiſſe refert ore admodum fœdo, oculis Strabonem, & pecunias colligendi auidiſſimum, erat in promiſſis perfidus, aduerſus amicos ingratus, inimicos crudeliſſimus, denique talis vt quæ ſingula in ſingulis Tyrannis erant vitia, omnia in vno inue-
lib: 120, nirentur, Et Oros: Phalarim crudelem mente, commentis crudeliorem affirmat: Tyranni ſunt carnifices planè vel lupi
ſub-

ſubditorum, vti Caligula qui optabat vt vnam ceruicem haberet Populus Romanus, quatenus vno ictu carnificinam cõpleret. Ideò Seneca ait. *Non minus Principi turpia ſunt multa ſupplicia, quam Medico multa funera* Et in alio loco idẽ; *Neceſſe eſt vt multos timeat quem multi timent.* Reddit Deus Tyrannis, vt cùm illi interficiant plures, ipſi etiam gladio aliorum pereant. Rectè Minutius. *Rex es tam times quàm timeris & licet ſis multo Comitatu ſtipatus, ad periculum tamen ſolus es.* Tyrannus enim ſe tuetur, nihili æſtimat vitam aliorum, vt Val: Flaccus dixit: *Nec vulgi cura Tyranno dum ſua ſit modò tuta ſalus.*

lib. de Clem. c. 24.

l. de ira cap. 11.

pag: 399.

lib: 1.

E con-

E contra Deus permittit vt vitâ priuetur Tyrannus, nam raro propriâ decedit morte; Immò gloria inde nafcitur; non enim paratur gloria innocentes occidendo, fed Tyrannos delendo. Immò eft quæftio Theologica, an liceat Tyrannum occidere? Quando Princeps eft Tyrannus ratione tituli, nempe fi abfque vllo iure armis principatum occupet, talis poteft à quouis de Regno interfici, modo iftæ conditiones interueniant. Prima, vt non pateat recurfus ad Superiorem; Secunda, vt conftet effe Tyrannum ratione Imperij; Tertia, vt non fit contra expreffam Reipublicæ voluntatem; Quarta, vt non timeantur maiora mala ab eius fucceffioribus: Cùm vero Tyrannus hic nō punitur, ibi vbi fuprema Tyrannis

Baff: de Homic.

in Inferno grauiùs torquebitur. Nihil est magis abominabile Deo, quàm Tyrannis, quæ merè contra Charitatem proximi pugnat. Itaque cùm aduertisset Dæmon fidem Christianam propagari, Principes Tyrannos excitauit contra fideles, qui per trecentos ferè annos copiosum effuderũt sanguinem, siti perpetuâ laborantes vt tormentis interimerent Charitatis præceptum; Diocletianus Tyrannus, & gurges sanguinis Christiani, cùm non potuisset medio tot funerum interimere Charitatẽ Christianã, ex melancholia abdicauit se Imperio. At super omnes Tyrannos, excessit Tyrannis erga Christum Iudæorũ & Sacerdotum, illa enim supplicia expertus est Saluator, quæ nullus homo nec pati, nec su-

ſuſtinere vitâ ſuperſtite potuiſ-
ſet, propterea per Prophetam
Thr: 1. locutus eſt: *Videte ſi eſt dolor*
ſicut dolor meus, præcipuè in
Corona Spinea quæ nulli im-
poſita fuit vnquam, quaſi Ty-
rannis de Corona collocata in
Capite Domini, ſigno crudeli-
tatis ſupremæ gloriari voluiſ-
ſet. Chriſtus dixerat: *Princeps*
Ioan. 12. *huius mundi eÿcietur foras*.
Eiectus, eius armis, morte ſuâ
mortem ſuperando, Tyrannide
illatâ à Diabolo, Tyrannidem
eius deuicit. Si ergo Dæmon
fuit Princeps, Chriſtus Rex Ty-
rannorum paſſiuè fuit, ideo Ty-
rannicâ Coronâ Caput ornatū,
ſuſtulit Tyrannidem & Crucem,
nec Corona talis, nec Crux v-
ſurpatur Conſtantini edicto,
niſi ex dilectione, & Corona
Spi-

Spinea præ aurea placet Electis, & Crux optatur cum S. Andrea: Tyranni accurrite ad Coronam Spineam, aliàs Infernus vos cruciabit æternâ Tyrannide.

CAPVT LI.
De Peccato Status Causidicorum.

MVlta sunt media quibus homo victum quærit, Domini ex prædijs & reditibus, pauperes ex Eleemosina, Causidici ex lingua sustentantur, sed vti multiloquium multis fuit exitio, ita præcipuè Procuratoribus, nescio an possint esse immunes à delicto Refert Car: Belarminus cùm adhuc esset in Societate IESV vocatum se fuisse ad quendam ægrum iam ferè agonizantem sibi notum.

Pro-

Properat, putarat se ad excipiendam confessionẽ venturum, Ecce infirmus commedat illi vxorem & filios, se enim ad infernum asserit iturum, dissuadet multis, hortatur ad pænitentiam, nihil profecit, hæc verba autem cùm diceret se ad infernum iturum, placido vultu ac si ad prædium iturus esset & breui rediturus protulerat, & ita obijt, subiungit deinde idem Card: Periculosam artem exercebat, erat enim Causidicus: Prædium talium est lingua, nec seminant, nec metunt, & tamen congregant, ita vt dum aperiunt os ad procurandum, aliena crumena aperitur ad soluendum; dum voluitur lingua, pecunia voluitur in sarcinam suam ab illo cuius causam agit. Septem peccata ponuntur Causidi-

fidicorum Primum, cùm non eſt idoneus officiũ tamen exercet, Secundùm cùm defendit cauſam, licet ſciat eſſe iniuſtam, & tunc tenetur damna parti adverſæ reſtituere, Tertium qui perdit cauſam ſuæ partis iuſtam, ob notabilem ſuam ignorantiam vel negligentiam, Quartum qui ob nimias dilationes & illicitas, ſubordinationes teſtium notabiliter officit parti adverſæ habenti aliquam iuſtã cauſam, Quintùm ſi áduerſario ſecreta ſuæ partis pandat, aut pauperi non ſubueniat, Sextùm ſi ſtipendium immoderatum, aut ex eo quod non debet accipiat, aut áduerſæ parti faueat, Septimùm, ſi conueniat de quota litis, vt dimidia, tertia, quarta, quod eſt iure prohibitum: vidimus no-

ſtrâ ætate hac, multos miſerè Cauſidicos extinctos. Ideò Christum Dominum in ſua cauſa dum innocenter condemnaretur, nullum Cauſidicum adhibuiſſe conſtat, maluit cadere juſtiſſima cauſa, quàm opera talium indigere: Quinq; in Paſſione inueniuntur, Cauſidici non rogati à Domino nec conducti, Primus Iudas dixerat

Matth. 27. *Peccaui tradẽs ſanguinẽ iuſtũ*, quia verò ante tradiderat Dominum, non admiſſa procuratio, furca ſalarij locò aſſignata. Secundus. Vxor Pilati *Nihil tibi & iuſto illi*, rejecta tanquam mulieris defenſio. Tertius Ipſe Pilatus. *Nullam cauſam in eo inuenio*, Ipſemet poſtea retractauit ſententiam, & ex Cauſidico Iudex factus,

Ioan. 18

apud

apud nos sunt multi Pilati, qui ex Procuratoribus Iudices fiũt, inde multa damna innocentibus nascuntur, & causæ perduntur iustæ. Quartus. Latro. *Hic nihil mali gessit.* tuebatur perseueranter causam Domini, verùm non auditus ab aduersarijs, sed à Deo, qui Paradiso compensauit defensionem. Quintus, Centurio. *Vere filius Dei erat iste.* Post mortem sera declaratio. Ergo Saluator magis habuit contra se Causidicos, Iudam, Annam, Caipham, Pilatum, Herodem, ex sua parte nullum talem adhibuit. Verendum ne ab Electione Coelesti eos excludat, qui enim non sunt participes Passionis, non erunt gloriosæ Resurrectionis. Etiam Iudicium Generale absque Causidicis peragetur. So-

Luc: 23.

Matth: 27.

lus S. Iuo ex Causidicis in Calendario Sanctorum numeratur, additur tamen in eius vita, fuisse Causidicum Pauperum, iam raro auditur de talibus, sunt ferè omnes Causidici Diuitum, inueniuntur qui contra Ecclesiam licèt sint Catholici & Religiosos litem suscipiant. Detestandus status: Habebunt fortè Causidici in Iudicio Causidicos Dæmones, qui illorum causas malè defendent: Ita dum Christo absque Causidico Corona Spinea imposita esset, nullus defendit tam atrocem pœnam. Vtinam Spinæ Christi defendant Causidicos, facient certe si eis Causidici vtantur ad pœnitentiam.

CAPVT LII.
De Peccato Obedientiæ in peccando,

OBedire seruo maximè expedit Domino: Hinc Christus in Euangelio: *Non potestis duobus Dominis seruire*, id est obedire; qui ergo nouit Dominum faciliùs obedit, at si plures, difficilis erit obedientia; Vti summa est virtus obedientia cui debetur, sic maximum vitium cùm præstatur obedientia cui non debetur, maximè si contra Deum quale scelus? Obediuit serpenti Eua, & eiecta è loco deliciarum, nunc Dæmon raró per se trahit ad obedientiam in peccando, sæpiùs per mundum, id est homines & carnem concitat, cùm enim Passione suâ Saluator alligaue- Matth. 6.

rit Satanam, ille peccat qui ad eum accedit, iam verò quis appropinquat Dæmoni? Itaque ille per homines inuitat ad peccandum: Plurima exempla, vti Ioab ex mandato Dauidis interfecit Vriam, Pueri Absolonis Amon occiderunt, Christo Domino instigatione Iudæorum, milites Coronam imposuerunt, & crucifixerunt. Mira obedientia Famulorum, Dominis iubentibus statim exequuntur mandata praua, interimunt, violant, adducunt ad consummationem peccati, & Deo non obediunt, benè dixit Dauid ad
Ps. 93. Deum: *Laborem fingis in præcepto*, fictus labor certè Dei, quid est laboriosum abstinere ab eo quod natura horret Delictum carnis turpe, superbia vitæ detestabilis, concupiscen-

ſcentia oculorum abominabilis: Quin etiã ipſos peccatores pudet facere, & pudet audire, ſi ijs obijciantur eorum exceſſus. Dic tu alicui, tu es potator, tu es homicida, tu es effæminatus, non patitur, ſtatim ad conuicia, ad arma ſe proripit, & exiſtimat ſe poſſe defendere gladio à peccati ſuſpicione quod committit? Ridicula res potiùs abſtinendum, & contrarijs actibus appetitus reprimendus, quàm furiâ & armis: Licèt ergo Dæmon ſit ligatus, tamen plùs obeditur per eius inſtrumentum in peccando, quàm Deo in abſtinendo, qui extenſis brachijs expectat vt amplecti poſſit ſibi obedientem, qui non tantùm non eſt ligatus, ſed ſe alligat, coniungit homini per inſpirationes, per media ſancta, deniq; per

per Venerabile Sacramentum, quâ vnione non potest esse strictius quidquam; & tamen reijcitur eius obedientia. Deniq; præmium Obedientiæ à Diabolo, aliquando repudium à gratia Domini cui obediuit seruus, remorsus conscientiæ, & postea mors æterna sequitur. Deus verò obedientem sibi & gratiâ suâ & hominum glorificat, & æternâ coronat mercede. Certè in mundo, fidelis seruus gloriatur si ei plura præcipiat Dominus, tantò magis seruus Christi debet exultare, cùm mandata multa Dei hilari exequitur vultu; Definitur enim Peccatū:
Bass. *Dictum, Factum, concupitum, contra legem æternam.* Ergo Obedientia Dei, è contrario, legi æternæ, dicto, facto, se accōmodat. Christus vt obedien-

tiæ peccandi grauitatem osten-
deret, Spinis coronari, & cru-
cifigi se voluit, innuendo id fa-
cere illos, qui obediendo alijs
peccant: peccârunt enim mili-
tes, cùm mandata Iudæorum
crudelia ad executionem dedu-
xissent. Hinc Dauid: *Ab occul-
tis meis munda me, & ab alie-
nis* (delictis) *parce seruo tuo.* Psal. 2.
Minùs est mundare quàm sal-
uare, aliena peccata sunt exe-
crabiliora, ideo sicut Dominus
delinquenti parcere solitus est
ex mera gratia, ita Deus inui-
tatur à Psalmista, vt parcat quia
mundari non possunt aliena sce-
lera, nisi per summam gratiam
parcendo: Reflectat quisquis
obedit alteri in peccando ad
Spineam Coronam Christi, &
cogitatione dolorem Spinæ cō-
side-

ſideret, vt ſic tandem reſipiſcere poſſit à fatali obedientia Domini vel potiùs Diaboli per ſuggeſtionem.

CAPVT LIII.
De Peccato Turpiloquij.

TVrpiloquium non decet bonos viros, quis enim fructus eſt niſi mera ex malitia offenſa diuina? Turpiloquium ſecundum Baſſeum eſt, quando turpia verba proferuntur, ſcribuntur, & audiuntur, Ergo ſi fiat animo oblectandi de rebus ipſis turpibus narratis & obiectis imaginationi, eſt peccatum mortale, vel ſi venereo affectu excipiatur, vel ſi cum ſcandalo circumſtantium, cum audientes ſint ſpiritu debiles, & non probatæ virtutis, & verba aut cantiones ſint valdè laſci-

Baſſ.

sciuæ & inhonestæ, maximum incurritur delictum. Narrat Surius in vita S. Walerici Abbatis. Hic Rigente bruma, ædes Sacerdotis foco fouendus subierat, quem alijs quàm vellet calere ignibus sensit, Sacerdos enim & loci Præfectus vnà tũ fortè prãdentes venerẽ prætextatis verbis nominare ausi, cor Walerici dolore exussere. Abeunte Diuo, mox Dei vindicta subijt, Sacerdos oculis captus est, Præfectus lenta fædaque morte contabuit, longas ambo linguæ lasciuæ daturi pænas. Ideò ferè omnes religiones silentio gloriantur, sciunt enim in multiloquio inueniri posse turpiloquium S. Ber: scribit de quodam fratre, qui discere volebat & quasi in vsum reducere linguæ correctionem,

legitur quod per triennium lapidem portaſſet in ore: De alio verò quod triginta annos non fuerit locutus quidquam. Nam homini Chriſtiano præcipitur, ne turpiloquium vel ſcurilitas procedat ex ore eorum, Loquacitas enim eſt indicium impudicitiæ, & faciliùs cor ſermone inhoneſto ſauciatur quàm ſaciatur, ex natura enim fragili & ad malum prona inquinamur vanitate & captiuamur. Itaq; in tres partes diuiditur, vel turmas, turpiloquium: ſi quis dicat turpia, ſi quis cantet turpia, ſi quis legat turpia. Dauid nõ admiſit in ſocietatẽ tales, in Pſalm:
Pſ: 100. *Qui loquitur iniqua non direxit in conſpectu oculorũ meorũ*, quaſi nec aſpectu dignum tanquam infamem iudicauit. Docuit etiam quid cantare debeat
ho-

homo sensatus. *Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ in loco peregrinationis meæ.* obscenæ enim Cantilenæ dedecent maximè Catholicos: Legere etiam persuadebat. *Lex tua meditatio mea est*, Ergo est & lectio prohibita quæ sequitur meditationem. In Christi Passione non deerant turpiloquia omnino, præcipuè in illo Cellario Caiphæ, quæ scriptura reticet, certè inter Calones & lixas talia colloquia sæpè nascuntur. Et tunc cùm Spinea Corona Capiti Christi intruderetur, quando *Aue Rex* pronuntiabatur, alapæ infligebantur, turpiloquium non defuit; quia ergo ex capite peruerso talia verba obscæna prodeunt, & tanquam spinæ maculant cō-

fci-

ſcientiam, & aures honeſtas pungunt, ideò ſpinæ Domini Capiti infixæ: O execrandam talem ſocietatem, quæ linguarum ſonum emittit tantùm vt Deus irritetur. *Sepulchrum patens verè eſt guttur*, talium, Eorum linguam bicipitem appellare quis negabit, ex eodem ore frigidum & calidum procedit, & Dominis duobus ſeruiũt, cùm enim in templo orat, Dei ſeruus, cùm in familiari colloquio eſt, turpia narrat, Diaboli mancipium eſt; ſed oratio non tollit malitiam linguæ, potiùs Turpiloquium delet meritum Orationis, ſic ſemel accidit vt turpia euomens quidam, orationem tamen offerret feruidam ad Deiparam, quæ oſtendit Roſas pulchras in ſpurco vaſe oblatas ſibi diſpli-

cere

cere si Colloquia essent de spinis Christi, turpiloquia cessarent. Has Saluator obtulit pro satisfactione Patri Deo vt extingueretur in Catholicorum cordibus fœdissima consuetudo peccandi linguâ.

CAPVT LIV.

De Peccato Mendacii.

ALia peccata multi euitant, nec illis subiacēt totaliter, A mendacio vix aliquis eximitur; Dauid dicit: *Ego dixi in excessu meo omnis homo mendax.* Psal. 115.
Fortè varia delicta considerabat, & ita diligenter & accuratè vt quasi in ecstasi esset, & inuenit omnem hominem mendacem, sciebant vniuersi veritatem de terra ortam, & tamen eâ relictâ ad mendacium magis properarunt, Christus ap-

appellauit se veritatem & illam docuit, *Sit sermo vester est est,*
Matth. 5. *non non*, Et cùm Pilatus interrogasset varia, maximè de doctrina & Regno; respondit Do-
Ioan. 18. minus. *Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati*, Et pro veritate vitam amisit, Ille ergo est Pater veritatis, Dæmon Pater mendacij, seduxit Parentes nostros in
Gen. 3 Paradiso *Eritis sicut Dij* mendacio, Iudas prodendo Domi-
Mar. 14 num falsitatem commisit. *Aue Rabbi.* Itane Magister appellatur & ad mortem traditur? Hinc exclamat Psalm: *Filij ho-*
Psal. 4 *minum vsquequo graui corde, vt quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium?* Quæ-

ri-

ritur ab hominibus mendacium vt vel colorare facta praua sua possint, vel complacere alijs, vel nocere. Diuidit quidam author mendaciũ in tres partes. *In perniciosũ, officiosũ, iocosũ.* Perniciosum dicitur, quod committitur intentione nocumenti alterius, officiosum dum intenditur bonum vtile alterius vel fuga alicuius damni, Iocosum appellatur quod causa voluntatis suæ vel alienæ dicitur. Christum Dominum mendacia perniciosa, officiosa & Iocosa condemnarunt. Nonne perniciosum fuit mendacium. *Commouit populum docens per vniuersam Iudæam, incipiens à Galilæa vsque huc?* Quanta falsitas, Dominus pauit, docuit, & sanauit plurimos

Basseus, de Mend.

Luc. 23

mos

mos & ipsi commotionem vocant? Officiosum, dum à Malcho funesta Alapa infligeretur
Ioan. 16 Saluatori dixit *Sic respondes Pontifici?* Locutus est Malchus nequam, vt se in gratiam insinuaret Annæ Pontificis, percussit Dominum, qui modestissima proferebat verba: *Iocosum* verò cùm clamarent Iudæi
Matth. 27 *Vah qui destruis templum Dei* & iterum *Si filius Dei es descende de cruce*; Iocando proferebant Iudæi talia scommata, quæ postea re ipsa Redemptor vltus est, nam per Romanos destruxit templum, vt nec lapis super lapidem remaneret, & non tantùm descendit de cruce, sed & Resurrexit, & Crucem adorari ab omnibus voluit ad finem mundi: Existimo nullum

peccatum leuius admitti quàm mendacium, nec pro delicto reputatur; vt compesceret Periander in Corinthijs mendacium inter alias leges hanc dedit. *Quisquis vir aut mulier in detrimentum alterius, mendacium dixerit, integri mensis spatio lapilium in ore gestato, non enim æquum est loquendi libertate frui, qui in mentiendo effrenis est*, Noster verò Dominus pro alienis mendacijs non in ore sed in capite, non lapillum verùm spinas portauit, veritatemq; deffendit tanquam Spinis pungendo mendacia veritate; Qui mendacio se inquinat ad veritatis Christi Spinas confugiat, inuenit tibi medicinam contra mendacium. Hor. Princ.

CAPVT LV.

De Peccato Mercaturæ.

SI vllus ſtatus mendacijs auget peculium, eſt mercatorum. In diſtractione rerum mendacio & periurio adiuuant venditionem merciũ; vti Cauſidicorum ſic Mercatorum Sancti non occupant in Calendario locum, vnus ſanctus Homobonus inter Mercatores bonus nomini vitam reſpondere voluit, tum lucrum ſe feciſſe exiſtimans, cùm ijs qui vnde perſoluant non habent, pauperibus merces credidiſſet, plùs dando accipi quàm dari, tutiſſimum ærarium eſſe pauperum ſinum; quæ ergo Mercatura magis Lucrum numerat, quàm nummo cælum emere? Mercatorum vita eſt perpetua anguſtia.

Sur.

stia. Propheta Ezechiel multis verbis describit laboriosum studium, quo Tyrus inclita vrbs congerendis vndique mercibus insudauit sic ergò Deus alloquitur Ezechielem: *Dices Tyro quæ habitat in introitu maris negotiationi populorum ad Insulas multas*, Hugo Cardinalis expositione Mystica sub sermone Allegoriæ pulcherrimæ nauis opulentiam & laboriosas mercaturæ curas depingit. *Tyrus est mundus qui est angustus & amaritudine plenus, Tyrus enim interpretatur angustia, Et tamen eius merces & negotiationes recipiũt populi & insulæ multæ, id est seculares ac etiam Religiosæ personæ*, Ergo omnes homines sunt Mercato- c. 27.

catores, nam ideò Dominus
Matth. 13. dixerat. *Simile est Regnum cælorum homini negotiatori quærenti bonas Margaritas,* certè Mercatores ipsi præcipuè mercari debēt cælum, sed quod dolendum est potiùs infernum multò labore emunt, negotiantur & terrâ & aquâ vt victum & diuitias congregent, cùm verò nec terra nec aqua sit stabilis sequitur nec mercaturam esse firmam, immò plurimis periculis obnoxij sunt, latrones Corporis experiuntur in itinere, latrones animæ experientur in via agoniæ: O si mercaturam commutarent transitoriam in æternam, vti in Prouerbio sonat, ex palea posse confici aurum, Æconomia id docet; vtinam talem exercerent Mercatores respectu animæ; Christus Dominus Artifex est mercaturæ

ræ huius, lapidem Philosophorum confecit, & iam Crux in delicias, Spinæ in rosas, Tribulatio in Consolationem versa, didicit id Eusebius Emissenus dicendo. *Negotiator callidus est qui ex ijs quæ diu possidere nō potest, tale aliquid emit, quod nunquā amittere timeat, & in quo vniuersa possidet.* E contra otiosi, mercatura Nobili, ex mandato Dei se non occupāt, Continget illis quod Diuus Ioannes in Apocal: prædicit *Vbi Glossa sic habet, negotiatores terræ flebunt & lugebunt, quoniam merces eorum nemo emet amplius* & cum Psalmista. *Viri Diuitiarum nihil inuenerunt in manibus suis*, Quare? nam mercaturam spiritualem negle-

neglexerunt, Talis mercatura est mercatorũ huius vitæ, etiãsi laborent nihil habent, dicendo,
Sap. 5. *Lassati sumus in via iniquitatis*, sine fructu: Saluator pro Spineâ Coronâ auream habet in æternum, id ipsum Sancti Mercatores spirituales imitati sunt. Emite Spinas Christi, lapis Philosophicus est conuertet omnia in aurũ & verum aurum.

CAPVT LVI.

De Peccato Temporis malè consumpti.

TEmpore nihil melius & nihil deterius, nam cælum & Infernus eligitur ab homine per tempus, vel benè collocatum, vel malè insumptum, Ideò haud immeritò Psittacus dicebat. *Tempus nosce*, qui nouit tempus, ille ita disponit actus suos,

vt in Iudicio extremo, æternitatem felicem promereri possit, nihil in Iudicio examinabitur magis quàm tempus, simul enim mundus, peccatum, & tempus cessabunt, æternitas caret tempore, sed quot sunt qui magni æstiment tempus Benè aduertit Seneca dicendo. *Magna pars elabitur vitæ malè agentibus, maxima nihil agentibus, tota aliud agentibus.* Epist. 1.
Quot sunt homines peruersi, qui die & noctu non cessantã sceleribus, & impuris actionibus, inde illis contingit, quod idem Philosophus affirmat. *Nullum tempus exceptum est, in ipsis voluptatibus causæ doloris inueniuntur*, & iustè cùm enim tempus illicita conuersatione peragant, dolorem vicis- Epist. 9.
sim

ſim eodem ſentiant tempore. *Maxima pars etiam nihil agentium*, in otio enim inſumũt; & otium otio alio expellunt, & peccato occupati, putant ſe non otiari; Sic Saluator ad vineam conuocat in foro otioſos, vario tempore & varijs diſtractos negotijs, otioſos ad laborẽ inuitat. *Tota pars aliud agentium*, Plurimi non contenti vocatione ſua, iugerunt ſe in alienas cauſas, ſeculares in ſpirituales, & è contra, & ſic aliud moliuntur, quàm eorum ſtatus eos informet, memoria retinendum S.
Gal. 6. Pauli dictum. *Dum tempus habemus operemur bonum*, Et Salomon diſtinguit tempora, quo quid agere debeamus. *Omnia tempus habent, & ſuis*
Eccl. 3. *ſpatijs tranſeunt Vniuerſa ſub ſole*,

ſole, tempus naſcendi, tempus moriendi. Et proſequitur varietates tēporũ tandē concludit. *Iuſtũ & impiũ iudicabit Deus, & tempus omnis rei tunc erit,* id eſt finietur tempus, vel in particulari vni, vel omnibus in Generali Iudicio. Accomodatè S. Bernardus de tempore ait. *Nihil pretioſius tempore, ſed heu nihil hodie vilius æſtimatur. Tranſeunt dies ſalutis, & nemo recogitat, ſibi non reditura momenta periſſe, cauſatur. Omne tempus in quo de Deo non cogitas hoc te computes perdidiſſe. Omnis ſiquidem res aliena eſt à nobis, tempus tantum noſtrum eſt.* Hoc ſibi inculcare proponat viuens homo, c. 20. de Temp.

nimi-

nimirum magni æſtimare debet tempus quod aliquando, in verbis otioſis, inhoneſtis illicitis, ſcandaloſis cõſumit, cùm tempus vitæ noſtræ acceptabile deberet eſſe Deo, volat verbum ſæpè irreuocabile, volat tempus irremeabile, nec tamen aduertit inſipiens quid amittat: Docuit nos Saluator tempus in ſummo habere pretio, cùm illud nunquam otioſè tranſire permiſerit, die & noctu, in Oratione, prædicatione, & ſanatione, in miraculorum declaratione, in fatigatione decurrens. Quod magis, Paſſionis fuit tempus abſq; otio, ab ipſa comprehenſione in horto, vſque ad vltimum halitum tempus crudelitate peractum, & poſt flagellationem, ne tempus miniſtri feroces perderent, cru-

c. 20. de Temp.

entam

entam Coronam Spineam in Caput intruserunt Domini Nostri, Christus autem perseuerauit ad verbum *Consumatũ est*. Si ergo tempus voluptatis tantùm afferet homo coram Iudice supremo, si Spinæ Compassionis Christi non apparebunt, licet consumatur talis morte, non consumetur in Inferno. Si verò sub Capite Saluatoris spinoso aliquis tanquam membrum eius spinis doloris Domini supponet proprias, consummato vitæ non otiosæ tempore, æternitatis laureâ decorabitur.

CAPVT LVII.

De Peccato Iactantiæ in Peccando.

QVi laudari seipsos desiderãt, in quadruplici sunt differentia, potissimum, vel ob res præclarè gestas, vel ob bona mul-

multa præstita opera, vel ob scelera perpetrata, vel ob complacentiam sibi ipsi in rebus à se factis, vel dum gloriantur in offensa Dei eum offendendo, & hic est superlatiuus gradus peccatorũ, vti sapiens loquitur qui *Lætantur cum male fecerint,*
Prou c. 2. *& exultant in rebus pessimis, quorum viæ peruersæ sunt, & infames gressus eorum.* Deberet esse separatus pro talibus Infernus, nam in Inferno non iactant sua peccata, sed blasphemando in æternum detestãtur, in Cælo laudant Deum sancti, quod erepti fuerint à pœna peccati, vbi ergo tandem erit locus Iactantium se in peccando? peiores sunt Iudâ, quia hic post vẽditum Christũ dixit, *Peccaui tradẽs sanguinẽ iustũ,* Ergo non gloriabatur in deli-

cto, peiores Cain qui occiso fratre, locutus ad Deum. *Maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear*, Non laudabat se sed desperabat commisso peccato, qui ergo licet verè licet falsò, gloriantur se malè fecisse, exhauriunt misericordiam Dei, cùm vt quidam Doctor putat peccatum si posset, in nihilum conuerteret Omnipotentiã Dei, ergo certè laus in peccatis præcipuè hoc nititur vt omnipotẽtis potentiã qui subitò perdere potest, extenuet, misericordiam eius contemnat, iustitiamq; deneget; Prorsus iactantia peccati facti, euertit omnia dona Dei mundo præstita, & peiores sunt tales iactatores ipso Dæmone qui non lætatur ex malè facto, licet non pæniteat nec doleat, & homo lin-

Matth. 27.

Gen. 4.

Osom. 11

gua

gua mordaci, non veretur laudem inde quærere Vnde propter ſolam turpitudinem peccati, dixit Creator. *Pœnitet me hominem feciſſe*, Abutitur ergo creatione hominis cũ linguã, quã vt cũ S. Ber: loquar.
S. Ber. de ling. *Ad agendam pænitentiam, ad obtinendam veniam, ad gloriam promerendam, miſeratio Conditoris indulſit*,
118. laudator peccati illâ contra Deum inſurgat; euertit talis beneficiũ Redẽptionis, dicit Pſal: *Redime me Domine & miſerere mei*, Quomodo laudator peccati id pronuntiare poterit, qui non curat de miſericordia? Tollit iuſtificationis donum. Rex
Pſ. 118. pænitens optat. *Eructabunt labia mea hymnum cùm docu-*
eris

eris me iustificationes tuas, Et laudator peccati, labijs eructat delictorum voluptatem? negligit felicitatẽ glorificationis. Cytharedus Coronatus ait, *Ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo, satiabor cum apparuerit gloria tua.* Et laudator peccati cum quali apparebit iustitia? & tamen comparere debebit, Tunc veriùs Dæmones gloriabuntur de illorum peccatis, ipsi verò deflebunt lacrymis nunquam cessantibus, absq; spe veniæ, in Inferno de peccato exultationem, Conuertet Christus Spinas suas in viscera eorum, eosq; perpetuæ damnationis sententiâ condemnabit dicendo per Regium Prophetam. *Qui habitat in cælis irridebit*

Ps. 19.

Psal: 2.

eos,

eos & Dominus subsanabit eos, Loquiturque ipse Iudex verbis
Prou. 1. Salomonis. *Ego quoque in interitu vestro ridebo* in æternum.

CAPVT LVIII.
De Peccato Præsumptionis in bonis Operibus.

PRæsumptio est sæcularis & spiritualis, sæcularis est ad instar superbiæ, videri & cognosci potest facilius, & ipsemet ostendit se esse fatuũ, cùm quod non habeat a se sed a Deo, sibi vendicet, spiritualis vero præsumptio est occulta, astuta, inuisibilis, decipiens præsumentem & astantes, soli Deo nota, intrinseca cordi, cuius clauem Creator tenet, aperit & contemplatur, vltimum & fortissimum telum aduersarij, quo

præ-

præcipuè contra perfectissimos & sanctissimos vtitur Dæmon; S. Bernardus aduertit hoc vitium, & his verbis exprimit illos, qui fictè profitentur bona opera, præsumptionis morbo laborantes. *In imo iacent, Vident tamen omne sublime, & in sordibus satagunt vt fulgeant*, prorsus omnia bona opera euertit præsumptio, & Diabolus tentatione tali, impetit victores omnium vitiorum; vt in vita Simeonis Stylitæ legitur, qui cùm in columna per multos stetisset annos, neque orci cessisset insidijs, indoluit hostis, & dolis quos habet vsus, in flammantem currum, non iam Simeonem sed alterum Eliam inuitauit, Nec malè profecto cessit astus, verùm cùm altero pede iam extenso, Sacrum Crucis signum

Epist. 126.

Sur. in eius vita.

 gnum

gnum cfformasset in ventos scilicet & in Infernum non in Cælos cum pessimo auriga abijt cursus: At Simeon vt eadem pæna, & se & hostem, ultum iret, vno vt erat tum pede, annum solidum perstitit: Nec caret alijs exemplis præsumptio, quæ tenentibus brauium cæleste, è manu eripuit; summa stultitia adscribere id sibi, quod alienum est, hoc ipsum & Sanctus Paulus reprehendit. *Quid habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis?* Opponitur certè spei Theologicæ, secundum excessum peccatum præsūptionis, quod duplex est. *Vnum* Si quis confidat se Dei gratiam aut beatitudinem æternam consecuturum ex seipso,

Ad Cor. c. 4.

Bass. D. Thom. Aquin. Filluc. & alij.

aut

aut naturæ suæ viribus, cùm tamen id creaturæ facultatem excedat, & hæc fuit hæresis Pelagiana: *Alterum*, si quis remissionem peccatorum sine operibus pænitentiæ, aut cælestem gloriam sine proprijs meritis, ex Dei gratia factis se cõsecuturum confidat, & hic fuit error Lutheri: talis præsumptio est propriè species peccati in Spiritum Sanctum, qui enim pænitentiam & meritum bonorum operum excludit, impedit quominus Deus ipsi per Spiritum Sanctum peccata remittat, vel gloriam æternam tribuat. Anima post mortem tanquam sagitta maximo impetu in scopum fertur, si in medio itinere obijcias grandem lapidem, in illum impacta confringitur, & in minutissimas partes diuiditur:

quo impetu anima è Corpore egressa, in Deum feratur, dici non potest, quia Deus illius est centrum naturale, & eam impellit gratia & charitas: obijcitur ei in media via lapis præsumptionis, confringitur dolore vehementissimo, & in mille dissecatur partes, eo modo quo Spiritus scindi potest, cùm omnibus vitijs separatis, sola durities præsumptionis impedit accessum ad æternam Dei visionem. Quantopere fugiebat saluator præsumptionem, licet bonitas esset ipsa ex essentia, abhorrebat tamen à præsumptione, & vt illam è cerebro mortalium eliminaret, & palàm iactare prohiberet, Spinis cerebrum perfodi curauit, eminebant illæ & extra & intra, pungebantque acriter, causa inter alia peccata præsumptio, quod pror-

prorſus deteſtandū peccatū, nā robuſtiſſimos & triarios, vt ita dicam in militia Christiana uicit, ſumendo hoſtis animæ ex ipſis virtutibus arma, quibus debellat victores: Præſumptuoſi ſi qui eſtis accedite ad Spinas Christi, conſiderate Vulnera, inuenietis remedium, ſpinis illius, ſpinas præſumptionis humiliate, Deo omnia attribuite, dicentes cum S. Rege. *Non nobis ſed nomini tuo Domine da gloriam* omnia opera bona â Deo, omnia peccata à nobis, ſic opprimitur præſumptio. Pſalm. 113.

CAPVT LIX.

De Peccato Aulæ.

VOlumine non pagella indigerent agmina peccatorum Aulæ, hoc magis mirandum peccata virtutibus ſimula-

tis contegunt & apparenter oſtentant; Duo tantùm ſumam ex tanto numero, *Contemptu diuitiarum gloriantur & Paupertatem profitentur*. Quid ni contemptus? dum abliguriunt minima occaſione & turpi aurum? proijcitur in menſa abſq; honore, etiam ſub menſa colligunt primi & feliciani, diſtrahunt leui de cauſa, & inde ſemper noua pecunia indigent, nam antiqua euanuit; de theſauro congregando nulla cura, de die in diem procurant tantùm victum & amictum. Paupertas ergò ſequi neceſſariò cogitur, immò in diuitijs pauperes ſe eſſe declarant, quia quod pauperibus dent non habent, Et ſi antea liberales erant, aula parſimoniam perſuadet erga egenos, vnum apponam exemplum,

plum, de Daniele Abbate fertur. Hic cùm Eulogium Latomum animaduertisset in inopes præ alijs pium, precari apud Deum institit, plures opes submitteret tam bene prodigo; Deus annuere est visus, si pro Eulogio spōderet diuitias fraudi, morum integritati non futuras, conuenit, spopondit Daniel. Igitur Eulogius cum saxis eruit thesaurum, ad aulam abit, honores mercatur, struit palatia, emit mancipia, splendidè ac lautè victitat. Adest Daniel officij sui amicum commonefacturus, sed surdam ad pauperis vocem, ianuam reperit verberibus pro stipe oneratus. Anxius proinde cùm à Christo Crucifixo exolui vadimonio postularet, annuit filij nomine Magna Mater, mox etiam filius ipse, ea lege, ne si-

mile posthac vadimonium faceret imprudens: Interea Eulogius mortuo Imperatore honorum fastigio opibusque omnibus, excidens, in latomias suas postliminio deuoluitur, mox cum paupertate pauperum amor & unà virtutes ab exilio reuocantur; Tam malè vitæ sanctitati cum aula, tam bene extra eam cum paupertate conuenit, optimè quidã ait *Exeat ex aula qui pius esse cupit*. Nunquam fauet viris perfectis aula. S. Ioannes Baptista præmium ab aula tulit execrandum, cùm adinstar ferinæ, caput in disco mensæ apponeretur. D. Petrus in aula negauit Christũ, ab ancilla territ⁹, & quia plures ancillæ in aula, ideo multi Petri negant, quid? ipsi sciunt Saluator autẽ quid non passus in aulis? Apud Annam alapâ ferreâ

percussus, apud Caipham malefactor declaratus & in spurcissimo Carcere vel Cellario inclusus, Apud *Pilatum* primò pro turbatore & vsurpatore proclamatus, apud Hærodē pro stulto habitus, denique redux ad Pilatum, & flagellatus, & coronâ spineâ per ludibrium ornatus, ac tandem iniusto iudicio condemnatus: Descripsit versutiam aulæ competentissimè S. Greg: Mundi sapientiam appellando quæ in aula eminet maximè. *Huius mundi sapientia est, cor machinationibus tegere, sensum verbis velare, quæ falsa sunt vera ostendere, quæ vera sunt falsa demonstrare.* Et prosequitur alia, ad quæ lectorem remitto, vno verbo diuinè appellauit. *Aulicam*

vitam splendidam miseriam, adinstar vestis quæ extra ex pretiosa materia est confecta, at subtus pannus crassus apparet, ostendit id verum esse redemptor, dum spinis coronari Sanctum Caput sibi permisit, Quid splendidiusCoronâ? quid abiectius spinis? quid gloriosius auro? quid magis pungens Spinâ? Dolendum, in aula vt dictum est imposita Christo Spinea Corona, procul ergo absit aulâ, vel qui in ea versantur sæpe meditentur de Spinea Domini Corona, Hi verè splendidam gestabunt spinarum in aula miseriam, & incælo splendidam veri auri affluentiam.

CAPVT LX.

De Peccato Prodigalitatis.

PRodigalitas est vitium ferè Iuuenum, sed hoc mirandum, licet omnia alia peccata oppositam habent virtutem è diametro contrariam, prodigalitas non tantùm virtuti liberalitati se opponit, verùm etiam auaritiæ est inimica, & differunt inter se, Iuuenes prodigalitate delectãtur & publicè indulgent genio, & dum peccant non verentur. Hinc Propheta loquitur. *Filij tui proiecti sunt, dormierunt in capite omnium viarum, sicut Oryx illaqueatus pleni indignatione Domini increpatione Dei tui*, Isaie: 51. sic bestia illaqueata omnibus transeuntibus est manifesta, &

omni-

omnium patet injurijs, ita juuenis publicè peccans, omnia delicta admittit, & videri ab hominibus non erubeſcit. Hinc apud S. Lucam parabola de filio prodigo exprimit iuuenilia peccata. Auaritia potiſſimum eſt ſenum vitium, hi tacitè congregant aurum, negant pernegant ſe habere, ſerui ſunt mammonæ tanquam Deum colunt, omni cogitatione, labore, ſudore, ſollicitudine, obſequium præſtant. Aduertit Eccleſiaſtes,
c.10. *Lignum offenſionis eſt aurum ſacrificantium, væ illis qui ſectantur illud, & omnis imprudens deperiet in eo.* Prodigalitas celerrimè diſpergit bona, etiam ante mortem iuuenum, Auaritia coaceruat vſque ad mortem, & ſenes ad ſepulchrum comitatur. Prodigalitas meditas-

ditatur præſentia tantùm. Auaritia futura conſiderat: Prodigalitas lætatur dum expendit, Auaritia exultat accumulando argentum. Neque hoc prætermittendum habere peccata tanquam filios vtrumque ſuppoſititium vnum, alterum verum, in quo conueniunt, Prodigalitas generat hoſpitalitatē, notha filia, quia non ipſius eſt, ſed virtutis liberalitatis, opinione tamen hominum vſurpat ſibi prodigalitas; legitima verò filia prodigalitatis eſt paupertas miſera, ad diſtinctionem miſera appellatur, quia paupertas ex liberalitate procedens propter Deum & proximum eſt honeſta, & laudabilis. Ex auaritia, prudentia, & prouidencia de futuro naſcitur, illegitima etiam eſt filia; liberalitati id tribuendum hæc eſt circumſpecta,
dat

dat vbi conuenit distribuere virtuti; Propria filia Auaritiæ est paupertas imaginaria, prodigus non dat, quia non habet, Auarus non dat quia imaginatur se non habere satis, nonne exempla sunt, quod Auri fame sint mortui, itaque ibi adest paupertas diuersimodè à prodigalitate, in dando concor-
Psal. 75. dant vti Dauid, *Nihil inuenerunt omnes viri diuitiarũ in manibus suis.* Et ideo eandem procreant diuersimodè paupertatem; In bilance ergo, liberalitas consistit, si attollatur leuis prodigalitas euanescit, si deprimatur, grauis auaritia ad centrum tendit: Certè omni sæculo comparet prodigalitas, cùm dona & bona quæ à Deo concessa sunt, ad vitam honestè peragendam prodigus celer-

celerrimè absumit, maximum vitium, nam in fine vti ille, filius prodigus seruit porcis, & esurire siliquas egestate compulsus est, si in hac vita ita punitur prodigalitas, quid in alia æterna? verè & ibi pascentur porci Dæmones, & siliquis, flãmis videlicet saturabitur, si tamen satiabitur prodigus: Christus vt tolleret prodigalitatem, vt ex malo latrone bonum effecit, sic prodigalitatis vitium correxit, prodigus fuit vitæ & sanguinis, vt ditaret genus humanum, in Passione omnia distribuit: Discipulis reliquit gratiam miraculorum, Matri filium Ioannem, & Matrem illi vicissim, vestes militibus, Latroni Paradisum, Petro pænitentiam impetrauit: tandem sanguinem totum effudit, & post mortem reliquias Cruoris S.Ber:

ape-

aperiri permisit, etiam ne caput immune esset plurimis aculeis Spineæ Coronæ affligi voluit, talis vindicta sumpta à Christo contra prodigalitatem, hinc effectus secutus multi eorum, qui cum propriam substantiam abligurire non erubescerent ad paupertatem redacti, Religiosam induerunt paupertatem vnde etiam prouerbium emersit. *Desperatio facit Monachum*, sic secundum Deum desperatio vel potiùs contemptus mundi perfectum reddet Religiosum, Talis prodigalitas laude digna.

CAPVT LXI.

De Peccato Luxus Vestium.

PArs prodigalitatis est luxus vestium, Ex peccato Origo & inde magis declinante ad

malitiam mundo auctum delictum, nuditas tecta fuit à Deo in Paradiso: *Fecit eis tunicas pelliceas*: postea ex necessitate fecit homo vitium non virtutem. Et sicut superbiâ falsâ deiecit serpens virtutem obedientiæ in parentibus nostris, ita crescente ætate in vestibus reliquit fomentum superbiæ idem Pater peccati; Ac sicut vterque homo in Paradiso, sic vtriusque sexus posteri labe superbiæ infecti retinent vestigium etiam in amictu, Immò eò vsque progreditur luxus, vt dignoscere difficile sit masculum & fæminam, Cincinni creduntur esse in fæminis, iam viri eis ornantur, vicissim vestibus breuioribus & sui sexus debitis viris fæminæ vtuntur, Quod magis, Deus nuditatem iussit tegere, & nunc Gen. 3.

oſtenditur nuditas, gloria volu-
ptaſque inde quæritur, ſi non
inuitatur etiam peccatũ, Chri-
ſtus in Euangelio pro impoſſi-
Luc. 12. bili ponit. *Quis veſtrum co-
gitans poteſt adijcere ad ſtatu-
ram ſuam cubitum vnum*,
modò ſtatura creſcit calceis, &
alibi eximiæ magnitudinis ap-
parent fæminæ veſte ſuppoſi-
tam altitudinem cooperientes.
De virorũ luxu in veſtibus mul-
ti expreſsè tradiderunt repre-
hẽdentes infamiã noſtram Eccl.
Eccl. 11. *Non laudes virum in ſpecie
ſua neq; ſpernas hominem in
viſu ſuo, breuis in volatilibus
apis, & initium dulcoris habet
fructus illius, in veſtibus ne
glorieris vnquam*: Non minùs
Homil. 2. In Epiſt. grauiter dicit Chriſoſt: *In
amictu*

amictu ne glorieris, tineæ enim hac te gloria priuabūt, gloriaris in re quā vermes & gignūt & perdunt; Nec mulierū idem sanctus oblitus, quarum non tantùm vitam immò & orationes ridiculas iudicat quæ auro intortis crinibus, ac veste pretiosa margaritisque ornatâ Ecclesiam adeunt his verbis, *Accedis* videlicet mulier *obsecrans Deum & circumindutis aurum? Num saltare venisti? Num nuptijs participatus? Num ad pompam? id est spectaculum accessisti? Qualiter potes gemere, qualiter lacrymari, tali schemate circumindutа? Etsi lacrymata fueris derisio erit videntibus, hypocrisis est, cùm ab eadem men-*

te à qua tanta phylotomia id est amor honoris nata est, lacrymæ effunduntur? Confirmat Tertullianus *studium periculosissimi decoris elaboratæ libidinis est suggestum.* Prorsus vel ex excrementis vermium vel pellibus animalium dum vestimur & superbimus & scandalum ponimus, Dei sequitur offensa, præcipuè tamen purpura ad ornamentum, quam color efformat, regalis vestis, in hac & Reges gloriantur. Rex ergo noster Christus, factus propter nos, non tantùm homo, sed vermis, vt Propheta nominat parauit nobis purpuram pretiosissimo sanguine suo colorando, cùm in Passione nulla vestis ei fuisset accomodata, immò etiam in ludibrium abijt, Dicente S. Laurentio Iust; ad illa

Lib. de cultu mulier.

verba Christi. *Qui mollibus ve-stiuntur in domibus Regum sunt, vbi oro mutato habitu il-lusus est Christus? Nonne in domo Regis Hærodis & Pilati præsidis,* Itaque nouam vestem confecit, ad eam induendam inuitat Paulus. *Induimini Dominum IESVM,* & vt in vera purpura appareret, tanquam Rex, diademate conformi cinctum caput, elaborata purpura mille tincturis, neq; his caruit Corona spinea, vel potiùs caput oneratũ. Deponite mortales vestes luxu cõfectas, Regem sequimini redimitũ & veste & Coronâ purpureâ, configite Spinâ Christi exuberantẽ lasciuiam in vestibus, vnum vos manet vel amoris reciproci Saluatoris Spinis nunc cõfigi, vel doloris Cruciatus æterni Spinis torqueri eligite.

CAPVT LXII.

De Peccato Fuci Mulierum.

VEstibus ornati dum cum offensa Dei tegunt corpora mortales, faciem obducere serico non possunt, quid ergo arte maligni artificis excogitarunt præsertim fæminæ, (& fortè alicubi etiam viri) fuco addunt venustatem, & quasi emendare cupiunt, quod Formator approbauerat. Egregiè S. Ambrosius refutat hanc impietatem, dicens: *Pictus es homo à Domino Deo tuo, bonum habes artificem, noli bonam delere picturam, non fuco sed veritate fulgentem, non cerusâ sed gratia, Dic mihi, si supra artificem aliquem inducas alterum qui opus illius superioris, nouis ope-*

operibus obducat, nonne indi-gnaretur ille qui opus suũ adulteratum esse cognouerit? Noli tollere picturam Dei, & assumere picturam meretricis, graue enim est crimen ut putes, quòd meliùs tu homo, quàm Deus pingat. Confirmat aptè Tertullianus: *Quis corpus monstraret mutare, nisi qui & hominis spiritum malitiâ transfigurauit? ille indubitatè huiusmodi ingenia concinnauit, ut in nobis quodam modo Deo contumeliam inferret. Quod nascitur, opus Dei est, ergo quod fingitur diaboli negotium est, Diuino operi Sathanæ ingenia superducere quàm scelestum est,*

Verè

Verè & meritò fucus vocatur, fucum inducendo oculis, dum fœminæ, nigros capillos, flauos, viri senes, albos nigros reddere nituntur, dum macilentas & pallidas genas rubro colore superinducunt, dum cutim flaccidam albedine apparenti aspergunt, nescientes peccati primorum parentũ effigiem coloribus exprimunt. Serpens in Paradiso ita seduxit Adamũ
Gen. 3. cum Eua: *Eritis sicut Dij*. non propter adorationem & eleuationem solij, vti Lucifer præsumebat cũ multa millia Angelorum simul creata essent, voluit ergo adorari. In Paradiso nullus homo adhuc erat, à quo adorari voluissent incolæ eius. Ergo addidit Deceptor: *Scientes bonũm & malum*. Bonum quid est nisi pulchritudo, iuuentus,

tus, ætas firma, malum, deformitas, senectus, ægra valetudo tales nunquam fucos adhibent, atqui peiora bona habent, vellent ea semper retinere, cùm non possint fuco supplent. Ergo effigies decepti hominis reuirescit. Ampliùs considerandum, nonne pomo illecti Parentes deliquerunt? Quid fœminæ colore rubro in genis exprimunt nisi p[illegible]ram pomi rubei coloris figura circulari? Et post peccatum cùm se occultassent, nec Dei conspectui comparere constituissent, murmurando tantùm & inuicem culpam adscribendo, quid? nonné pudore suffusi id fecerunt. Erubuerunt itaq; vultu purpureo, iconem peccati declarando fœminæ fuco loco pudoris gloriã, laudem quærentes, ignaræ detegunt

tegunt facinus in Paradiso commissum: Cauendum omni sexui vitium, præcipuè in statu Coniugij, vbi placere tantùm marito & vicissim sibi iubentur. Ideo S. Doctor concinit:

Cle. Alex. Pedag. 10 *Quæ fœmina immoderato studio ornatus tenetur, & à Deo & à pudico coniugio excedit, vt quæ maritum ornamento*

cap. 1. *permutet.* Et alibi idem: *Ea quæ à fœminis ad luxum comparantur, ab eis tanquam pennæ detrahendæ sunt.* Christus Dominus fucum abolendo sacratissimam faciem sputis tanquàm albedine, rubro colore videlicet sanguine, Spinis tanquam penicillo vsus, tanquam Cyprio puluere liuore conspersus apparuit, at proclamatus

non

non Homo, nam Pilatus per ironiam dixit: *Ecce Homo.* Sicut ergo oculus humanus, fuco in Capite & facie Christi viso, non hominem proclamauit, ita in Iudicio dum de fuco mulieres accusabuntur, ab accusatore fratrum, DEVS non homines sed Diabolorum socias in æternum declarabit. Potiùs fœminæ cum SS. Virginibus odoramenta & fucos ad sepulturam Christi coëmite, id est pauperibus in quibus est Christus, fucos pro vita alenda distribuite. Ioan. 19

CAPVT LXIII.
De Peccato Chorearum.

ETiam ad Choreas conuenitunt & Luxus vestium & fucus mulierum, & si quando magis ornantur. Licet enim indifferens sit actus saltandi, tamen

men sæpius inclinat citiùs ad occasionem peccandi; Choreæ rariùs honestæ inueniuntur, quæ verò differentia sit inter honestas & inhonestas, faciliùs ex definitione patebit, Choreæ sunt cùm perambulatione & cōuersatione virorum & mulierum absque suspicione offensæ diuinæ tempus consumitur. Inhonestæ dicuntur cùm saltatione lasciua ad scopum Luxuriæ motus & actio dirigitur: Id etiã S. Augustinus asserit, dicens: *Omnis motus petulantiæ est saltus in profundum Inferni.* Et S. Bernar: in persona Christi: *Ego te acquisiui manibus Crucifixis, & tu consumis te ipsum manibus Diabolo dedicatis.* Et Sapiens admonet: *Cum saltatrice ne aßiduus sis, nec audias*

illam ne fortè pereas in efficacia illius, Virginem ne conspicias, ne fortè scandalizeris in decore illius. Auerte faciem tuam à muliere compta, & ne circumspicias speciem alienā: propter speciem mulieris multi perierunt, & ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescit. Vbi maior occasio quàm tempore quo ducuntur Choreæ? Et Sapiens quid diceret de inhonestis saltibus, qui hodie in mundum irrepserunt? Abusus est intollerabilis. Quidnam homo vel mulier inhonestè saltans est, nisi simulacrum Priapi, sit exemplo Rex Azar, qui *Matrem suam ex augusto deposuit imperio, eò quod fecisset in loco Simulacrum Priapi;*

quo

quo facto docemur eos vili pē-
dere, qui huiusmodi saltibus de-
lectantur. In talibus saltibus
conueniunt quasi omnia vitia,
adsunt septem peccata morta-
lia, quinque sensus non otian-
tur, insufflante Magistro Ceri-
moniarū Diabolo tempore cho-
rearum. Intueamur saltum Hæ-
rodiadis, cuius merces caput
fuit Præcursoris Christi, potuis-
set né alio modo impetrare ab
Hærode illud nisi per choreas?
non; Insidiabatur pellex fra-
tris Philippi vxor Ioanni, quæ-
rebat vt tolleret eum, nullum
aliud medium nisi saltus inuen-
tus. Et apud nos quæ cædes
committuntur occasione cho-
rearum? Saltus est nihil aliud
quàm insania quædam, placere
tamen solet, quoniam sono qui
est in Musica conuenit ac con-
for-

formatur. Si nunc ingrederetur saltans, diceres eum amentiâ correptum, & si cum Cythara pulsante quis saltat, iucundũ dat spectaculum, quia sono aptatur motus saltantis, licèt huc illuc moueat pedes, manus, corpus, quasi insanus. Hinc Amos: *Videte insanias multas quæ sunt in medio eius*, Amos 3.
fortè de Choreis intellexit. Itaque Saltatoribus hoc accidit, quod scribitur de Ciuitate Geris in Italia, hi ita delicijs dediti fuerunt, vt docuerint equos saltare ad sonitum fistulæ; Cumq; hostes aggredi voluissent, ipsi fistulas pulsauerunt, & equi saltare cœperunt, nec in hostes irruerunt, ideo vastati sunt. Sic accidit hominibus choreis deditis; qui tempore pugnæ (nam cùm vita hominis militia sit su-

per

per terram) in vita quando deflere peccata debent, ſaltare ſolent, & delicijs ſe tradere quibus aſſueti ſunt. Saluator diuerſos ſaltus inuenit, ex horto ad Annam, Caipham, Pilatum, Hærodem, demum cum Cruce ad montem Caluariæ, ſudauit ſanguine: & vti in vſu eſt, quando ſaltus celebrantur, propter puluerem aquâ tellus aſpergitur, & ſic ſedatur; Ita, ſi puluis vanitatis & obiecti faſcinat oculos, & ad luxuriam concitat, meditatione Sanguinis Chriſti vtamur optimo remedio, diſpergetur vanitas mundi. Aperiuntur etiam feneſtræ vt exeat puluis in choreis; Aperiamus & nos feneſtras oculorum, & ſpeculatiuè intueamur oculos Chriſti velatos ſanguine, qui ex Spinis in faciem & lumina deflu-

defluxit, cessabit motus petulantiæ, & Spinæ Christi impedient cursum Chorearum, ex Capite eius ad pedes nostros imaginatione delatæ.

CAPVT LXIV.

De Peccato Complacentiæ in Pulchritudine.

IDea est pulchritudinis, immò ipsa essẽtia pulchritudinis Deus, creàuit ergo in homine pulchritudinem, tanquã vmbram quandam sui decoris, homines verò non viso Creatore, sæpe ad visam pulchritudinem oculos conuertũnt nescientes vel, si scientes, nolentes ad pulchritudinem Diuinam referre, in creaturis hærent & decipiuntur propriâ & aliorum formâ. *Pulchritudo enim est temporis & morbi ludibrium*, & S. Chri-

ſoſt: appellat. *Pulchritudinem Gypſum ſepulchri*, Hæcnon conſiderãt, cùm ſæpe Corporis pulchritudinem plerumque animæ deformitas comitetur, ſub cryſtallina ſæpe glacie, cænum latet voraginoſum, in muro polito naſcitur coluber horrendus interiora dentis Candidi moleſta terebrat ſcabrities, quò pretioſior pannus, hoc maiorem edit tinea ſtragem, quò ſubtilius linteum, eò magis à blattis corroditur, quo feracior arbor, eo magis â verme infeſtatur, hoc eſt ſub corpore nitido facieque perpulchra, multa latent & horrenda vitia, nam *Forma aliena, eſt libidinis incitamentum*, quæ poſtea dignitas pulchritudinis, *aut morbo deflorescit aut vetuſtate ex-*

tinguitur, immò formæ nitor vernalium florum mutabilitate fugatior; Et Sueton: *Nec gratius quidquam decore, nec breuius*; Socrates vocat *Pulchritudinem modici temporis Tyrannum*. Laqueus nimirum est extensus ad capiendos oculos & corda. In Genesi de creata Eua Moyses dicit; *Ædificauit in mulierem*, Idem verbũ quod apud Hebræos significat ædificare, sonat etiam aucupandi instrumentum, maximè rectè volantium, illa ergo in vulgari, ædificauit in mulierem, vertunt quidam: *Fecit in rete*. Ergo Mulier quid aliud est in venustate sua nisi rete? Et prisci Venerem effingebant rete venatorium tenentem, cum tali Gen. 2.

inscriptione, *Dea Machinatrix*, quod refert Pausanias, vt in Venere significarent fæminas omnes formâ suâ, quasi tensa retia se habere homines implicantia; Patuit in Ioseph venundato Ægyptijs vbi quasi Phrasi loquitur scriptura, *Iniecit* ait
Gen. 39. *Domina sua oculos suos in Ioseph*, forsan oculos extendit vt illaqueet, Iniecit inquit Textus, quod proprium est venatorum, expressit eodem modo loquendi Ambrosius *Non iste cepit incautam, sed illa retia sua misit & indagine sui capta est*; Nam cùm sibi in pulchritudine complacent, vel alios capiunt, vel volunt vt ab alijs capiantur, viri à fæminis vel vicissim, ideo
Prouerb. 6 sapiens *Nec capiaris nutibus*

illus, alii ex Hæbreo *Et non te capiat in palpebris tuis*, Audiamus dicentem S. Ambrosium, *Illa igitur meretricio procax motu, infracto per delicias ingressu, nutantibus oculis, & ludentibus iacit palpebris retia, quibus pretiosas iuuenum animas capit, faciens iuuenum volare corda*, At qui mederi vult & retia euadere; cogitet, quod Sanctus Ephrem. scribit. *Inclinemus nos, & oculos in sepulchra deijciamus, & naturæ nostræ mysteria cognoscemus, confusos & permixtos ossium aceruos, & Caluarias carnibus exutas intuebimur, Hæc intuentes, nos ipsos tanquam*

in speculo contemplabimur. Videbimus & nostras & aliorum pulchritudines versas in turpitudinem & fætorem. Christus Dominus ex traditione aliquorum dicitur Crucifixus in eo loco, vbi Parentes Nostri sepulti erant, vt sepeliret omne peccatum, & in Caluariæ loco Caluarias eorum, detexit, ac pulchritudinem quondam, ostendit nullam fuisse, sic & nobis accidet omnibus, Saluator ergo infra, cruce cooperuit ossa, superiùs Spinea Corona texit, quæ omnino abstulit à facie Christi omnem decorem. Licet esset speciosus præ filijs hominum, tamen tum amisit splendorem, cùm Corona Spinea apparuit in Capite Redemptoris, si ergo te tentatio pul-

chri-

chritudinis inuitat ad peccatum, duobus remedijs vtere, Primò mors & Chriſti & omnium & tua veniat in memoriam, diſce à mortuis rectè vivere, Secundò occurrat tibi etiam Dominus noſter cum Spinea Corona, pungat te ſaltim vna illarum, quæ reddidit non formoſum Chriſtum, & te reddet contemptorem vanæ ſpeciei, ad æternam potiùs pulchritudinem anhela.

CAPVT LXV.

De Peccato Voluptatis.

ORdinationi Diuinæ Voluptarij reſiſtunt: Ad laborem condemnatus homo poſt peccatum, & ipſi in voluptate dies tranſigunt & bibunt, concedunt cum iucunditate. Palæſtinæ Rex docet hominem, quid

age-

agere debeat de bestijs loquitur: *Ortus est sol, & congregati*
Psal. 103 *sunt, & in cubilibus suis collocabuntur* (animalia videlicet) *at exibit homo ad opus suum, & ad operationem suam vsque ad vesperam.* Quæ operatio? Labor, vigiliæ, oratio, mortificatio, ignota hæc apud eos, qui voluptati vacant. Epicurũ putant aliqui fuisseinuentorem voluptatum, vnde vita talis, Epicurea vocatur, ille enim finem belluinum sibi statuit, vt felicitatem in eo poneret, si inertes haberent molles lectulos, si delicati neque æstu, neq; frigore affligerentur, si libidinosi pulchras fœminas, ebrij generosa vina, & lurcones suaues epulas haberent, inde cor-

ruptio

ruptio aliorum ſecuta eſt: *Facilior enim virtutis ad luxuriam, quàm luxuriæ ad virtutem tranſitus.* Videtur amabilis Voluptas, ſed fallit, nam nō à DEO ſed à Diabolo commendatur. Bene Nicetas dicebat: *Omnis voluptas, quæ nec ex Deo nec in Deo ſuſcipitur, voluptatis excrementum eſt:* Latent enim ſub ſpeciẹ pulchra, ſordes, ſpurcicies, deformitas, virus, damna, mors: De pomis Sodomiticis hęc habet Solinus, præſeferre quidem illa ſpeciem maturitatis, cæterum ſpecioſæ cutis ambitione, fauillaceam intrinſecùs fuliginem abſcondi, quæ vel leui preſſa tactu fumū exhalat, vt fatiſcat in vagum puluerem, nihil certè à volu-
ptate

ptate ſperandum maius; et tamen Regnum voluptatũ quaſi impij ſibi conſtituunt, & ſubdũt ſeipſos, Regnum certè, nam coronari deſiderant: *Coronemus* (inquit) *nos roſis*, addunt,
Sap. 2 *antequam marceſcant*, eo ipſo breuitatem fatentur, immò etiã vtendo voluptatibus conſumũtur, hinc apparet varias res & adulterinas eſſe: Chriſtus Dominus in mundum veniens appellauit ſe *Viam, Veritatem, & Vitam*. Primò Viam, quam
Ioan. 14. ergo ſecutus? Non planam & roſis plenam, nam appoſitè indicat his verbis ille: *Coronaris deuota ſacrificio victima, At quia vanitas hominum, omni iam roſas legit ex horto, ſolæ tibi ſpinæ ſuperſunt.* Non inue-
nit

nit Saluator rosas pro se aptas, itaque Regnum diuersum fundauit, Regnum laboris, patientiæ, doloris; qualis ergo Corona? descripsit idem: *In Regno patientiæ non aliud coronat quàm quod cruciat.* Aspicite ergo voluptarij Coronatũ Spinis Dominum, & pretium sanguinis vili æstimate, vt facitis? secundùm Ambros: *Si vobis ex vestra fragilitate vixistis ex pretio vestro vos appendite.* Et idem: *Qui dat pro modica delectatione illud, pro quo Christus se tradidit, Christum reputat stultum mercatorem.* Et adstipulatur Tertull: Hominem depretiat & mercedẽ eius tam magno comparatam pretiosissimo videlicet sanguine, commacu-

maculat. Pro voluptate certè & vana quidem, animæ propriæ & ſanguinis Chriſti pretium dare, quàm res eſt impudens. Prorſus cum S. Gregor. attendendum & approbandum: *Humana fragilitas Vnigeniti ſanguinem conſideret, & in pretio ſuo cognoſcat, quàm magna eſt quæ tanti valet.* Ruminandum omninò, nimirum nõ poſſe nos, voluptati & hîc & in altera indulgere vita. Aduertit Dauid: *Euntes ibant & flebãt*
Pſal. 124. *mittentes ſemina ſua; venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos ſuos.* Delicati roſas ſeminant cum lætitia, ſed citò illæ vertentur, (quia marcuerunt) in manipulos ſpinarum Diaboli. Patien-

tes verò seminant spinas, & vt crescant, sanguine Christi, & suâ adiunctâ mortificatione rigant, non deficient potiùs in immarcescibiles rosas & manipulos odorum transplantabuntur Dei potentiâ. Non desperate tamen Voluptarij: Christus enim duris laborum Spinis compunctos & cruentatos ad Coronam Spineam vocat, vt refecti, veris voluptatibus frui possitis, dicatisq; vnusquisque vestrum cum Rege pœnitente: *Conuersus sum* peccator *in ærumna mea, dũ configitur spina.*

CAPVT LXVI.
De Peccato Discordiæ Coniugalis.

NOn absque consideratione quidam Coniugij similitudinem

dinem expreſſit, aſſerens in matrimonio deberi copulari vocalem cum Conſonante, E. eſt vocalis, ſit ergo maritus. T. Conſonans, ſit ergo Vxor, ſummus erit ibi conſenſus, ſi verò vel uterq; vocalis vel Conſonans diſcordiam ſequi neceſſe erit: Iob & Tobias experti ſunt vocales Vxores, quod maximi tormenti locò ab illis habitum. In Paradiſo Eua quia fortè ab E. nomen ordiebatur fuit vocalis cum Marito; nam voce perſuaſit peccatum; Diabolo fuit Conſonans. conſentiendo tentationi. Adam fuit conſentiens vxori, & acquieuit peccato: Deo verò vocalis cùm voce refragaretur bonitati diuinæ, & in ſociam immò quaſi in ipſum Creatorem retorqueret, qui dederat vxorem, dèlicti cauſam,

Cauen-

Cauendum tamen ne mariti nimium sint vocales, cùm verberibus consonantem vxorem clamare cogunt, nam Deus creauit Euam non ex Capite Adami, ne regeret, non ex pedibus, ne contemptui subiaceret, Ex latere prope cor, vt socia cordialis mariti esset, & adiuuaret solareturque maritum, vicissim si qui sunt næui suauiter dissimulantes: Concordiam Christus Dominus maritalem commendauit, dicens. *Quod Deus coniunxit homo non separet,* Matth. 19
Et se ipsum adinstar matrimonij cum Ecclesia coniunxit, ita vt sacramentum matrimonij appellarit. S. Paulus, & Ecclesiam sine ruga, sine macula perfectam vocat, vnde ergo discordiæ &, diuortia in statu Coniugali? Ab illo qui diuortium fe- Rom. 16

cit in Paradiſo, inter Deum & Parentes Noſtros, & adhuc per Inſtrumenta vitiorum operatur vel per ebrietatem vbi ratio perit, vel per auſteritatem naturæ, quæ affabilitatem diſſipat, vel propter differentiam incli-
Sil. cap. 1 nationis quæ cerebra diſiungit; Syluius diuortij Quatuor cauſas ponit, nempe adulterium, hæreſim vel Apoſtaſiam, inductionem ad peccatum, & ſæuitiam: etiam idem author dicit, in duobus caſibus teneri maritum, ſub peccato mortali facere diuortium cum vxore adultera. Primò. Quando per diuortium ſperat emendationem & fructum, videlicet ne maiora incommoda ſequantur puta rixas, cædes inter ipſum & parentes vel fratres vxoris. Secundò tenetur facere diuortium maritus

tus quando imminet ſcandalum, vt ſi ipſe exiſtimetur conſcius & fautor delicti. Sicut ergo concordia coniugij Deo placet, ſic diſcordia diſplicet, quod fit dum vxores alijs placere ſtudent magis quàm maritis, dum in ducenda vxore, mariti vel diuitias ſolas, vel pulchritudinē, nimium tantùm æſtimant: at illæ nuptiæ ſunt laudandæ vbi Chriſtus cum MARIA inuitatur, honor Dei & procreatio pignoris ſpectatur, certè aqua in Vinum conuertetur, id eſt etiam in paupertate diuitiæ enaſcentur, benedictio enim Domini diuites facit. Inde, adhuc in exordio mundi multi perfectæ virtutis, vitam in coniugio coluerunt; optimè S. Chriſoſt: *Audiant viri & mulieres & diſcant iuſti virtutem,* Hom. 21 in Geneſ.

nec putent nuptias in cau, a esse, quominus quis Deo placeat, ne quis arbitretur obstaculum virtutis esse, Summa fuit in duobus nominatis Iob & Tobia perfectio, cùm nec vxorum malitiâ, à simpliciatis, deterrerentur virtute; sic faciendũ, si bona vxor, Deo gratiæ habendæ, si mala, patientia aduocanda, IESVS etiam cum Spinea-Corona coniunctus tali præcelluit virtute, vox enim non audita cùm admiratione etiam Præsidis, consonabat in tormentis Iudæorum, non repugnando. Conjuges si Spinàs Christi cordi vestro applicabitis, concordiâ florebitis.

CA-

CAPVT LXVII.

De Peccato Duelli.

Ex causis supra nominatis, vt fæminarum amori etiam maritatarũ satisfaciant aliqui in vòluptatibus ac conuiuijs positi, vbi non desunt verba immò etiam ad verbera progrediuntur, & sæpiùs vel ibi statim mutuò se sauciant, vel in duellum prouocant alter alterum: Honesta quidem res apparet, verùm inuentio Diabolica, dum secundos & tertios nominant, beneuolentiæ causa quasi, & sic innocentes corruunt in mortem simul, quos amicitia ante stricta coniunxerat: Quod magis si quis detrectet duellũ, pro timido & tuendi honoris ignaro reputant. Canones autem sacri prohibent duella, non tantùm inter

illos qui exequuntur, verùm adſtantes anathemate percuti imperant, cùm belluarum more ita concurrunt armis, vt potiùs vitam adimere alterius meditentur, quā ſuam illæſam conſeruare, hinc fit vt ſæpiùs ambo pereant vtraque morte, ſic autem definitur. *Duellum eſt bellum ſeu pugna ſingularis deliberata ab vtraq́ parte, ſponte & ex condicto ſuſcepta, ſtatuto loco & tempore, cum periculo occiſionis, mutilationis ac vulneris*, vnde in Iure *Monomachia vocatur* id eſt pugna vnius contra alterum, Ex hac definitione duelli benè perpenſa, duellum non eſt res ludicra quæ dicitur ſcrima ludus, haſtiludium, at vera pugna inten-

Greg.12. c.23.11.

dens

dens alterius interitum. Aliquando tamen concedit Ecclesia duella, Primò vel ad sedandos duos exercitus contrarios, licitum est pugnam duorum periculo dirimere per duellum, vti S. Venceslao contigit cũ Radislao, ille enim parcens sanguini suorum, prodigus vero sui, duellum obtulit, Sanctus ensiculo breui succinctus, sed bene loricâ Cilicio ac Cruce armatus. Alter adest totus ferreus hastaq; ingenti & Machærâ timendus, verùm Angelus diremit congressum, porrigens hastam Venceslao, aduersario autem inclamans, *Ne feri*, Secundò, si compellatur sub vitæ periculo duellum acceptare, quilibet enim potest consulere vitæ propriæ, etiam cum morte inuasoris, vti de S. Austregisilo legitur

Ex Surio

tur

tur. Betellinus quidam repetundarum postulatus Austregisili nomen apud Regem Galliæ Guntramum detulit, calumnia tam speciosa, vt duello purganda fuerit, sed ad id diuersis se luctatores studijs præparabant, hic Sanctus placare precibus numen, argentum omne in egenos effundere, suis se virtutibus magis quàm armis inuoluere. Calumniator generosissimo cõfisus equo, dum diuina vi obtorpescentem fodit calcaribus ab eodem efferato effusus animam exhalauit: Prohibitio duellorum ad quatuor capita in Bullis Põtificijs reuocari potest, Primum, est pugnantium, in duello prouocantium, vel acceptantium; secundum, concedentium locum, aut non impedientium, si sint Domini qui pos-

Ex surio

possunt id impedire, Tertium, aliquomodo cooperantium ad duellum, mandato, consilio, auxilio, fauore, chartulis, intimatione, publicatione, Quartum est spectantium ex industria, qui ex condicto se offerunt certaminis spectatores & testes, vt ergo tolleret Christus duella, suo cum Diabolo congressu, & noxam deleuit & fieri talia prohibuit, Innuit in Paschate Prosa, *Mors & vita duello conflixere mirando*, & vt fit in duello vt similibus certent armis, hoc Saluator executus, Cruce & Spinis flagellisque Dæmon induxit duellum, eisdem armis oppressus fuit, quæ elegerat: flagella æternæ mortis duello Domini amota ab electis, crux fugat etiam iam cerberum, Spinæ in Capi-

te Redemptoris tanquam vtrinque acutæ Capite Domini perforato cuſpides ab extra relictæ fodiunt, & nunquam ceſſabunt Diabolum præmere. Extra dubium victoria duelli adſcribetur ſemper Spineæ Chriſti Coronæ.

CAPVT LXVIII.

De Peccato Irreuerentiæ in Templo.

AD audientiam ſiue priuatam ſiue publicam apud Reges & Monarchas habendam, multa quiſquis eſt, indiget præparatione & attentione; Iam ad Regem Regum Deum ſine vlla accedunt mortales reuerentia, ac ſi domum ſimplicem ingrederentur, magis ad confabulandum, ad tractanda negotia, immò quod deteſtandum, ad explendam oculorum libidinẽ con-

conueniunt, & ex Domo Dei. Lupanaria ſibi conſtituunt, imitanturq; Iudam & Lictores, qui ad capiendum in hortum Chriſtum venerunt, nam vti in templis adeſt Deus, & tacitè dicit, *Ego ſum*, ita in horto idem verbum protulit, illi tamen ſtatim abierunt retrorſum, & ceciderunt in terram omnes, poſtea comprehenderunt IESVM. Sic Politici veniunt in templũ, pectora tundunt, capite pulſant terram, & faciem manu percutiunt, poſtea verò peccatis ligant Dominum, hinc in perſona Dauidis Chriſtus dicit: *Funes peccatorum circumplexi ſunt me.* verè in Paſſione à noſtris ſceleribus fuit conſtrictus. Psal. 11.
Et fortè id Saluator declarare voluit, cùm in templo ementes & vendentes flagello verberabat Ioann. 2.

bat exceſſiuos, partim vt innueret ſe quoque verberandum flagellis, partim vt oſtenderet imperium, cùm flagellum debeatur, patri in filium, magiſtro in diſcipulum, domino in ſeruum; partim vt zelum circa domum ſuam honorandam demonſtraret, cùm enim mitiſſimus eſſet, tamen profanationem templi ſuſtinere non valens, flagellum fecit ex funiculis & menſas ſubuertit, & quaſi immodeſtè & furioſè (ſi ſic loqui licet) rem egit, zelo Patris commotus, nam licèt omne peccatum ſit Deo odibile, ſed ea odioſa præcipuè quæ in templis fiunt, quia cùm in eis ſingulari ratione Deus inhabitet, coram oculis eius in eum peccare grauiſſimũ piaculum eſt, propterea ipſemet Chriſtus verberabat ob ſce-

lus

lus immensum, & eijciebat è templo. Solent quidem Reges & Iudices malefactores punire, verùm nõ suis manibus, sed lictorum. Ita enim Dominus Angelorum bonorum vel malorum operâ flagellat & punit homines. Si verò videres aliquando ipsum Regem supplicio aliquem afficere, cogitares quale delictum ille commisit? Sic Deum solum nouimus templi violatores manibus suis flagellasse, quò ostendit maximè offendi irreuerentiâ templi, de hoc zelo prophetauit fortè Amos. *Vidi Dominum stantem super altare, & dixit, percute cardinem, & commoueantur superliminaria, auaritia enim in capite omnium, & nouissimum eorum in gladio interficiam,* Amos c. 9.

ciam, non erit fuga eis qui fugerint. Manifestè testatur auaritiam fuisse in templo vendentium columbos; & nummularios propter lucrum, inde percipientes, quod de auaritia dictum, comparari potest & alijs peccatis. Quæ in templis committuntur. Legitur in vita S. Brunonis, qui fuit Aucupis Henrici Imperatoris filius, Otthonis Imper: frater. Hic cùm Henricum fratrem, & affinem Cunonem sub Diuinis confabulantes vidisset, palàm edixit intempestiuam illam familiaritatem, seminarium fore maximarũ inimicitiarum, id quod postea Orbis vidit. O Censorem debitum nostro æuo! quo Templa passim, aut fora fieri, aut curias videmus, & ex his exire sæpè qui plurima hominibus, nihil

Ex surio

Deo,

Deo, nihil Diuis sunt locuti: multi verò sunt, qui rarò templa intrant; Miserum sanè est, videre plures in plateis, ludis, & alijs in locis, templa verò deserta. O homo, Deumnè solum relinquis? Pauca tibi negotia sunt quæ cum eo tractes, quòd ad eius domum non venis, amicus amicum adit frequenter, & tuus quis maior quàm Saluator, & visitare eum negligis? Veni o piger, & considera in templis omnibus esse Crucifixũ cum Spinea Corona, quid hoc sibi vult? nisi vt ingressus Domum Dei, charitas occurrat menti, quâ accensus Christus Cruci affixus est; at simul adfuit Spinea Corona; Spinis ergò Compassionis, Spinis doloris caput tuum, id est intellectũ pungas, considerando tua peccata,

cata, & crucifige concupiſcentias tuas ſpinis additis mortificationis, dicens cum Pſalte Regio: *In meditatione mea exardeſcet ignis* reciproci amoris erga Deum.

CAPVT LXIX.
De Peccato Silentij in Confeſſione.

VT Deus placaretur in offenſa graui hominum, medium aduenit ſibi difficile, nobis facillimum. Pro alienis delictis atrocem mortem & ſpineam Coronam ſuſtinuit, pro noſtris Confeſſionem coram Sacerdote tantùm nobis reliquit, quo pæna tollatur æterna. Si Rex vel Iudex læſæ Maieſtatis crimen remmitteret, ſi ipſemet Reus fateretur, puto etiam in foro proclamari permitteret no-

nocens noxas suas, & ipse palàm ediceret. Quodlibet peccatum in Deum est crimen læsæ Maiestatis, & non publicè tamen sed priuatim ad aurem vni homini enarrare Catalogum scelerum jubet Deus, & nos tam ingrati tam pertinaces sumus, vt malimus & in odio manere Dei, & culpam infinitam ac similem pænam sustinere? O cæcitas humana; si ex vna parte ignis materialis poneretur, ex altera confessio, existimo quemlibet eligere velle confessionem, quia verò Infernalem rogum non videmus, ad illum ommissa confessione properamus: verè homo homini Deus Saluator, & quia homo factus, & quia ab æterno Deus ideò tam facilè remedium salutis proposuit, Quis ergo à tanto bene-

ficio

ficio consequendo deterrebitur? Pudore forte quem malitia Dæmonis proponit, nam ad confessionem faciendam pudor obex est, vti à multis hæreticis audiui esse rem insupportabilem, Dæmon ergo dum peccat aufert pudorem, dum vult confiteri homo, statim verecundiam præ oculis ponit, vti narratur de vno ex SS. Patribus, cui Deus mentis oculos præ aliis dedit perspicaciores, hic vidit
Cassio.c.11. Diabolum obambulantem sedulò confessariorũ sedilia, cumque ex eo quæsiuisset, quid rerum ageret? quid moliretur, huc illuc importuna cursitatione? Respõdit, ego pænitentibus reddo quod accepi, adiecitque *Peccantibus pudorem abstuli, hunc pænitẽtibus restituo* Æquâ lance expẽdit S. Chrysost: dicẽs.

O te miserum! cùm effectus es peccator non erubescis, quando iustus efficeris, primùm pudet? Et in alio loco idem. *Cùm nosset Sathanas, quia peccatum verecundiam habet, pœnitentia fiduciam, ordinem reprobus permutauit, & inuertit, deditq́ verecundiam pœnitentiæ, fiduciam verò peccato.* Medicina est Confessio, sanat omnem languorem, & si indigestum quid conscientia deuorarit, digerit. Hinc Origen: in Psal: 37 ait: *Sicut hi qui in stomacho indigestam escam habent, aut venenum grauiter torquens, si vomuerint releuantur, ita illi qui peccauerunt si occultāt & retinent intra se peccatum,*

intrinsecus vrgentur & quasi suffocantur ab humore peccati, si autem se accusantes confiteantur, euomunt delicta. De quodã Energumeno narratur, is horrendum in modum vexatus fuerat à tribus infestis spiritibus, qui multis adacti nomen suum confessi sunt, ac primus vocabatur, *Claudens cor*, ne verbum Dei, quod per aures illabitur in cor descendat; Alter, *Claudens bursam*, ne quid in pauperes erogaretur; Tertius, *Claudens os*, nam nulla spes peccatori superesit, si exonerare se peccatis neglexerit: silentium est clauus quo Dæmon vtitur ad obstruenda ora peccantium, habet hoc pudor vt viros etiam infantes reddat, quot eloquen-

quentes Oratores pudor ſubitò elingues fecit? Dauid non habuit pudorē dum Bethſabee violaſſet, dum Vriam interfici curâſſet, verùm poſtquam rediſt ad ſe conſideratâ grauitate offenſæ Dei, confitetur Domino, clamans: *Confitebor tibi Domine in toto corde meo.* Pſal. 110. At habuitnè pudorē? ita eſt, fatetur ipſe. *Totâ die verecundia mea contra me eſt, & confuſio faciei coòperuit me.* Pſal: 34. Saluator verò noſter, vt pudori ſatisfaceret, & flagellari, & coronari ſe permiſit Spinis. In Capite Chriſti & intùs erant & extra. Si peccator habes intùs peccati ſpinam, abextra etiam eandem habeto, ſcilicet coram Confeſſario depone quod te premit, non te lædet niſi intrinſeca ſpi-

na, extra poſita per reuelationem Sacerdoti, non cruciabit ſed ſaluabit.

CAPVT LXX.

De Peccato Malæ Imprecationis.

NAtura corrupta poſt peccatum loco benedictionis, maledictionem protulit mundo, adeòque habitum homines contraxerunt, vt ad minimum diſguſtum, vel ſibi vel alijs peſſima imprecentur, diriſq; filij parentes & viciſſim amici, & inimici ſe deuoueant; vt verò meliùs ſciamus, oportet definitionem illius cognoſcere. *Maledictio eſt imprecatio, ſeu exoptatio mali alicui facta ſub ratione mali*, Hoc eſt intendendo malum ipſum. Duplex

S. Thom: 2.2. qu. 36.

au-

autem est Maledictio, *Formalis, & Materialis.* Formalis maledictio, quâ quis imprecando vel imperando vult alicui malum euenire, vt malum est; Materialis est, quâ quis imprecando vel imperãdo alicui euenire cogitat malum, sub ratione boni, iusti, ac vtilis; aut quâ quis malum alicui optare videtur, sine intentione tamen & desiderio mali, quod ore profitetur. Procedit verò aliquando imprecatio, vel ex odio interiori & indirectè charitati repugnat, & talis maledictio ad diuersas peccati species procedit; Si enim imprecatur mortem, est homicida; si incendium domus optat vel bonorum, est Incendiarius; si bonorum ablationem desiderat, est fur. Ex vindicta etiam est imprecatio, desi-

desiderando, vt illa statim sequantur, quæ promit ab ore. Ex terrore imprecatio est, vt deterreat aliũ ab aliquo opere. Ex consuetudine, videlicet; dum sine vlla causa (vtuntur tamen plurimi varijs maledictis) Diaboli nomen inuocando, fit etiam in multis partibus, vt Dæmonum numerum, qui nec in Inferno est exaggerant, per myriades & atomos: In certis Prouincijs fulmine maledicunt, & contingit aliquando (Deo permittente) vt sæpiùs intereant cœlestibus sagittis, morbum caducum imprecantur, indignè S. Valentini nomine abutendo, verùm cùm Parentes filijs maledicunt, grauissimum est peccatum, nam sæpiùs re ipsa id sequitur. Loco exempli apponam quod scribit Surius in vita

S. Ze-

S. Zenobij Episcopi. Fratres gemini è flore nobilitatis Parentum indulgentiâ corrupti, in proteruiam occalluerant, ad seria Matris imperia, non atrocia tantùm dicta sed calces etiam ingerere bene monenti ausi, quâ impietate exasperata, vltrà maternum morem mulier dirâ imprecatione furias in filiorum caput incitauit; Valuère vota; Degeneres illi extemplò Inferni obsideri laruis, & impias manus à Matre in sese vertere, laniare ora, & canino invicem grassari duello; Fæditas spectaculi Parentis iram in misericordiam mutauit, lamentantis tantum precibus fuisse pōdus; nulla erat, nisi in S. Zenobij pietate spes, qui horas duas affusus Cruci, furentes absoluit. Idem beneficium cœlo receptus in ægrū Surius
repe-

repetiuit. Mater quædam nocturnis eius obſaturata querelis, potum identidem flagellanti, Dæmonem ſimili voto propinauit, at Zenobius pepulit: Vtinam & fædum abigeret morem, vocantium tam immunes hoſpites, quaſi non inuocati in nos non irruerent? Summum ſcelus, quo & Deus noſter, & proximus offenditur, dum & alijs & ſibi maledicunt. Dicet aliquis, ergo & Iob & Hieremias peccarunt, maledicentes
Iob 3. diei quo nati ſunt. *Pereat dies in qua natus ſum*, Iob dixit; & tamen Deus eum abſoluit; Ille enim peccato mala imprecatus eſt ex zelo offenſæ Dei, ſic & Hieremias: Talis ſola Imprecatio non reprobata, immò accepta cœlo. Chriſtus Dominus factus eſt pro nobis male-

ledictum, omnes illi mala imprecabantur, *Tolle, Tolle, Crucifige*, malefactorem appellabãt, in ipsa Cruce sub onere Spineæ Coronæ insultabant, *Vah qui destruis templum Dei*, & post mortem seductoris nomen imposuerunt; Saluator verò orabat: *Pater dimitte illis quia nesciunt quid faciunt*: Nescio an verba scandalosa, an Crux & Spinæ magis affecerunt cor Redemptoris. Vos ergo maledici Spinam vel vnam imponite cerebro per Contemplationem, certè abstinebitis ab imprecatione, potiùs benedictionem per meritum Passionis Christi, & dolorem Spinarum obtinebitis.

Ioan. 19.

Matth: 27.

Luc: 23.

CA-

CAPVT LXXI.

De Peccato Traditionis ſeipſum Dæmoni.

NEmo dubitat creaturam ſubijci debere Creatori, ideò enim eſt creata, quale ergo facinus, non tantùm non obedire & poteſtati ſe ſubtrahere Dei; Verùm ipſius inimico Diabolo, Corpus formatum Dei manibus tradere, Animam infuſam â Creatore, proſtituere Satanæ? Dixerat Saluator
Ioan:12. *Iam princeps huius mundi eijcietur foras* & Paſſione & morte eius; & non tantùm non eiectus, ſed & alligatus eſt: quomodo ergo homo accedit, tanquam ad canem, catenâ circumdatum, & non tantùm accedit, verùm ſeipſum concedit, poteſtati illius, Chri-

ſtus

ſtus enim vt verus Dominus Creaturæ, poſt peccata atrocia, cùm videret abſolutè dominantem Cerberum, Cruce eripuit ab illius dominio libertati reſtituendo, & è captiuitate educendo illa qua Dæmon Dominus & Homo ſeruus fuerat, cui Captiuitati, nulla alia comparari poteſt, nec illa quæ apud Turcas & barbaros eſt, in hac enim manus & pedes ligantur, in illa intellectus & voluntas, quæ animæ vires ſunt. Quid cor impii eſt, niſi Infernus, quo malè torquetur à Dæmone? Hinc Rex Dauid rogabat. *Eruiſti animam meam ex inferno inferiori*; Quibus verbis innuit alium eſſe Infernum ſuperiorem in corde impij, inferiori valde ſimilem. Hinc aſtutia conſideranda Diaboli, Pſal: 85.

boli, quali arte ipſe occupet dominium alienum, id eſt Dei in homines, optimè Hier: agnouit, cuius verba ſunt. *Perdix fouit quæ non peperit, fecit diuitias, & non in Iudicio, in dimidio dierum ſuorum derelinquet eas, & in nouiſsimo ſuo erit inſipiens.*

Hier: 17.

In quæ verba S. Hieron: ait, aſſerere eos qui de natura ſcripſere, quaſdã eſſe perdices ſteriles, quæ cum propria oua non habeant aliena furantur, & eis incubant, ſed cùm fætus adoleuerint & audierint vocem Matris propriæ quæ oua genuit, derelinquit alienam matrem, quæ potiùs nutrix quã Mater eſt, & parentem ſequitur. Id verò cùm Dæmone agendum Propheta denunciat, ſte-

Hier: in Hor: c. 7. Ambroſ: 15. Hex: c. 3.

ſterilis ille quidem eſt, hominem non genuit, ſed furatus oua fuerat, cùm in lege Naturæ & ſcripta, homines imperfectos quaſi oua rapuit dicente ipſo: *Inuenit quaſi nidum manus mea, & ſicut colliguntur oua quæ derelicta ſunt, ſic vniuerſam terram ego congregaui.* Elai. 10
Procreauerat homines ſibi in filios, cùm tamen Dei eſſent; Venit ergo Chriſtus & clamabat, *Si quis ſitit veniat ad me.* Ioan: 7.
Et In Cruce: *Sitio*, Statim plurimi vocem veri parentis ſecuti ſunt, vti ipſe teſtatur: *Vocem meam audient.* Alij Ioan: 10.
verò libertate donati, iterum Dæmoni ſe tanquam in mancipia tradunt, hoc fit quod non ſe oſtendat illis in ſua ſpecie de-

deformi, at per voluptates & corpora pulchra, & per cupiditatem auri ſubiugat illos. Si enim viderent turpitudinem Diaboli, quomodo ad illum accederent, veluti de S. Stephano Epiſcopo Lugdunenſi ſcribitur. Hic cùm grauiter in omnia vitia concionando dixiſſet, atque aures auditorum necquidquam diu pulſaſſet, tandem malo Dæmoni qui ad tales nugas impellere animas adſolet, pro Concione imperauit, poſitâ laruâ ſeſe palam oſtenderet: enimverò paruit tam horribilis, vt iam Magiſtri ſui puderet diſcipulos, facilèque cum illo tentationes eius damnarunt, Inuenit quod dolendum etiam hodie diſcipulos peſſimus Doctor & ad orcum ne ſerò pereant, non iam eunt

Ex *Sur:*

im-

immò currunt, ſaltant, deludit ergo artificioſè, dicens, da mihi hodiernum diem, Craſtinum Deo dabis, idem cras dicet, & ſic detinet, vt tempus labatur & omnino Homo intereat: verùm illud grauiſſimum, quod alij ſubſcribunt ſanguine, ſeipſum & animam perpetuò Dæmoni donando, & licet tale peccatum irremiſſibile ſit, tamen Paſſio Christi multis veniam impetrauit. Quid ergo talibus faciendum? Dominus ſe dicit filium Dauid, ſicut Dauid Cytharâ ſuâ Dæmonem pellebat Saul vexantem, ſic iam Cruce & Spineâ Coronâ propulſat Dæmonis potentiam. Accipite mancipia Diaboli lyram hanc, audite Chriſtum perſonantem, videte pro vobis Crucifixum, Spineâ Coronâ confixum, ibi

chor-

chordæ tensæ & extensæ valdè, ibi nerui distenti, ossa è suis locis diuulsa, Dæmon aufugiet à sonitu huius harmoniæ, & spinarum aculeos verebitur, vos verò ad dominium veri Domini poteritis reuerti, vt in Theophilo prototypon exponitur omnibus.

CAPVT LXXII.
De Peccato Atheismi.

IN summo gradu peccati est qui nihil credit, non potest esse Creatura magis execranda, nam non tantùm beneficia Dei collata negat, sed ipsi non esse adscribit, qui omnibus dat esse, & illi ipsi ingratissimo: finem Creationis ignorat, quia Creationem tollit, pretium Redemptionis etiam contemnit, quia Passum Deum non cre-

credit, Iustificationis gratiam irridet, quia more bestiæ viuit, Glorificationis gloriam non curat, quia vitæ & animæ terminum in mundo figit, ac immortalitatem non capit. Bellua non homo immò stultior talis homo appellandus est Asina Baal vidit Angelum gladio arcentem iter. Agnellus S. Francisci flectebat genua in templo. Asinus ex mandato S. Antonij de Padua reuerentiam exhibuit SS. Sacramento curuato genu. Bos & Asinus Deum incarnatum agnouerunt, & homo inuenitur qui nihil horum sciat? Dæmonibus notus est Deus, vt dicitur. *Dæmones credunt & contremiscunt*, Ergo Atheus peior est Diabolo adhuc? sic enim Dauid præsensit, & ait. S. August.

Psal. 13. *Dixit insipiens in corde suo non est Deus*, In corde, quia & dicit & asseuerat, & cor ipsum talis error occupauit verùm vt confundantur tales, ipsa natura fatetur Deum esse, Cadit in terram puer & cõtinuò dicitur. *Heu Deus meus*, Barbari, Turcæ non negant Deum esse, sigillata est notitia hæc in cordibus, & impressa à natura: Quis dicit acui nauticæ vbi est Helice, astrum boreale, quæ non quiescit donec eo se dirrigat; ille ergo omnium cordibus dixit Deus est, non potest homo viuere absque Deo & eius agnitione, imperfectio enim & participatio essendi, quæ in creaturis est, ostendit fontem esse indefficientem essendi à quo promanat; inde Augustinus.

Facilis

perrimur bpi
str 379.